

רְנִי וְשִׁמְחִי בֵּת צִיּוֹן כִּי הִנְנִי בָּא וְשִׁכַנְתִּי בְּתוֹכָךְ נְאֻם ה'... הֵם כָּל בְּשָׂר מִפְּנֵי ה' כִּי נִעוֹר מִמֶּעוֹן קְדָשׁוֹ¹

פְּרֻשַׁת הַשְּׁבוּעָה: מִקֶּץ (חֲנוּכָה)

כְּנִיסַת הַשְּׁבֵת: 16:05

ר"ת 17:36 יְצִיאַת הַשְּׁבֵת: 17:16

בְּנֵי-צִיּוֹן.com (15.12.17) תשע"ח

הַפְּטָרָה: "רְנִי וְשִׁמְחִי" (לקבלת העלון בדוא"ל שלח הודעה ל moshe45@bezeqint.net) (הזמנים לפי העיר חיפה)

"בְּנֵי צִיּוֹן"

"וְלֹא מִצְאוֹ, אֲלֵא פֶךְ אֶחָד שֶׁל שֶׁמֶן, שֶׁהָיָה מוֹנַח בְּחֹתְמוֹ שֶׁל כֶּהֵן גְּדוֹל"

עַל חֵג הַחֲנוּכָה שָׁנִינוּ בְּגִמְרָא (שְׁבֵת כ"א): "מָאי חֲנוּכָה?" כְּלוּמַר, עַל אֵיזָה נֶס קִבְּעוּ חו"ל אֶת שְׁמוֹנֵת יְמֵי הַחֲנוּכָה? וּמְשִׁיבָה הַגְּמָרָא וְאוֹמְרָת: "כְּשֶׁנִּכְנְסוּ יוֹנִים לְהִיכָל, טִמְאוּ (אֶת) כָּל הַשְּׁמָנִים שֶׁבְּהִיכָל, וּכְשֶׁגְּבְּרָה מַלְכוּת בֵּית חַשְׁמוֹנָאִי וְנִצְחוּם, בְּדָקוּ וְלֹא מִצְאוּ, אֲלֵא פֶךְ אֶחָד שֶׁל שֶׁמֶן, שֶׁהָיָה מוֹנַח בְּחֹתְמוֹ שֶׁל כֶּהֵן גְּדוֹל, וְלֹא הָיָה בּוֹ אֲלֵא לְהַדְלִיק יוֹם אֶחָד (בְּלִבְד), (וְ)נִעְשָׂה בּוֹ נֶס, וְהַדְלִיקוּ מִמֶּנּוּ שְׁמוֹנֵה יָמִים. לְשָׁנָה אַחֲרַת קִבְּעוּם וְעִשְׂאוּם יָמִים טוֹבִים בְּהִלָּל וְהוֹדָאָה."

נִתְיַגְעוּ הַמְּפָרְשִׁים לְהַבִּין, מֵהֵיכָן נִתְגַּלְגַּל בְּהִיכָל פֶּךְ אֶחָד שֶׁל שֶׁמֶן בְּחֹתְמוֹ שֶׁל כֶּהֵן גְּדוֹל? וְכִי כֶּךָ הָיְתָה דְרָכּוֹ שֶׁל הַכֶּהֵן הַגְּדוֹל לְיִצֵר שֶׁמֶן עֲבוּר הַדְּלָקַת הַמְּנוֹרָה? וְעוֹד לְחַתּוּם אוֹתוֹ בְּחֹתְמוֹ?

נִרְאָה לְבָאָר עֲנִין זֶה עַל-פִּי הַכְּתוּב בְּגִמְרָא (סוֹטָה ג'): "יּוֹחֲנָן כֶּהֵן גְּדוֹל שָׁמַע בֵּת קוֹל מִבֵּית קְדָשִׁי הַקְּדוּשִׁים... (שְׁאִמְרָה): נִצְחוּ טְלָאִי, וְאִזְלוּ לְאַגְחָא קְרָבָא בְּאַנְטוֹכְיָא" (=נִצְחוּ הַטְּלָאִים/הַצְּעִירִים שִׁיִּצְאוּ לְקָרֵב בְּאַנְטוֹכְיָה/בִּיּוֹנִים). וּבָאָר ה'בְּנֵי יִשְׁשֹׁכָר" (כֶּסֶלּוֹ טִבֵּת), וְכַתְּבֵי, שֶׁהַקֵּב"ה הַקְּדוּשִׁים לְבָשָׂר לְיוֹחֲנָן כֶּהֵן גְּדוֹל בְּיוֹם הַפִּיּוּרִים, עַל נֶס חֲנוּכָה, הַעוֹמֵד לְהַתְרַחֵשׁ בְּיַמֵּי מַתְתִּיהוּ וְהַמְּכַבִּים.

וְלִכֵּן יֵשׁ לוֹמַר, שֶׁלְּאַחַר שֶׁשָׁמַע יּוֹחֲנָן כֶּהֵן גְּדוֹל אֶת בֵּת הַקּוֹל בְּיוֹם הַפִּיּוּרִים בְּתוֹךְ קְדֵשׁ הַקְּדוּשִׁים, עַל הַנֶּס שֶׁעָתִיד הַקֵּב"ה לַעֲשׂוֹת לְחַשְׁמוֹנָאִים בְּיַמֵּי מַתְתִּיהוּ בְּנוֹ, הַתְּבוּנָה בְּדַעְתּוֹ, וְחֶשֶׁב, מִדּוּעַ הַקְּדוּשִׁים הַקֵּב"ה לְגַלוֹת לוֹ דְבַר זֶה? וְהַשִּׁיג בְּרוּחַ קוֹדֶשׁוֹ, שֶׁעָתִיד הַקֵּב"ה לַעֲשׂוֹת לְיִשְׂרָאֵל נֶס דוֹקָא בְּשֶׁמֶן (הַמְּסַמֵּל אֶת יִשְׂרָאֵל, בְּכֶךָ שֶׁהוּא תְּמִיד צָף לְמַעְלָה, וְאֵינּוּ מִתְעַרֵּב עִם שָׂאֵר הַנוֹזְלִים). לִכֵּן הַקְּדוּשִׁים יּוֹחֲנָן כֶּהֵן גְּדוֹל רְפוּאָה לְמַכָּה, לְהַכִּין פֶּךְ שֶׁמֶן אֶחָד טְהוֹר, הַחֲתוּם בְּחֹתְמוֹ, וְהַחֲבִיא אֶת הַפֶּךְ בְּהִיכָל, וְאוֹתוֹ פֶּךְ הוּא שֶׁנִּתְגַּלְגַּל לְאַחַר מִכֵּן לְחַשְׁמוֹנָאִים בְּיַמֵּי הַחֲנוּכָה.

וּכְפִי שְׁמוּבָא בְּסִפְר "כָּל בּוֹ" (אֶחָד מִן הָרֵאשׁוֹנִים): "וּכְשֶׁגְּבְּרוּ יִשְׂרָאֵל עַל אוֹיְבֵיהֶם וְאַבְדוּם, בְּ-כ"ה בְּכֶסֶלּוֹ הָיָה, וְנִכְנְסוּ לְהִיכָל וְלֹא מִצְאוּ שֶׁמֶן טְהוֹר, אֲלֵא פֶךְ אֶחָד קָטָן, שֶׁהָיָה מוֹנַח בְּתוֹךְ שִׁידָה קְבוּעָה בְּכוֹתֵל, שֶׁלֹּא הָיוּ יְכוּלִין לְהַסִּיטָהּ, וְהָיָה פִּתְחָה סָגוּר וְחֲתוּם בְּחֹתְמוֹ שֶׁל כֶּהֵן גְּדוֹל...".

וְצָרִיךְ לְהַבִּין, מִדּוּעַ הַקְּדוּשִׁים הַקֵּב"ה לְבָשָׂר לְיוֹחֲנָן כֶּהֵן גְּדוֹל עַל נִצְחוֹן הַחַשְׁמוֹנָאִים כְּכַר מְיוֹם הַפִּיּוּרִים? נִרְאָה לְבָאָר עֲנִין זֶה עַל-פִּי הַמְּבוּאָר בְּסִפְרֵים הַקְּדוּשִׁים, שֶׁגִּמְרַר הַחֲתִימָה בְּיוֹם הַפִּיּוּרִים הוֹלֵךְ וְנִמְשָׁךְ עַד חֲנוּכָה. מְקוֹר הַדְּבָרִים בְּ"זֶרַע אֱמֶת" (חֲנוּכָה, לִיל ג'): "מִצִּינוּ, שֶׁהַכְּתִיבָה בְּרֵאשׁ הַשָּׁנָה, וְהַחֲתִימָה בְּיוֹם הַפִּיּוּרִים, וְגִמְרַר הַדִּין בְּהוֹשַׁעְנָא רַבָּה, אֵךְ עִם כָּל זֹאת, אַף שִׁיּוּצָאִין הַפְּתָקִין הַגְּזָרִים, אֵינן לָהֶם כַּח לְהַתְקִים עַד חֲנוּכָה. (שְׁמָא) אוּלַי יִתְקַן הָאָדָם מֵה שְׁעוֹת? נִמְצָא, שֶׁקְדוּשַׁת הַחֵג נִמְשַׁכַּת וְהוֹלְכַת עַד חֲנוּכָה, שְׂאֵז נִיתֵן רְשׁוּת לְקִים הַפְּתָקִין. לִכֵּן, יֵשׁ לְאָדָם לְהַמְשִׁיךְ עַל עֲצָמוֹ וּלְקַשֵּׁר קְדוּשַׁת הַחֵג עַד חֲנוּכָה."

לִכֵּן, מִטַּעַם זֶה הַקְּדוּשִׁים הַקֵּב"ה לְהוֹדִיעַ כְּכַר בְּיוֹם הַפִּיּוּרִים עַל נִצְחוֹן הַחַשְׁמוֹנָאִים בְּחֲנוּכָה. שְׁכֵן, כְּאַמּוּר, גִּמְרַר הַדִּין שֶׁל יוֹם הַפִּיּוּרִים הוּא בְּחֲנוּכָה.

בְּסִפְר הַקְּדוּשׁ, "שֵׁם מְשֻׁמּוּאֵל" (חֲנוּכָה, דָּף קצ"ט), מוּבָא רְעִיּוֹן קְדוּשׁ בְּשֵׁם אָבִיו הַגַּה"ק, בְּעַל "אַבְנֵי גִזְר", עַל הַטַּעַם שֶׁתְּקַנּוּ לָנוּ חֻמְיָנוּ וְז"ל בְּחֲנוּכָה שְׁתֵּי מִצּוֹת: הַדְּלָקַת נְרוֹת, שֶׁהִיא מִצְוָה שֶׁל הָעֵינַיִם, לְהַסְתַּפֵּל עַל הַנְּרוֹת, כְּמוֹ שְׂאֵנוּ אוֹמְרִים בְּהַדְּלָקַת הַנְּרוֹת: "הַנְּרוֹת הִלְלוּ קֹדֶשׁ הֵם, וְאֵינן לָנוּ רְשׁוּת לְהַשְׁתַּמֵּשׁ בָּהֶם, אֲלֵא לְרֵאוֹתָם בְּלִבְד". וּמִצְוָה שְׁנִיָּה – הִלָּל וְהוֹדָאָה, שֶׁהִיא מִצְוָה בְּפֹה, לְהוֹדוֹת לַה' יִתְבָּרַךְ עַל הַנְּסִים שֶׁעָשָׂה לְאַבּוֹתֵינוּ.

אוּלָּם, אוֹמֵר ה'שֵׁם מְשֻׁמּוּאֵל", צְרִיכִים אָנוּ לְדַעַת, שֶׁשְׂרֵשׁ מִצּוֹת אֵלּוּ (נְרוֹת וְהִלָּל) הוּא מִמַּעְשָׂה בְּנֵי נַח, כְּאַשֶׁר שָׁכַב אֲבִיהֶם עָרוֹם וְשִׁיכּוֹר בְּאַהֲלוֹ. וְהַבִּיאוֹר הוּא, כִּי חֵם, בְּנוֹ שֶׁל נַח, פָּגַם בְּרֵאִית הָעֵינַיִם, כְּמוֹ שְׁכַתּוֹב: "וַיִּרָא חֵם

אָבִי כִנְעַן אֶת עֲרוֹת אָבִיו, וְגַם פָּגַם בְּקִדּוּשַׁת הַדִּיבּוּר "וַיֵּאדָּר לְשֵׁנֵי אָחִיו בַּחוּץ", וְעַל-כֵּן נִתְקַלַּל בְּנוֹ כִנְעַן: "וַיֹּאמֶר (נח): אָרוּר כִנְעַן, עֶבֶד עֲבָדִים יִהְיֶה לְאָחִיו".

לְפִי זֶה, אוֹמֵר הַ"שֵׁם מִשְׁמוּאֵל" נִמְצָא, כִּי יִפֹּת לֹא הִשְׁתַּתֵּף כָּלֵל בְּמַעֲשָׂיו שֶׁל חָם, אֲלֵא אֲדַרְבָּא, הִשְׁתַּתֵּף עִם שֵׁם כְּדֵי לְכַסּוֹת אֶת עֲרוֹת אָבִיו, וְגַם לֹא פָּגַם בְּרֵאִיָּה וּבְדִיבּוּר (כְּמוֹ שֶׁפָּגַם חָם אָחִיו), כְּמוֹ שֶׁכְּתוּב: "וַיִּקַּח שֵׁם וַיִּפֹּת אֶת הַשְּׂמֵלָה... וַיִּכְסּוּ אֶת עֲרוֹת אָבִיהֶם, וּפְנֵיהֶם אַחֲרֵינִית וְעֲרוֹת אָבִיהֶם לֹא רָאוּ". לְכֵן, בְּגִלְלֵי שְׂלֵא פָּגַם יִפֹּת בְּרֵאִיָּה וּבְדִיבּוּר כְּמוֹ שֶׁפָּגַם חָם, יֵשׁ בִּידּוֹ אֶת הַזְכוּת שֶׁל הָעֵינָיִם וְהַפֶּה, שֶׁהָרִי לֹא פָּגַם בָּהֶם.

וְהֵנָּה, כְּאִמּוֹר, הַיְוִנִים הֵם מִבְּנֵי יִפֹּת ("בְּנֵי יִפֹּת... מְדֵי וַיּוֹן"), עַל-כֵּן קִבְּלוּ הֵם אֶת זְכוּתוֹ שֶׁל יִפֹּת אָבִיהֶם, שְׂלֵא פָּגַם בְּעֵינָיִם וּבַפֶּה, וְזָכוּ לְמִלּוּךְ וְלִשְׁלוּט בְּעוֹלָם. אוֹלַם, אוֹמֵר הַ"שֵׁם מִשְׁמוּאֵל", כְּאִשְׁרֵי גִבְרוּ עֲלֵיהֶם הַחֲשׂוֹנוֹנָאִים, לְקַחוּ מֵהֶם מַעֲלָה זוֹ (זְכוּת הָעֵינָיִם וְהַפֶּה) כְּדֵי לְעִבּוֹד אֶת ה' בְּקִדּוּשַׁת הָעֵינָיִם וּבְקִדּוּשַׁת הַפֶּה בִּיתֵר שְׂאֵת וּבִיתֵר עֵז. וְלָכֵן, כְּנִגְדַּד זֶה תִּקְנוּ חֲזוֹ"ל בַּחֲנֻכָּה שְׁנֵי עֵינָיִם, כְּדֵי לְקַדֵּשׁ שְׁנֵי אֵיבָרִים אֵלּוּ - הָעֵינָיִם וְהַפֶּה: מִצְוֹת הַדְּלָקַת נְרוֹת חֲנֻכָּה (לְקַדֵּשׁ אֶת הָעֵינָיִם), וּמִצְוֹת הַלֵּל וְהוֹדָאָה (כְּדֵי לְקַדֵּשׁ אֶת הַפֶּה בַּהֵלֵל וּבַהוֹדָאָה לַה').

נִקְדָּיִם עוֹד הַקְּדָמָה יִקְרָה מִמִּשְׁנֵתוֹ שֶׁל הַרְה"ק מְרַאפְשִׁיץ זִיע"א ב'זֶרַע קֹדֶשׁ" ("בְּהַעֲלֵתְךָ"), הַמְבָאֵר אֶת עֲבוֹדַת הַדְּלָקַת הַמְּנוֹרָה בְּבֵית הַמִּקְדָּשׁ, עַל-פִּי מָה שֶׁשְּׁנִינוּ בַּסֵּפֶר הַיְצִירָה (פָּרָק ד', מִשְׁנֵה יב'), שֵׁשׁ שְׁבַעָה שְׁעָרִים בְּנִפְשׁ הָאָדָם: שְׁתֵּי הָעֵינָיִם, שְׁתֵּי הָאָזְנַיִם, שְׁנֵי נִקְבֵי הַחֹטֶם, וְהַפֶּה. וְשִׁבְעַת הַשְּׁעָרִים הֵלְלוּ מִתְחַלְקִים לְאַרְבַּעָה חוּשִׁים: הָעֵינָיִם - חוּשׁ הָרֵאִיָּה, הָאָזְנַיִם - חוּשׁ הַשְּׁמִיעָה, הַחֹטֶם - חוּשׁ הָרִיחַ, וְהַפֶּה - חוּשׁ הַדִּיבּוּר.

לְפִי זֶה, אוֹמֵר הַ"זֶרַע קֹדֶשׁ", כְּפִי שֵׁשׁ בְּרֵאשׁ הָאָדָם שְׁבַעָה שְׁעָרִים, כֵּן יֵשׁ בְּמְנוֹרָה בְּבֵית הַמִּקְדָּשׁ שְׁבַעָה נְרוֹת, הַמְּכֻוֹנִים כְּנִגְדַּד שְׁבַעַת הַשְּׁעָרִים הֵלְלוּ.

עַל-כֵּן צִוָּה הַקַּב"ה אֶת אֶהֱרֵן הַכֹּהֵן: "בְּהַעֲלֵתְךָ אֶת הַנֵּרוֹת אֶל מוֹל פְּנֵי הַמְּנוֹרָה יֵאִירוּ שְׁבַעַת הַנְּרוֹת". דְּהֵינּוּ, שְׂיִכּוֹן אֶהֱרֵן בְּהַדְּלָקַת נְרוֹת הַמְּנוֹרָה לְהַמְשִׁיךְ לְיִשְׂרָאֵל מִלְּמַעְלָה אוֹר שֶׁל קִדּוּשָׁה, לְשִׁבְעַת הַשְּׁעָרִים שֶׁל הָאָדָם, כְּדֵי שֶׁהוּא יִסְתַּכַּל בְּעֵינָיו, יִשְׁמַע בְּאָזְנוֹ, יִרְיַח בְּאִפּוֹ וְיִדְבַּר בְּפִיו רַק מִזֶּה שְׁמוּתָר עַל-פִּי הַתּוֹרָה הַקְּדוּשָׁה. וְזֹאת, כְּדֵי שְׁעַל-יָדֵי כֵּן יִזְכֶּה לְהִיּוֹת מְרַכָּבָה לַה' יִתְבָּרַךְ, שְׁמַנְהִיג אֶת הָעוֹלָם בְּשִׁבְעַת הַשְּׁעָרִים שֶׁל מַעֲלָה.

מַעֲלָה, יֵאִירוּ עֵינָיו לְהַבִּין אֶת הַטַּעַם לְכֹךְ שֶׁטָּרְחוּ הַיְוִנִים לְטַמֵּא אֶת כָּל הַשְּׂמָנִים שֶׁבְּהִיכָל. וְזֹאת, כְּדֵי שְׂלֵא יוֹכְלוּ הַכֹּהֲנִים לְהַדְּלִיק אֶת הַמְּנוֹרָה בְּשֶׁמֶן טָהוֹר, כִּינּוֹן שֶׁהַשְּׂכִּילוֹ לְהַבִּין, שֶׁשָּׂרַשׁ הַקְּדוּשָׁה שֶׁל עַם יִשְׂרָאֵל, כְּאִשְׁרֵי הֵם מְקַדְּשִׁים אֶת שְׁבַעַת הַשְּׁעָרִים (שְׁתֵּי הָעֵינָיִם, שְׁתֵּי הָאָזְנַיִם, שְׁנֵי נִקְבֵי הַחֹטֶם, וְהַפֶּה), נִמְשָׁךְ מִשְׁבַּעַת הַנְּרוֹת שֶׁל הַמְּנוֹרָה, שֶׁהוּדְלָקָה בְּקִדּוּשָׁה וּבִטְהָרָה.

נִפְלָא לְצַרְף מָה שֶׁכְּתֹב הַ"אֲמָרֵי נַעַם" (מוֹעֲדִים כֶּסֶל ד') רִמּוֹ נִפְלָא: "לְהַדְּלִיק גַּר חֲנוּכָּה" (=518) עוֹלָה לְגַמְטְרִיָּה שֶׁל "עֵין עֵין אֵין אֵין חֹטֶם פֶּה" (=518) - שְׁבַעַת הַשְּׁעָרִים שֶׁבְּרֵאשׁ אִישׁ יִשְׂרָאֵל. "וּלְעַמֵּד יִשְׂרָאֵל עֲשִׂית תְּשׁוּעָה גְדוֹלָה וּפְרָקוֹן כְּהִיּוֹם הַזֶּה"

סֵפֶר ר' מֹשֶׁה שֶׁרָר ז"ל: יֵלֵד קֶטֶן הֵייתִי, קוֹדֶם מְחוּם. אִמָּא, עָלִיָּה הַשְּׁלוּם, הִזְעִיקָה אֶת הַרוֹפֵא, שְׁבֵא לְבִיקוֹר בֵּית. הוּא רָשָׁם מְרָשָׁם דְּחוּף, אוֹלַם אִמָּא הַמְּסוּרָה לֹא יְכוּלָה הֵייתָה לְצִאת מִיַּד לְבֵית הַמְּרַקְחַת, מִכִּינּוֹן שְׂלֵא הִיָּה לָהּ כֶּסֶף לְשִׁלְם בְּעִבּוֹר הַתְּרוּפָה.

בְּסוֹפוֹ שֶׁל דְּבַר, הִצְלִיחָה לְאַסּוֹף כְּמָה סְנִיטִים, וַיִּצְאָה לְדָרְךָ, מֵתוֹךְ הַחֲלָטָה לְהַבִּיא אֶת הַתְּרוּפָה, וַיְהִי מָה. הַרוֹקַח הָרֵאשִׁי לֹא הִיָּה, וְסִגְנוֹ הַסְּכִים לְהַעֲנִיק אֶת הַתְּרוּפָה הִיקָרָה תְּמוּרַת הַפְּרוּטוֹת שֶׁבִּידָה. וְכֵן, שְׁמַחָה וְטוֹבַת לֵב עַל שֶׁהַצְּלִיחָה בְּמִשְׁמֵתָהּ, יִצְאָה אִמָּא לְדָרְךָ, אוֹחֲזֵת בְּבִקְבוּק הַזְּכוּכִית הִיקָר מִפּוֹ, הָאִמּוֹר לְהַבְרִיא אֶת מַחְמַד עֵינֶיהָ. הִיא מַהֲרָה כָּל-כֵּן בְּדָרְכָהּ, עַד שֶׁמַּחְמַת מְהִירוּתָהּ, נִפְלָה, וּבְבִקְבוּק הַזְּכוּכִית נִשְׁבַּר לְאִין סְפוֹר שְׁבָרִים...

בְּכִי מֵר הַרִימָה אֶת פִּיסַת הַנֶּגֶר הַרְטוּבָה, וּבְתוֹכָהּ שְׁבָרֵי בְּקִבוּק, וְרָצָה חֲזָרָה אֶל בֵּית הַמְּרַקְחַת, שֶׁם הִיָּה כְּבָר בְּעַל הַבֵּית, שְׂלֵא הַבִּין אֶת פֶּשֶׁר הַכִּי הַמֵּר. הִיא, שְׂיַדְעָה כִּי אִין לָהּ כָּל דְּרָךְ לְשִׁלְם עִבּוֹר הַתְּרוּפָה הַנוֹסְפָת, הַבְּטִיחָה לוֹ כִּי תִבּוֹא לְעִבּוֹד בְּלִילוֹת בְּעִבּוֹדוֹת נִקְיוֹן בְּבֵית הַמְּרַקְחַת... וּבְלִבָּד שִׁיתָן לָהּ אֶת הַתְּרוּפָה. הַרוֹקַח נָטַל אֶת הַשְּׂקִית הַרְטוּבָה, הַרִיחַ לְרִגַע אֶת הַרִיחַ שֶׁנִּדְף מִמֶּנָּה, וְנִעְלַם מִיַּד. לְאַחַר דְּקוֹת סְפוּרוֹת, חֲזַר עִם שְׂקִית חֲדָשָׁה, וּבְכִנּוֹת סְמוּקוֹת הִגִּישׁ לָהּ חֲזָרָה אֶת מַחִיר הַתְּרוּפָה, וְאָמַר: "יֵשׁ כְּנִרְאָה מְלֶאכִים שְׁשׂוּמְרִים עַל הַיֵּלֵד הַזֶּה! אוֹי וְאָבוֹי הִיָּה, לוֹ הִיָּה לּוֹקַח אֶת הַתְּרוּפָה שֶׁרְקַח הַסֵּגָן שְׂלִי בְּטַעוֹת...! אֲנִי מַצְטַעֵר! קַחִי אֶת הַתְּרוּפָה בְּחִינָם. אֶת לֹא צְרִיכָה לְנִקּוֹת אֲצַלְנוּ כָּלְלִי! שְׂיִהִיָּה לְבִנְךָ רְפוּאָה שְׂלִימָה...!". "אֶתָּה מְבִין מוֹיִשְׁלָהּ?!" - הִיָּה תְּמִיד מְסַפֵּר ר' מֹשֶׁה, בְּשֵׁם אִמּוֹ - "תְּלַמֵּד מִכָּאן שִׁיעוֹר לְכָל הַחַיִּים: כְּשֶׁנִּפְלַתִי, וְהַבְּקִבוּק בְּיָדִי - חֲשַׁבְתִּי שֶׁהָעוֹלָם נִגְמַר, זֶה הַסּוּף! אֵךְ לְמַדְתִּי מִכָּאן, כִּי בְּחַיִּים, לְפַעְמִים כְּשֶׁחוֹשְׁבִים שְׂיִהֵ הַסּוּף" - דּוֹקָא אֲזוֹ מִתְחִילָה הִישׁוּעָה...!". "שְׁבַת שְׁלוֹם וְחַג אוֹרִים שְׂמַח לְכָל בֵּית יִשְׂרָאֵל!"

3 "רְנִי וְשִׁמְחִי בַת צִיּוֹן כִּי הִנְנִי בָא וְשָׁכַנְתִּי בְתוֹכָךְ נְאֻם ה'... הֵם כָּל בְּשָׂר מִפְּנֵי ה' כִּי נִעוֹר מִמְעוֹן קְדָשׁוֹ"

פְּרֻשַׁת הַשְּׁבוּעָה: מִקֶּץ (חֲנוּכָה)

כְּנִיסַת הַשְּׁבֻט: 16:05

ר"ת 17:36 יְצִיאַת הַשְּׁבֻט: 17:16

בְּנֵי-צִיּוֹן.com (15.12.17) תְּשׁוּבָה

הַפְּטָרָה: "רְנִי וְשִׁמְחִי" (לקבלת העלון בדוא"ל שלח הודעה ל moshe45@bezeqint.net) (הזמנים לפי העיר חיפה)

"בְּנֵי צִיּוֹן"

"וְחִשְׁדָּה, זֶה גְלוּת יוֹן, שֶׁחֲשִׁיכָה עֵינֵיהֶם שֶׁל יִשְׂרָאֵל בְּגִזְרוֹתֶיהֶן"

מְבוֹאֵר בְּתִיקוּנֵי הַזְהָר (תִּיקוּן קַכ"ב): "דְּאַרְבַּע תִּיקוּנֵי אֵינוֹן: רְאִיָּה, שְׁמִיעָה, רִיחָא, דִּיבּוּר". וּבְאֵר רַבְּנּוּ הָאֲרִיז"ל (ע"ח שַׁעַר ד'), שְׂאֲרַבַּע הַחוּשִׁים בְּרֹאשׁ הָאָדָם מְכֻנָּים כְּנֶגֶד אַרְבַּע אוֹתוֹת שֵׁם הוֹי"ה: רְאִיָּה כְּנֶגֶד אוֹת ל' (יְהוּה), שְׁמִיעָה כְּנֶגֶד אוֹת ה' רֵאשׁוּנָה (יְהוּה), רִיחַ כְּנֶגֶד אוֹת ו' (יְהוּה), וְדִיבּוּר כְּנֶגֶד אוֹת ה' אַחֲרוֹנָה (יְהוּה).

וְצָרִיךְ לְדַעַת, שֶׁיֵּשׁ חֲשִׁבוֹת מִיּוֹחֲדַת לְחוּשׁ הָרְאִיָּה וְלְחוּשׁ הַדִּיבּוּר. שְׁכֵן, בְּהִיוֹתָם רֵאשׁוֹן (חוּשׁ הָרְאִיָּה) וְאַחֲרוֹן (חוּשׁ הַדִּיבּוּר), הָרִי הֵם כּוֹלְלִים אֶת כָּל שְׁבַעַת הַשְּׁעָרִים (שְׁתֵּי הָעֵינַיִם, שְׁתֵּי הָאָזְנוֹיִם, שְׁנֵי נֶקְבֵי הַחֹטֶם, וְהַפֶּה).

לְפִי זֶה, נִדְּוִק וְנִבְּיֵן מָה שְׁדָּרְשׁוּ חו"ל בְּמִדְרַשׁ (ב"ר ב'ד'): "וְחִשְׁדָּה, זֶה גְלוּת יוֹן, שֶׁחֲשִׁיכָה עֵינֵיהֶם שֶׁל יִשְׂרָאֵל בְּגִזְרוֹתֶיהֶן" – שֶׁהַיּוֹנִים פָּעְלוּ בְּכָל כּוֹחָם, כְּדִי לְקַלְקֵל אֶת עֵינֵיהֶם שֶׁל יִשְׂרָאֵל – אֶת חוּשׁ הָרְאִיָּה – בְּיּוֹדְעִים, שְׂאֵם יְקַלְקְלוּ אֶת חוּשׁ הָרֵאשׁוֹן, יְקַלְקְלוּ אֶת כָּל שְׁבַעַת הַשְּׁעָרִים (וְהַחוּשִׁים) שֶׁבְּרֹאשׁ אִישׁ יִשְׂרָאֵל.

וְזֹאת, כְּמוֹ שֶׁהֵבִיא רַש"י (בְּמִדְרַשׁ טו', לט'): "וְלֹא תִתּוּרוּ אַחֲרַי לְבַכְכֶם וְאַחֲרַי עֵינֵיכֶם אֲשֶׁר אַתֶּם זֹנִים אַחֲרֵיהֶם... וְהֵייתֶם קֹדְשִׁים לֹאֲלֵהֵיכֶם". וּפְרַשׁ רַש"י: "הֵלֵב וְהָעֵינַיִם הֵם מְרַגְלִים לְגוֹף, וּמְסַרְסִים (=מְזַמְנִים) לוֹ אֶת הָעֵבְרִית: הָעֵין רוֹאָה, הֵלֵב חוֹמֵד, וְהַגּוֹף עוֹשֶׂה אֶת הָעֵבְרִית".

וּמְקוֹר הַדְּבָרִים בִּירוּשְׁלַמִּי (בְּרַכּוֹת ט'): "אָמַר ר' לוי: לִיבָא וְעֵינָא תְרִין סְרִסוּרִין דְחֻטְאָה (=הֵלֵב וְהָעֵינַיִם הֵם שְׁנֵי סְרִסוּרֵי הַחֹטָא), דְכָתִיב: "תִּנָּה בְנֵי לִבְךָ לִי, וְעֵינֶיךָ דְרַכִּי תִצְרְנָה". אָמַר הַקַּב"ה: אֵי יְהִיבִית לִי לִבְךָ וְעֵינֶךָ, אֲנָא יִדְעֵ דָאֵת לִי (=אֵם אֶתָּה נוֹתֵן לִי אֶת לִבְךָ וְעֵינֶךָ, אֲנִי יוֹדֵעַ שְׂאֵתָּה שְׁלִי).

מְכַאֵן נִבְּיֵן, כִּי הַחֲשִׁמוֹנָאִים הַכְּהֻנִים מְסֻרוּ אֶת נַפְשָׁם לְהִלָּחֵם עִם הַיּוֹנִים, כְּדִי לְהַצִּיל אֶת קְדוּשַׁת יִשְׂרָאֵל בְּשְׁבַעַת הַשְּׁעָרִים שֶׁבְּרֹאשׁ, וְלִכֵּן לֹא הִסְפִּימוּ לְהַדְלִיק אֶת הַמְּבֹרָה בְּשִׁמּוֹן טְמֵא שְׁטֵמָאוּ הַיּוֹנִים. וּמִסִּיבָה זוֹ עָשָׂה הַקַּב"ה עִמָּהֶם נֶס, שֶׁמִּצְאוּ פֶּה אֶחָד שֶׁל שְׁמֵן טְהוֹר, חֲתוּם בְּחֻתְמוֹ שֶׁל כְּהֵן גְּדוֹל, וְהַדְלִיקוּ מִמֶּנּוּ שְׁמוֹנָה יָמִים, כְּנֶגֶד הַשֹּׁכֵל שְׁבַמָּה, הַשׁוֹלֵט עַל שְׁבַעַת הַשְּׁעָרִים שֶׁבְּרֹאשׁ.

עַתָּה, נִפְלָא לְצַרְפָּה מָה שֶׁכָּתַב הַ"אֲמָרִי נְעָם" (מוֹעֲדִים פְּסָלוּ ד') רַמְזוּ נִפְלָא: "לְהַדְלִיק נֵר חֲנוּכָה" (=518) עוֹלָה לְגַמְטְרִיָּה שֶׁל "עֵין עֵין אֲזוֹן אֲזוֹן חֹטֶם פֶּה" (=518) – שְׁבַעַת הַשְּׁעָרִים שֶׁבְּרֹאשׁ אִישׁ יִשְׂרָאֵל.

וְהֵנָּה, עַל עֲבוּדַת הַכְּהֵן הַגְּדוֹל בַּיּוֹם הַכִּיפּוּרִים שְׁנֵינוּ בְּמִשְׁנָה (יוֹמָא נַג'): (כְּשֶׁהִיָּה נִכְנַס הַכְּהֵן לְקֹדֶשׁ הַקְּדָשִׁים) "נִטַּל אֶת הַדָּם מִמִּי שֶׁהִיָּה מְמַרְס בּוֹ, נִכְנַס לְמִקּוֹם שֶׁנִּכְנַס (=לְבֵית קְדָשֵׁי הַקְּדָשִׁים, רַש"י), וְעָמַד בְּמִקּוֹם שְׁעָמַד (=בֵּין הַבָּדִים), וְהִזָּה מִמֶּנּוּ אַחַת לְמַעְלָה וְשֶׁבַע לְמַטָּה... וְכַךְ הָיָה מוֹנָה: אַחַת, אַחַת וְאַחַת, אַחַת וְשִׁתַּיִם, אַחַת וְשִׁלְשׁ, אַחַת וְאַרְבַּע, אַחַת וְחֲמִשׁ, אַחַת וְשִׁשׁ, אַחַת וְשֶׁבַע".

וְכַבֵּר תְּמָהוּ עַל-כֵּךְ חו"ל בְּגַמְרָא (יוֹמָא נַה'): מְדוּעַ הָיָה מוֹנָה "אַחַת" עִם כָּל אַחַת מִשְׁבַּע הַהֲזָאוֹת לְמַטָּה? וְתִרְצָה שֵׁם הַגְּמָרָא: "רַבִּי אֶלְעָזָר אָמַר: שְׁלֹא יִטְעָה בְּהֲזָאוֹת", וּפְרַשׁ רַש"י: "שִׁיָּהָ לּוֹ שֶׁהוּא בֵּינְתַיִם לְתַת לְבוֹ לְמַנִּין, שְׁלֹא יִטְעָה".

וְצָרִיכִים אֲנִי לְהִבְיָא בְּאוּר עָמוּק יוֹתֵר, מְדוּעַ הִקְפִּידָה הַתּוֹרָה עַל מַנִּין מִיּוֹחֵד זֶה, שֶׁסֶפֶר הַכְּהֵן הַגְּדוֹל ("אַחַת וְאַחַת, אַחַת וְשִׁתַּיִם, אַחַת וְשִׁלְשׁ...")? וְכֵן, צָרִיךְ לְהִבְיָן אֶת עֵצֶם הָאֲמִירָה "אַחַת לְמַעְלָה וְשֶׁבַע לְמַטָּה".

נִרְאָה לְבָאָר עֲנִין זֶה, שֶׁבַּיּוֹם הַכִּיפּוּרִים, כְּאֲשֶׁר נִכְנַס הַכְּהֵן הַגְּדוֹל לְעִשׂוֹת עֲבוּדָה – לְכַפֵּר עַל כָּל עֲוֹנוֹתֵיהֶם שֶׁל יִשְׂרָאֵל – הָיָה צָרִיךְ לְהַמְשִׁיךְ כְּפָרָה עַל-כֵּךְ שֶׁלֹּא הִשְׁתַּמְשׁוּ יִשְׂרָאֵל בְּ"אַחַת לְמַעְלָה" – בְּתוֹרָה הַקְּדוּשָׁה, שִׁרְדָּה מִן הַשָּׁמַיִם מְלַמְעָלָה – כְּדִי לְהַאִיר עַל "שְׁבַע לְמַטָּה" – עַל שְׁבַעַת הַשְּׁעָרִים שֶׁבְּרֹאשׁ אִישׁ יִשְׂרָאֵל.

לְכֵן, כְּאֲשֶׁר נִכְנַס כְּהֵן גְּדוֹל לְקֹדֶשׁ הַקְּדָשִׁים, שְׂשֵׁם הָיוּ הָאָרוֹן עִם לְוַחֹת הַבְּרִית, שֶׁהֵם שָׂרֵשׁ כָּל הַתּוֹרָה כְּלָה, הָיָה מִזֶּה אֶת הַדָּם "אַחַת לְמַעְלָה וְשֶׁבַע לְמַטָּה" – כְּדִי לְהַמְשִׁיךְ כְּפָרָה לְיִשְׂרָאֵל עַל הָעֶבֶר, שֶׁלֹּא נִהְגוּ לְהַשְׁתַּמֵּשׁ עִם

התורה, שהיא "אחת למעלה", להאיר על "שבע למטה" – על שבעת השערים שבראש. וגם היה מתכוון להמשיך לישראל קדושה על העתיד, שיזכו להאיר באור התורה הקדושה, שהיא "אחת למעלה", את שבעת השערים שבראש, שהם "שבע למטה".

ויש לומר, שיוחנן כהן גדול, כאשר עשה את העבודה ביום הכיפורים בקדש הקודשים בהזאת הדם ("אחת למעלה ושבע למטה"), המשיך כח לדורות הבאים, שיוכלו להאיר באור התורה הקדושה את שבעת השערים שבראש. הנה, אז יצאה בת הקול, שעתידים החשמונאים לנצח את היונים, אשר לפי המבואר, עיקר מלחמתם היתה לטמא את השערים שבראש איש ישראל. ובזכות בת הקול, הכין יוחנן כהן גדול את פך השמן הטהור, שממנו נעשה הנס, שהדליקו בו שמונה ימים, כנגד השכל שבמח ושבעת השערים שבראש איש ישראל... (על פי "אורה של תורה" להרה"ק פינחס פרידמן).

ואל שד"י יתן לכם רחמים לפני האיש

"מעשה אינכם חסרים כלום, אלא תפלה הריני מתפלל עליכם" רש"י.

תמה רבי אברהם יצחק שיין ר"מ ישיבת "תפארת ירושלים": מדוע הסתמכו השבטים על תפלת אביהם ולא נשאו תפלה על עצמם?

ובאר: בפסוק לעיל (מב כא) מבאר שהאחים תלו את סבת צרתם בעבדה שלא שעו לתחנת אחיהם להצילו מידם, לפיכך כשהיו הם עצמם זקוקים לרחמים, סברו כי מדה כנגד מדה אף הקדוש ברוך הוא לא ישמע לתפלתם, לפיכך בקשו מאביהם שיתפלל בעבורם.

מכך נוכל ללמד מסר נוקב לכל אדם הרוצה שהקדוש ברוך הוא ישמע לתחנתו בכל עת צרה וצוקה, להקפיד תמיד לשמע לתחנת אחיו ולסיע להם בכל הנתן. (ע"פ "וכל המאמינים")

"הבקר אור והאנשים שלחו; ויוסף אמר לאשר על ביתו קום רדף אחרי האנשים והשגתם"

מדוע הצריך יוסף להורות לשליחו "לרדף" אחרי האנשים, הלוא כיון שהתנהלו עם בהמות טעונות משא, בודאי מלאכת השגתם היתה קלה למדי?

באר רבי הלל ליכטנשטיין מקאלמייא: כיון שהקדימו האחים לצאת עם עלות השחר, הבין יוסף כי אם לא יחיש לרדף אחריהם יספיקו הללו להתפלל בהנץ החמה, וכך לא יעלה בידו להאשימם בגנבת הגביע. שהרי אמרו חכמים (ברכות ט ב) על המתפלל בהנץ החמה: "כל הסומך גאלה לתפלה אינו נזוק כל היום כלו", לפיכך הורה לשליחו: "קום רדף אחרי האנשים והשגתם", עוד בטרם יספיקו להתפלל (ע"פ "וכל המאמינים")

"ועתה ירא פרעה איש נבון וחכם, וישיתוהו על ארץ מצרים"

על פסוק זה שואלים חכמי ישראל: והרי יוסף נתבקש על-ידי פרעה לפתור את חלומותיו, ולא לתת לו עצות. אם כן, מדוע, לאחר שפותר הוא את החלומות, מעז ונותן לפרעה גם עצה?

אלא, אומר רבי צבי הירש פרבר, הדבר יובן על-פי משל על של שני שרים גויים, רודפי פבוד, שבאו פעם לתחנת הרפבת, ומצאו שם מקהלת מנגנים. האחד אמר: לכבודי באו, והאחר אמר: לא, לכבודי באו. וכך התנפחו ביניהם, עד שלבסוף גמרו ביניהם (=החליטו) לגשת ליהודי אחד, כדי שיפטר ביניהם. וכך עשו. סמוך לתחנה גר איש עני, שלא היה לו מאומה עבור חג הפסח הקרב ובא, והנה פתאום באו אליו השנים, ובקשוהו להכריע בויכוח ביניהם. פנהוג, דרש האיש חמישים רובל כדמי בוררות, והם כמובן שלמו לו. או אז אמר להם היהודי: לא בשבילך, ולא בשביל חברך באו המנגנים לנגן, אלא בשבילי הם באו, כדי שיהיה לי כסף להוצאות צרכי החג הקרב ובא!

וכך חשב יוסף: לא בשביל פרעה היה החלום, וגם לא בשביל החרטומים – שכן, הקב"ה יכול להביא רעב על ארץ מצרים גם בלי חלומות – אלא רק בשבילי היה החלום – כדי להעלות אותי מן הבור, ולתת לי מלכות וגדולה. לפיכך יעץ הוא לפרעה: "ועתה ירא פרעה איש נבון וחכם, וישיתוהו על ארץ מצרים". ואכן, פרעה חשב כמו יוסף, ולכן הסכים להצעתו של יוסף, ואמר לו: "אין נבון וחכם כמוך, אתה תהיה על ביתי".

שבת שלום וחג אורים שמח לכל בית ישראל! נא לשמור על קדושת הגיליון!

5 "רְנִי וְשִׁמְחִי בַת צִיּוֹן כִּי הִנְנִי בָא וְשָׁכַנְתִּי בְתוֹכָךְ נְאֻם ה'... הֵם כָּל בְּשָׂר מִפְּנֵי ה' כִּי נִעוֹר מִמֶּעוֹן קָדְשׁוֹ"

פְּרִשְׁת הַשְּׁבוּעַ: מִקֶּץ (חֲנוּכָה)

כְּנִיסַת הַשַּׁבָּת: 16:05

ר"ת 17:36 יְצִיאַת הַשַּׁבָּת: 17:16

בְּנֵי-צִיּוֹן.com (15.12.17) תשע"ח

הַפְּטָרָה: "רְנִי וְשִׁמְחִי" (לקבלת העלון בדוא"ל שלח הודעה ל moshe45@bezeqint.net) (הזמנים לפי העיר חיפה)

"בְּנֵי צִיּוֹן"

"וַיֹּתֵר יַעֲקֹב לְבָדוֹ וַיֵּאָבֵק אִישׁ עִמּוֹ עַד עֲלוֹת הַשָּׁחַר וַיֵּרָא כִּי לֹא יָכַל לוֹ וַיִּגַע בְּכַף יָרְכוֹ וַתִּקַּע כַּף יָרֵךְ יַעֲקֹב בְּהֶאָבֵקוֹ עִמּוֹ" (לב, כד)

עַל הַכְּתוּב, "וַיֹּתֵר יַעֲקֹב לְבָדוֹ וַיֵּאָבֵק אִישׁ עִמּוֹ עַד עֲלוֹת הַשָּׁחַר וַיֵּרָא כִּי לֹא יָכַל לוֹ", מְגַלִּים לָנו חוֹל הַקְּדוּשִׁים, שִׁיעֲבֹב אָבִינוּ עָשָׂה הַכְּנָה לְגַם הַגְּדוּל שֶׁל חֲנוּכָה בְּאוֹתוֹ לִילָה שֶׁנִּשְׁאַר לְבָדוֹ. וּפְפִי שְׁפָתוֹב: "וַיֹּתֵר יַעֲקֹב לְבָדוֹ", וּפְרַשׁ רַש"י: "מְלַמֵּד שֶׁנִּשְׁאַר עַל פְּפִים קְטָנִים (שֶׁל שְׁמֹן)". וּכְבָר תִּמְהוּ עַל-כֶּךָ הַמְּפָרְשִׁים, מָה רָאָה יַעֲקֹב כִּכָּה לְמַסּוֹר אֶת נַפְשׁוֹ לְחֹזֵר בְּלִילָה לְבָדוֹ רַק בְּגִלְל פְּפִים קְטָנִים שֶׁל שְׁמֹן? וַיֵּשׁ לוֹמֵר שִׁיעֲבֹב אָבִינוּ עָשָׂה כְּאִמּוֹר הַכְּנָה לְגַם חֲנוּכָה, כְּפִי שֶׁהֵבִיא ה' "חֲתָם סוֹפֵר", בְּסִפְרוֹ "תּוֹרַת מֹשֶׁה", שִׁיעֲבֹב אָבִינוּ הִיָּה זֶה שֶׁבְּרוּחַ קוֹדְשׁוֹ סָלַל אֶת הַדֶּרֶךְ לְנִסִּים שֶׁל חֲנוּכָה וּפּוֹרִים. וּכְפִי דְבָרָיו: "וַיֵּשׁ לוֹמֵר, עַל-מָה שֶׁאָמְרוּ חוֹל: "וַיֹּתֵר יַעֲקֹב לְבָדוֹ"... פְּרַשׁ רַש"י: "מְלַמֵּד שֶׁנִּשְׁאַר עַל פְּפִים קְטָנִים (שֶׁל שְׁמֹן)... אֵל תִּקְרָא וַיֹּתֵר יַעֲקֹב לְבָדוֹ", אֵלָּא וַיֹּתֵר יַעֲקֹב לְבָדוֹ (=כָּד שְׁמֹן)... וְאֶפְשָׁר לוֹמֵר לְפִי זֶה... שִׁיעֲבֹב הִיָּה רוֹאֵה עֲכָשְׁיוֹ כָּל הַעֲתִידוֹת שֶׁיִּבְאוּ עַל בְּנָיו... וְתִקֵּן עֲכָשְׁיוֹ הַכָּל לְהַצְלִיחַ בְּנָיו... וְאַחֵר-כֶּךָ... הִיָּה יוֹן, וְשֵׁם זָכוֹ יִשְׂרָאֵל לְגַם חֲנוּכָה, וְזֶה מְרוֹמְזוֹ בְּוַיֹּתֵר יַעֲקֹב לְבָדוֹ - שֶׁהִתְבּוֹנֵן מָה יֵשׁ לוֹ עוֹד לְתִקֵּן בְּגִזִּירַת יוֹן, וְזֶהוּ 'לְבָדוֹ' (=כָּד שְׁמֹן) - (בְּקִשׁ יַעֲקֹב אָבִינוּ) שִׁיעֲשֵׂה נִס לְבָנָיו (בְּשְׁמֹן), וַיִּדְלִיקוּ נְרוֹת חֲנוּכָה."

וַיֵּשׁ לְהוֹסִיף מָה שֶׁמְבוֹאֵר בְּגִמְרָא (שַׁבַּת כ"א): "כְּשֶׁנִּכְנְסוּ יוֹנִים לְהִיכָל, טָמְאוּ כָּל הַשְּׂמָנִים שֶׁבַּהִיכָל, וּכְשֶׁגְּבַרְהַ מַלְכוּת בֵּית חֲשִׁמוֹנָאִי וְנִצְחוּם, בְּדָקוּ וְלֹא מִצְאוּ אֶלָּא פֶּךָ אֶחָד שֶׁל שְׁמֹן, שֶׁהִיָּה מוֹנַח בְּחוֹתְמוֹ שֶׁל כַּהֵן גְּדוּל, וְלֹא הִיָּה בּוֹ אֶלָּא לְהַדְלִיק יוֹם אֶחָד, נִעֲשֶׂה בּוֹ נִס, וְהַדְלִיקוּ מִמֶּנּוּ שְׂמֹנָה יָמִים."

נִמְצָא לְפִי זֶה, שֶׁמִּפְּךָ אֶחָד שֶׁל שְׁמֹן טָהוֹר, שֶׁלֹּא הִיָּה בּוֹ כְּמוֹת לְהַדְלִיק, אֵלָּא לְיוֹם אֶחָד בְּלִבָּד, נִעֲשֶׂה בּוֹ נִס, שֶׁהִתְרַבָּה הַשְּׁמֹן, וְהַדְלִיק בּוֹ שְׂמוֹנָה יָמִים, וְהָרִי זֶה כְּאִילוֹ הִיוּ שְׂמוֹנָה פְּפִים קְטָנִים.

הִנֵּה כִּי כֵן, עַל אֵלוֹ ה' "פְּפִים קְטָנִים" שֶׁל חֲנוּכָה נִשְׁאַר יַעֲקֹב אָבִינוּ בְּלִילָה, לַעֲשׂוֹת הַכְּנָה לְגַם הַשְּׁמֹן בְּחֲנוּכָה. לְפִי זֶה מְבוֹאֵר גַּם, מִדּוּעַ סוֹבְבוּ מִן הַשְּׂמִים, שְׂדוּקָא בְּלִילָה נִזְכָּר יַעֲקֹב אָבִינוּ שֶׁשָּׁכַח פְּפִים קְטָנִים. שְׁכֵן כְּיָדוּעַ, מִצְוֹת הַדְּלִיקַת נֵר חֲנוּכָה הִיא בְּלִילָה, מִשְׁקִיעַת הַחֲמָה.

נִמְצָאוּ לְמִדֵּים מְדַבְּרֵי הַקְּדוּשִׁים, שִׁיעֲבֹב אָבִינוּ נִשְׁאַר לְבָדוֹ בְּלִילָה (שְׁחֹזַר עַל פְּפִים קְטָנִים) מְסַר אֶת נַפְשׁוֹ בְּכֶךָ לַעֲשׂוֹת הַכְּנָה לְגַם הַחֲנוּכָה, שֶׁמִּפְּךָ אֶחָד קָטָן שֶׁל שְׁמֹן, יִתְרַבָּה הַשְּׁמֹן לְשְׂמוֹנָה פְּפִים קְטָנִים לְשְׂמוֹנָה יָמִים. וְעַל-כֶּךָ הוּא נִלְחֵם עִם שָׂרוֹ שֶׁל עֲשׂוֹ, הוּא הַיֵּצֵר הָרָע.

וְזֶהוּ שְׂרָמְזוֹ לָנוּ הַכְּתוּב "וַיֵּרָא כִּי לֹא יָכַל לוֹ" - רָאָה שָׂרוֹ שֶׁל עֲשׂוֹ, שֶׁהוּא "לֹא יָכַל לוֹ" - לֹא יָכוֹל לְבַטֵּל אֶת הַחֲנָה שֶׁעָשָׂה יַעֲקֹב לְהַדְלִיק לְ"וֹ נְרוֹת חֲנוּכָה.

וְזֶהוּ שְׁפָתוֹב: "וַיִּזְרַח לוֹ הַשֶּׁמֶשׁ כְּאִשֶּׁר עָבַר אֶת פְּנוּאֵל וְהוּא צִלַּע עַל יָרְכוֹ", פְּרַשׁ רַש"י בְּשֵׁם מְדָרְשׁ אֲגָדָה: "וַיִּזְרַח לוֹ (הַשֶּׁמֶשׁ) - לְצוּרְכוֹ, לְרַפְּאוֹת אֶת צִלְעוֹ (=הַצִּלַּע שֶׁלוֹ)...".

וְהִרְמִזוּ בְּזֶה: "וַיִּזְרַח לוֹ הַשֶּׁמֶשׁ" - לְ"וֹ דוּקָא, שְׂזַרְח עָלָיו הָאוֹר הַגְּדוּל שֶׁל לְ"וֹ נְרוֹת חֲנוּכָה, שְׁעֵתִידִים בְּנָיו לְהַדְלִיק בְּחֲנוּכָה, כְּדִי לְרַפֵּא אֶת צִלְעָתוֹ.

"וְאֵל שְׂדֵי יִתֵּן לָכֶם רַחֲמִים לְפָנֵי הָאִישׁ וְשִׁלַּח לָכֶם אֶת אַחֲיָכֶם" (מג, יד)

אָמַר הַצְּדִיק רַבִּי נַחֲמָן מִבְּרֶסְלָב: עַל הָאָדָם לְדַעַת, כִּי הִנְהַגְתּוֹ שֶׁל הַקְּדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא אֶת הָעוֹלָם הִיא בְּחֶסֶד וּבְרַחֲמִים. וְאַף כְּשֶׁחֲלִילָה עוֹבְרִים עַל הָאָדָם דְּבָרִים קָשִׁים בְּיוֹתֵר, שׁוֹרְשֵׁם נוֹבַע מִמִּידַת הַרַחֲמִים. אוּלָם, אָנוּ מְבַקְשִׁים וּמִיחָלִים שְׂנוּכָה לְרֵאוֹת בְּעֵינֵינוּ אֶת חֲסֵדֵי ה'. וְזֶהוּ שֶׁבְּרַךְ יַעֲקֹב אֶת בְּנָיו: "וְאֵל שְׂדֵי יִתֵּן לָכֶם רַחֲמִים" - דְּהֵינּוּ, שִׁימְסַר אֶת

הרחמים בידכם, באפן שיהיו גלויים לכם, ונחשבים כרחמים, גם לפי הבנתכם. בקשה וברכה זו היא מהותו של עם ישראל, כנרמזו בראשי התבות של "ישראל", שהם: אל שדי יתן לכם רחמים... (לקוטי מוהר"ן).

"ואת אחיכם הקטן תביאו אלי ויאמנו דבריכם" (מב', כ')

במסכת סנהדרין (קי', ב') הובאו דברי רבי מאיר: "קטן מאימתי בא לעולם הבא? משעה שיענה אמן". רמז לכך נוכל ללמד מלשון הפתוב: "ואת... הקטן תביאו אלי ויאמנו דבריכם": בזכות מה זוכה הקטן לעולם הבא? בזכות "ויאמנו דבריכם" – דהינו שמלמדו אביו לענות אמן אחר כל ברכה ששומע. (לקוטי בני שלשים פרשת מקץ). ואפשר להוסיף רמז נוסף לכך, מלשון הפתוב בהמשך דברי יוסף לאחיו: "כי אם בבוא אחיכם הקטן הנה" – **"בבוא אחיכם הקטן"** – סופי תבות אמן.

"ויכינו את המנחה עד בוא יוסף בצהרים כי שמעו כי שם יאכלו לחם" (מג', כה')

באר מרן החיד"א: "ויכינו" הוא רמז לתפלה, כלשון הפתוב (צמוס ד', יב'): "הפון לקראת אלקיך ישראל". ללמדך כי אחי יוסף הקדימו להתפלל את תפלת המנחה טרם כניסתם לסעודה (וזהו "ויכינו את המנחה"). ואמנם, הלכה מפורשת היא (שבת ט', ב'): כיון שהגיע זמן תפלת המנחה – אסור לאדם שיטעם כלום קדם שיתפלל תפלת המנחה!... "כף אחת עשרה זהב מלאה קטרת"

פעם, כאשר נשאל הרה"ק רבי צבי הירש מזידיטשוב זיע"א, היכן מרומזות מצות הדלקת נר חנוכה בתורה – השיב מיד: לא רק שזה מרומז בתורה, אלא פתוב במפורש בתוך פרשת הקטורת! והמשיך ואמר הרה"ק רבי צבי הירש: ולא רק שהיא פתובה שם בהזכרה בלבד, אלא שם רמזה לנו התורה על דיני גרות חנוכה. הא כיצד? הנה, בפתוב (במדבר ו', יד'): "כף אחת עשרה זהב מלאה קטרת". התיבה "כף" היא ראשי תיבות פחות כ' (=20) – לומר לנו שמצות הדלקת הנרות הוא למטה מעשרים אמה. ואילו התיבה "אחת" היא ראשי תיבות א ח' תמנה. כלומר, שההלכה היא כבית הלל "מוסיף והולך" – שיתחיל להדליק מ-א' עד ח'. ו"עשרה" ראשי תיבות "עד שתכלה רגל השוק". "וזהב" ראשי תיבות זמנו בין השמשות. "מלאה" ראשי תיבות מצוה להדליק אצל הפתח. "קטרת" ראשי תיבות קרוב רוחב טפה תדליק...!

"אין נבון וחכם כמוד" (מא', לט')

ילד פלאים היה אברהמ'ה. בכל פולין רצו ספורים על גאונותו של הילד הקטן בן השלוש-ארבע. ומפה לאזן עברה השמועה על כליל הפשרונות, העילוי המופלא אברהמ'ה, מי שעתיד להיות ברבות הימים הגאון הקדוש ר' אברהם בורנשטיין, הלא הוא בעל "אבני הנזר".

בהיותו בן חמש התקבל אביו הגאון ר' זאב נחום כרבה של קהילת אלקוש. ומיד עם בואם למקום כבר נודעה חריפותו הרבה של בנו אברהמ'ה, ילד הפלאים.

סיפור מדהים מסופר מאותה תקופה על חכמתו בחכמות העולם, שבאה לו כהרף עין, בלי כל מאמץ מצידו: פעם אחת, באחד מבתי החרושת הצבאיים שבאיזור אלקוש נוצרה בעיה קשה: אי-התאמה בין ספרי החשבונות השונים. אנשי הנהלת החשבונות של המפעל עמלו ימים ושבעות על הבעיה ולא יכלו לפתור אותה. וגדול מאד היה חששם של מנהלי בית החרושת, שכן בקרוב היתה צפויה בקורת ספרים מהנהגה הראשית, ואם תמצא אי-התאמה, עלולים מנהלי בית החרושת להיענש קשות. בזה אתר זה נקראו לבית החרושת מיטב מנהלי החשבונות שבאיזור, שישבו על ספרי החשבונות ימים ולילות – אך איש אינו מצליח להתגבר על הבעיה!

בצר להם, קם אחד המנהלים ואמר: "שמעתי שלרב של היהודים יש ילד פלאים, שיודע הכל, וגם חשבון, אולי הוא יושיע אותנו". "בן כמה הילד?" שאלו הנוכחים. "בן חמש שנים" ענה להם המנהל. וכל הנוכחים התחילו לגחך. אך אותו מנהל לא ותר, ואמר: "אני בכל זאת אקרא לו".

אברהמ'ה הקטן הגיע למשרד, ומיד הוצגה הבעיה לפניו. "הראו לי בבקשה את ספרי החשבונות", בקש. כל ספרי החשבונות הוצגו בפניו, ספרים המלאים בשורות-שורות של מספרים. ביעף-במהירות עברה עינו על כל הספרים, ומיד הצביע על שורה מסוימת, ואמר: "הנה! כאן נעוצה הטעות שלכם!" ולעיניהם הנדהמות והמשתאות של כלם הסביר כיצד וכמה טעו. ולהפתעת כלם לא היה גבול: הילד בן החמש צדק. אכן זאת היתה הטעות שהביאה לאי-ההתאמה! אחד הנוכחים, שהיה יהודי, קם ממקומו, ואמר בהתרגשות: "הנמצא כזה, איש אשר רוח אלקים בו? אין נבון וחכם כמוד!... " שבת שלום וחסד אורים שמח לכל בית ישראל! נא לשמור על קדושת הגיליון!

7 "רְנִי וְשִׁמְחִי בַת צִיּוֹן כִּי הִנְנִי בָא וְשָׁכַנְתִּי בְּתוֹכְךָ נְאֻם ה'... הֵם כָּל בְּשָׂר מִפְּנֵי ה' כִּי נֶעוֹר מִמֶּעוֹן קָדְשׁוֹ"

פְּרֻשַׁת הַשְּׁבוּעָה: מִקֶּץ (חֲנוּכָה)

כְּנִיסַת הַשַּׁבָּת: 16:05

ר"ת 17:36 יְצִיאַת הַשַּׁבָּת: 17:16

בְּנֵי-צִיּוֹן.com (15.12.17) תשע"ח

הַפְּטָרָה: "רְנִי וְשִׁמְחִי" (לקבלת העלון בדוא"ל שלח הודעה ל moshe45@bezeqint.net) (הזמנים לפי העיר חיפה)

"בְּנֵי צִיּוֹן"

"בִּימֵי מַתְתִּיָּה בֶן יוֹחָנָן כִּהֵן גְּדוֹל חֲשֻׁמוֹנָאִי וּבְנָיו" (מתוך התפילה)

עַל הַפְּתוּב בְּגִמְרָא (שבת כא) – "פְּתִילוֹת וְשִׁמְנִים, שְׁאֲמְרוּ חֲכָמִים (ש) אִין מְדַלִּיקִין בְּהֵן בְּשַׁבַּת, (כֵּן) מְדַלִּיקִין בְּהֵן בְּחֲנוּכָה... – אוֹמֵר "מְאוּר עֵינַיִם", שְׁכָאן רְמִזוּ חו"ל עַל נְשָׁמוֹת יִשְׂרָאֵל, שֶׁהֵן בְּבַחֲיַנְתָּ נְרוֹת, כְּמוֹ שְׁפָתוֹב (מְשֻׁלִי כו, כז): "נֵר ה' נִשְׁמַת אָדָם".

וְלָכֵן, אוֹמֵר ה' מְאוּר עֵינַיִם": "פְּתִילוֹת וְשִׁמְנִים" – אֵלוֹ נְשָׁמוֹת יִשְׂרָאֵל. "שְׁאֲמְרוּ חֲכָמִים (ש) אִין מְדַלִּיקִין בְּהֵן בְּשַׁבַּת" – דְּהֵינּוּ, שְׁאִין לְהֵן תִּיקוֹן בְּשַׁבַּת – מְכַל מְקוּם "מְדַלִּיקִין בְּהֵן בְּחֲנוּכָה... – לְמַרוֹת זֹאת, עַל-יַדֵּי מִצְוֹת הַדְּלָקַת נֵר חֲנוּכָה יֵשׁ לְנְשָׁמוֹת אֵלוֹ תִיקוֹן בְּחֲנוּכָה. שְׁכֹן, בְּחֲנוּכָה מוֹרִיד הַקֵּב"ה אֶת שְׁכִינְתוֹ לְמִטָּה, כְּדֵי לְהַאִיר וּלְתַקֵּן נְשָׁמוֹת אֵלוֹ.

וְצָרִיכִים אֲנִי לְהַבִּין אֶת עֲמַק הָעֵנִין – מְדוּעַ דּוֹקָא בְּחֲנוּכָה מְאִיר ה' אוֹר גְּדוֹל לְתַקֵּן אֶת אוֹתָן נְשָׁמוֹת, שְׁאִין לְהֵן תִּיקוֹן בְּשַׁבַּת קָדְשׁ?

אוֹמֵר עַל-כֵּן הִרְה"ג פִּינְחָס פְּרִידְמָן: הֵנָּה, הַכְּהֻנִים הַקְּדוּשִׁים, בְּנֵי הַחֲשֻׁמוֹנָאִים, תִּקְנוּ לָנוּ לֹמֵר בְּנוֹסָח עַל הַנְּסִים: "...בִּימֵי מַתְתִּיָּה בֶן יוֹחָנָן כִּהֵן גְּדוֹל חֲשֻׁמוֹנָאִי וּבְנָיו...".

וְתַמְהוּ עַל-כֵּן הַמְּפָרְשִׁים. שְׁהֵלָא כְּתוּב בְּגִמְרָא (ברכות עט): "אֵל תִּאֲמִין בְּעֶצְמְךָ עַד יוֹם מוֹתְךָ. שְׁהָרִי, יוֹחָנָן כִּהֵן גְּדוֹל שֶׁמֶשׁ בְּכַהוּנָה גְּדוֹלָה שְׁמוֹנִים שָׁנָה, וְלְבַסּוֹף נַעֲשֶׂה צְדוּקִי" (צְדוּקִי=שְׁלָא מֵאֲמִין בַּתּוֹרָה שְׁבַע-עַל-פֶּה). אִם כֵּן, מַה רָאוּ קְדוּשִׁים אֵלוֹ לְהַזְכִּיר בְּנוֹסָח "עַל הַנְּסִים", בְּבִרְכַת הַהוֹדָאָה, וְעוֹד בַּתְּפִילַת שְׁמוֹנָה עֶשְׂרֵה, אֶת שְׁמוֹ שֶׁל יוֹחָנָן כִּהֵן גְּדוֹל, שֶׁנַּעֲשֶׂה לְבַסּוֹף צְדוּקִי?

אֲמַנָּם, יֵשׁ מַחֲזו"ל שְׁמַתְרָצִים כִּי יוֹחָנָן כִּהֵן גְּדוֹל זֶה, שְׁהֵיָה אָבִיו שֶׁל מַתְתִּיָּהוּ הַחֲשֻׁמוֹנָאִי, אִינוֹ אוֹתוֹ יוֹחָנָן כִּהֵן גְּדוֹל שְׁשֵׁמֶשׁ בְּכַהוּנָה שְׁמוֹנִים שָׁנָה וְלְבַסּוֹף נַעֲשֶׂה צְדוּקִי. אֵךְ יֵשׁ מַחֲזו"ל שְׁאוּמְרִים שְׁאֲכֵן הָיָה זֶה אוֹתוֹ יוֹחָנָן כִּהֵן גְּדוֹל שֶׁנַּעֲשֶׂה צְדוּקִי. אֵלָּא שְׁדוּקָא כְּאֵן, בְּנֵס חֲנוּכָה, זָכָה יוֹחָנָן כִּהֵן גְּדוֹל לְקַבֵּל תִּיקוֹן לְנִשְׁמָתוֹ, עַל-יַדֵּי מַתְתִּיָּהוּ בְּנוֹ. אִם כֵּן, צָרִיכִים אֲנִי לְהַבִּין, מְדוּעַ דּוֹקָא עַל-יַדֵּי נֵר חֲנוּכָה תוֹקְנָה נִשְׁמָתוֹ שֶׁל יוֹחָנָן כִּהֵן גְּדוֹל?

אוֹמֵר עַל-כֵּן הִרְה"ק רַבֵּי בְּרוּךְ מִמְעֻזְבִּישׁ זִיע"א, בְּסִפְרוֹ "בוֹצִינָא דְנַהוֹרָא" (דף צד): "כְּשֶׁאָדָם עוֹבֵר עַבְרָה וְרוֹצֵה לְשׁוּב בַּתְּשׁוּבָה, אִין לוֹ תְּשׁוּבָה – כִּי אִם בְּאוֹתוֹ מַעֲשֶׂה (שְׁחָטָא בו). וּבְמָה נַעֲשֶׂה יוֹחָנָן צְדוּקִי?... (שְׁעֵשֶׂה כְּמַנְהֵג הַצְּדוּקִים) לְהַבִּיא אֵשׁ מִבְּחוּץ. וְהַתִּיקוֹן שֶׁל יוֹחָנָן הָיָה בִּימֵי הַחֲשֻׁמוֹנָאִים, שְׁעַל-יָדָם נַעֲשֶׂה נֵס חֲנוּכָה". מִבִּיאוֹר דְּבָרָיו הַקְּדוּשִׁים שֶׁל "בוֹצִינָא דְנַהוֹרָא" אֲנִי לְמַדִּים, שִׁיּוֹחָנָן כִּהֵן גְּדוֹל חָטָא וְעֵשֶׂה כְּמַנְהֵג הַצְּדוּקִים, וְהַדְּלִיק אֶת הַקְּטוֹרֶת מִחוּץ לְקָדְשׁ הַקּוֹדְשִׁים, לְמַרוֹת שְׁחָכְמִים פְּסָקוּ שְׁצָרִיף לְהַדְּלִיק אֶת הַקְּטוֹרֶת בְּתוֹךְ קָדְשׁ הַקּוֹדְשִׁים.

לָכֵן בְּקִשׁוֹ מַתְתִּיָּהוּ בְּנוֹ, וְשֶׁאֵר הַחֲשֻׁמוֹנָאִים, לְתַקֵּן אֶת הַפְּגָם שֶׁל יוֹחָנָן כִּהֵן גְּדוֹל, עַל-יַדֵּי שְׁתַּקְנוּ לְהַדְּלִיק אֶת נֵר חֲנוּכָה בְּחוּץ, כְּפִי שְׁמְבוּאָר בְּגִמְרָא (שבת כא): "תְּנִי רַבָּנָן: נֵר חֲנוּכָה – מִצְוָה לְהַנִּיחַ עַל פֶּתַח בֵּיתוֹ מִבְּחוּץ". וְלָכֵן, כִּיּוֹן שִׁיּוֹחָנָן כִּהֵן גְּדוֹל קָלָקַל וְהַדְּלִיק בְּאִיסוּר אֶת אֵשׁ הַקְּטוֹרֶת מִבְּחוּץ, תִּיקוֹנוֹ הוּא: בְּנֵר חֲנוּכָה, שְׁמִצְוֹתוֹ הֵיא לְהַנִּיחוֹ עַל פֶּתַח הַבַּיִת מִבְּחוּץ.

עַל-פִּי הָאֲמוּר, מִמְשִׁיף רַבֵּי בְּרוּךְ מִמְעֻזְבִּישׁ וְאוֹמֵר, שְׁסוּד זֶה רְמִזוֹ בְּכַתוּב בְּגִמְרָא (שבת כא): "גְּמַל שְׁטַעוֹן פְּשָׁתוֹן, וְהוּא עוֹבֵר בְּרִשׁוֹת הַרְבִּים, וְנִכְבְּסָה פְּשָׁתוֹ לְתוֹךְ הַחֲנוּת, וְדָלְקָה בְּנֵרוֹ שֶׁל חֲנוּנִי... בְּעַל הַגְּמַל חֵיב. (אֲבָל אִם) הַנִּיחַ (ה) חֲנוּנִי אֶת נֵרוֹ מִבְּחוּץ – חֵיב (ה) חֲנוּנִי". רַבֵּי יְהוּדָה אוֹמֵר: בְּנֵר חֲנוּכָה פְּטוּר".

בְּמֵאֲמָר זֶה, אוֹמֵר ה' "בוֹצִינָא דְנַהוֹרָא", רְמִזוּ חו"ל עַל יוֹחָנָן כִּהֵן גְּדוֹל. שְׁכֹן, "חֲנוּנִי" הֵם אוֹתִיוֹת "יוֹחָנָן". וְהֵיוֹת יוֹחָנָן כִּהֵן גְּדוֹל נַעֲשֶׂה צְדוּקִי, וְהַדְּלִיק אֶת הַקְּטוֹרֶת מִחוּץ לְקָדְשׁ הַקּוֹדְשִׁים, כְּפִי שְׁרְמִזּוּ חו"ל: "הַנִּיחַ חֲנוּנִי אֶת

גרו מבחויץ – חיב". כלומר, מחמת שהדליק יוחנן (אותיות חנוני) את "גרו" (=את אש הקטורת) מבחויץ – הנה הוא חיב על-כף שעשה שלא כדת חכמי התורה.

ועל-כף בא רבי יהודה להוסיף: איך זכה יוחנן כהן גדול לתיקונו? "רבי יהודה אומר: בנר חנוכה פטור". דהינו, על-ידי מצות הדלקת נר חנוכה פטור עצמו יוחנן כהן גדול מן הדין. כמבואר, שהחשמונאים התכוננו לתקן את נשמתו של יוחנן כהן גדול בכך שתקנו להדליק נר חנוכה מבחויץ.

תיקונו הסופי של יוחנן כהן גדול, ששמש בכהונה גדולה שמונים שנה, ולבסוף נעשה צדוקי. (רע"ב אבות ב', ד')

מבואר בגמרא על אלעזר בן דרדיא, שהיה כל ימיו בעל עבירות גדול מאד, עד שפעם אמרה לו זונה אחת: "אלעזר בן דרדיא – אין מקבלים אותו בתשובה". מיד נודעו רבי אלעזר בן דרדיא מדברי אותה זונה, וחזר בתשובה, כפי הכתוב בגמרא (ע"ז יז'): "אמרו עליו על (רבי) אלעזר בן דרדיא, שלא הניח זונה אחת בעולם שלא בא עליה. פעם אחת שמע שיש זונה בכרכי הים, ונוטלת כיס דינרין בשכרה. נטל כיס דינרין והלך ועבר עליה שבועה נהרות.

בשעת הרגל דבר... (אמרה לו אותה זונה): אלעזר בן דרדיא אין מקבלין אותו בתשובה. הלך וישב בין הרים וגבעות. אמר: הרים וגבעות בקשו עלי רחמים... אמר: שמים וארץ בקשו עלי רחמים... אמר: חמה ולבנה בקשו עלי רחמים. אמר: כוכבים ומזלות בקשו עלי רחמים. (לבסוף) אמר: אין הדבר תלוי אלא בי. הניח ראשו בין ברפיו, וגעה בכביה עד שיצתה נשמתו. יצתה בת קול ואמרה: רבי אלעזר בן דרדיא מזומן לחיי העולם הבא... ככה רבי ואמר: יש קונה עולמו בכמה שנים, ויש קונה בשעה אחת. אמר רבי: לא דין לבעלי תשובה שמקבלים אותם, אלא שקורין אותם רבי".

תמה על-כף האריז"ל, ושואל ("ליקוטי תורה"): איך יתכן, ש"מי ששב בתשובה בשעת מיתה, שאין לו זמן לקיים שום מצוה... כענין רבי אלעזר בן דרדיא, שמת בתשובה... שלא סגל מעשים טובים... איך בא לעולם הבא? ומהיכן בא לו השם "רבי"? וגם במה יתכסה? (ידוע שמעסק התורה וממעשים טובים עושים לאדם לבוש לנשמה), ש(הרי) אין אדם יכול להיכנס שמה (=לגן עדן), אם לא יהיה לו לבוש, הנעשה ממעשים טובים! כנזכר בזהר".

אלא, (ממש"ך ואומר האריז"ל, שרבי אלעזר בן דרדיא) זהו גלגול יוחנן כהן גדול, ששמש שמונים שנה בכהונה גדולה, ולבסוף נעשה צדוקי. וכמו שפעם הראשונה פגם לסוף ימיו, כן תקן בפעם השנייה, שכל ימיו היה רשע, ולבסוף שב בתשובה. והנה, הלבוש שעשה יוחנן כהן גדול בכל המעשים הטובים אשר סגל בשמונים שנה, לקחו רבי אלעזר בן דרדיא..."

נמצאנו למדים מדברי האריז"ל חידוש נפלא: רבי אלעזר בן דרדיא היה גלגול של יוחנן כהן גדול, שחי כל ימיו בקדושה ובטהרה, ורק בסוף ימיו התקלקל ונעשה צדוקי. ואולם כשהתגלגל יוחנן כהן גדול ברבי אלעזר בן דרדיא היה להיפך – כל ימיו היה בעל עבירות, ורק בסוף ימיו עשה תשובה.

וכדי לתקנו צרף הקב"ה את כל ימי חייו של רבי אלעזר בן דרדיא, שהיה בחטא, עם סוף ימיו של יוחנן כהן גדול, שהיה גם בחטא, באופן שמצד העבר נחשב הוא כלו רע (מתחילתו ועד סופו). ומצד שני צרף הקב"ה את שמונים השנים ששמש יוחנן כהן גדול בכהונה גדולה, בקדושה ובטהרה, עם סוף ימיו של רבי אלעזר בן דרדיא, שהיה בתשובה שלימה, במסירות-נפש, עד שיצתה נשמתו – באופן, שעל-ידי התשובה שעשה ר' אלעזר בן דרדיא בסוף ימיו, נשלם התיקון של יוחנן כהן גדול. (על פי "אורה של תורה" להרה"ק פינחס פרידמן) "ויאבק איש עמו..."

ספר הגאון רבי צבי הירש לוינסון זצ"ל (חתן רבנו ה"חפץ חיים") את אשר ראה בעת שהתלווה לרבנו, בנסיעתו מהעירה גניבקה לביאליסטוק. במסעם התפלל רבנו את תפלת הדרך ברגש ובדבקות, כדרכו. והנה, בספסל מולו ישב צעיר יהודי מהמשפילים, והביט בו בזלזול ובזיחויות הדעת. רבנו הדגיש כל מלה כמונה מעות, והדבר היה לצנינים בעיניו של אותו צעיר. בשלב מסוים לא יכול היה להתאפק, ופלט בלעג: "סבא, יכול אתה להיות רגוע! הרפכת נוע תנוע גם ללא תפלותיך".

רבנו לא התרגש, וענה לו בנעם: "גם אם הרפכת תסע, מי יוכל להבטיחנו שאנו נזכה לנסוע יחד עמה...?". דברי ה"חפץ חיים" היו נראים כסתומים, אך עד מהרה התבררה אמיתותם... עוד בטרם עזרה הרפכת בפתחה הבאה – בעירה ביעלסק – וכבר חש הצעיר ברע. כשעצרה הרפכת התעלף האיש, וחיש מהר הובהל מן הקרון, הישר לבית החולים.

9 "רְנִי וְשִׁמְחִי בַת צִיּוֹן כִּי הִנְנִי בָא וְשָׁכַנְתִּי בְתוֹכָךְ נְאֻם ה'... הֵם כָּל בְּשָׂר מִפְּנֵי ה' כִּי נִעוֹר מִמֶּעוֹן קָדְשׁוֹ"

פְּרֻשַׁת הַשְּׁבוּעָה: מִקֵּץ (חֲנוּכָה)

כְּנִיסַת הַשְּׁבֻט: 16:05

ר"ת 17:36 יְצִיאַת הַשְּׁבֻט: 17:16

בְּנֵי-צִיּוֹן.com (15.12.17) תשע"ח

הַפְּטָרָה: "רְנִי וְשִׁמְחִי" (לקבלת העלון בדוא"ל שלח הודעה ל moshe45@bezeqint.net) (הזמנים לפי העיר חיפה)

"בְּנֵי צִיּוֹן"

"בִּימֵי מַתְתִּיהוּ בֶן יוֹחָנָן כִּהֵן גְּדוֹל חֲשֻמוֹנָאִי וּבְנָיו. כְּשֶׁעָמְדָה מַלְכוּת יוֹן הַרְשָׁעָה עַל עַמְּךָ יִשְׂרָאֵל לְהַשְׁפִּיחַם תּוֹרְתְךָ וּלְהַעֲבִירָם מִחֻקֵּי רְצוֹנְךָ"

עַל הַכְּתוּב בְּנוֹסַח "וְעַל הַנְּסִים", "כְּשֶׁעָמְדָה מַלְכוּת יוֹן הַרְשָׁעָה עַל עַמְּךָ יִשְׂרָאֵל לְהַשְׁפִּיחַם תּוֹרְתְךָ", דְּקָדְקוּ הַמְּפָרְשִׁים, וְשָׂאֲלוּ, מַה רָאוּ חוֹז"ל לְתַקֵּן לָנוּ דוֹקָא לְשׁוֹן עֲמִידָה? ("כְּשֶׁעָמְדָה מַלְכוּת יוֹן").

נִרְאָה לְבָאָר עֲנִין זֶה עַל-פִּי הַמְּבֹאָר בְּסִפְרֵים הַקְּדוּשִׁים, בְּשֵׁם רַבְּנֵי הָאֲרִיז"ל (פְּרִי עֵץ הַחַיִּים, שַׁעַר הַחֲנוּכָה), שֶׁהִטְעִם שֶׁתִּקְנוּ חוֹז"ל לֹמַר בְּחֲנוּכָה "עַל הַנְּסִים" דוֹקָא בְּבִרְכַת "מוֹדִים", קָשׁוּר לְמַאֲבָק שֶׁל הַס"מ (=שָׂרוּ שֶׁל עֲשׂו) עִם יַעֲקֹב אֲבִינוּ.

וּכְפִי שֶׁמִּבִּיא גַם הַזֶּהר הַקְּדוּשׁ (בְּרֵאשִׁית כו'), עַל הַכְּתוּב בְּפֻרְשַׁת "וַיִּשְׁלַח": "וַיִּרְא (שָׂרוּ שֶׁל עֲשׂו) כִּי לֹא יָכַל לוֹ (=לְיַעֲקֹב), וַיִּגַע בְּכַף יָרְכוֹ, וַתִּקַּע כַּף יָרֵךְ יַעֲקֹב בְּהֶאֱבִקוֹ עִמּוֹ". כֹּאֲשֶׁר רָאָה הַס"מ שָׂרוּ שֶׁל עֲשׂו, שָׂאִינוּ יָכוֹל לְגַבּוֹר עַל יַעֲקֹב, "וַיִּגַע בְּכַף יָרְכוֹ". וּמִפְּרֵשׁ הַזֶּהר שֵׁם, שֶׁהַס"מ פָּגַע בְּרַגְלֵי שְׂמַאל שֶׁל יַעֲקֹב.

וְהִנֵּה, יָדוּעַ כִּי שְׁתֵּי הַרְגְלִים הֵן כְּנֶגֶד הַמִּידוֹת נֶצַח וְהוֹד. רַגְלֵי יְמִין הֵיא כְּנֶגֶד מִידַת הַנְּצִחַ, וְרַגְלֵי שְׂמַאל הֵיא כְּנֶגֶד מִידַת הַהוֹד, כְּמוֹ שֶׁכְּתוּב בְּ"פִתְיַחַת אֱלֹהֵינוּ" (הַקְּדָמָה יז): "נֶצַח וְהוֹד תְּרִין שׁוֹקִין" (=נֶצַח וְהוֹד הֵם שְׁתֵּי רַגְלֵים).

אִם כֵּן, נִמְצָא, שֶׁכֹּאֲשֶׁר פָּגַע הַס"מ בְּרַגְלֵי שְׂמַאל שֶׁל יַעֲקֹב - פָּגַע בְּכַף בְּמִידַת הַהוֹד. וְזֶהוּ שֶׁמְּבֹאָר בַּזֶּהר (שֵׁם): "הוֹד שׁוֹקָא שְׂמַאלָא דְעִלְיָה אֲתַמַּר לְיַעֲקֹב וְהוּא צִלַּע עַל יָרְכוֹ" (=הוֹד הוּא שׁוֹק שְׂמַאל, שַׁעַל זֶה נִאָּמַר לְיַעֲקֹב "וְהוּא צִלַּע עַל יָרְכוֹ"). וְכֵן כְּתוּב בְּהַגְהוֹת "נִיצוּצֵי אֹרוֹת" לַהֲגַה"ק הַחִיד"א (אוֹת א'): "מִכָּאן מִשְׁמַע דְּבִירְךָ שְׂמַאל אַחוֹז הַמְּלֶאךָ לְיַעֲקֹב, וְהוּא נִגַּד (מִידַת) הַהוֹד".

וְהִנֵּה, כְּתוּב בְּ"תִיקוּנֵי הַזֶּהר" (כח, כט): "הוֹד תְּמַנְיָא יוֹמֵי דְחֲנוּכָה" (=הוֹד הוּא שְׂמוֹנֶת יְמֵי חֲנוּכָה). וְהַכּוֹנֵה הֵיא, שְׂשׁוּמוֹנֶת יְמֵי הַחֲנוּכָה הֵם כְּנֶגֶד מִידַת הַהוֹד, שֶׁהֵיא הַמִּידָה הַשְּׂמִינִית בְּסִדְרֵי הַמִּידוֹת (כְּתוּב 1 חֲכֻמָּה 2 בִּינָה 3 חֲסִדָּה 4 גְּבוּרָה 5, תְּפָאֲרֵת 6, נֶצַח, הוֹד 8 יוֹסֵד 9, מַלְכוּת 10).

לְפִי זֶה, מְבֹאָר הָאֲרִיז"ל, שֶׁמַּתְתִּיהוּ בֶן יוֹחָנָן כִּהֵן גְּדוֹל תִּקְוָה בְּשְׂמוֹנֶת יְמֵי הַחֲנוּכָה אֶת הַפָּגַם בְּמִידַת הַשְּׂמִינִית, הֵיא מִידַת הַהוֹד. וְלָכֵן תִּקְנוּ לָנוּ חוֹז"ל לֹמַר "עַל הַנְּסִים" בְּבִרְכַת הַהוֹדָא ("מוֹדִים" - לְשׁוֹן הוֹד וְהוֹדָא), שְׂאֵז אָנוּ מִשְׁתַּחֲוִים וּמוֹדִים עִם הַרְגְלֵים.

וּכְפִי שֶׁמִּבִּיא גַם הַ"יִּטְב פְּנִים" (מֵאֲמַר "הוֹד וְהָרָ" לְחֲנוּכָה): "מְבֹאָר בְּסִפְרֵים הַקְּדוּשִׁים סוּד חֲנוּכָה, כִּי הַס"מ, בְּהִיאֲבָקוֹ עִם יַעֲקֹב, נִגַּע בְּכַף יָרְכוֹ, וְנִפְגַּם מִידַת הַהוֹד.

עַל-כֵּן תִּקְנוּ הַיָּמִים הַלְלוּ בְּהִלָּל וּבְהוֹדָא, לְתַקֵּן מִידָה זוּ... (1) שְׂמַעְתִּי מַה שְׂאוֹמְרִים בְּשֶׁבֶת קָדֶשׁ (שַׁחֲרִית נִשְׁמַת כָּל חַי') 'שִׁפְן חוֹבֵת כָּל הַיְצוּרִים', רֵאשִׁי תִיבוֹת 'שְׂכַחָה'. (2) הָעֲנִין, כִּי אֵיךְ יִצְאָנוּ יְדֵי חוֹבְתָנוּ? מַה שְׂאָנוּ חִיבִין לְהִלָּל וְלְהוֹדוֹת לְשִׁמוּ יִתְבָּרַךְ בְּכָל עֵת וּבְכָל שְׁעָה עַל רוֹב נִפְלְאוֹתָיו וְטוֹבוֹתָיו? כְּמוֹ שְׂנַאֲמַר (תְּהִלִּים קנ, ו'): 'כָּל הַנְּשֻׁמָּה תְּהִלָּל יְה'. וְאָמְרוּ חוֹז"ל (ב"ר יד, ט): 'עַל כָּל נְשִׁימָה וְנְשִׁימָה תְּהִלָּל'. וּמִי גָבַר יִזְכֶּה לְפָרוֹעַ חוֹבוֹת הַשְּׂבֻחַ וְהַהוֹדָא לְשִׁמוּ יִתְבָּרַךְ?

אָבֵל... (הַתְּשׁוּבָה) עֲבוּר זֶה, כִּי רֵאשִׁי תִיבוֹת (שֶׁל 'שִׁפְן חוֹבֵת כָּל הַיְצוּרִים') הוּא "שְׂכַחָה", (לְרַמּוֹז), שְׂמָה שְׂאִינוּ מְשַׁבַּח (הָאָדָם) וּמְהַלֵּל (לֵה' יִתְבָּרַךְ), הוּא מַחֲמַת שְׂנֻטְבַּע בְּנוֹ כַח הַשְּׂכַחָה, לְשִׁכּוּחַ טוֹבוֹתָיו וְנִפְלְאוֹתָיו, אֲשֶׁר הֵם בְּכָל עֵת וּבְכָל שְׁעָה, וְאֵין בְּעַל הַנֶּס מִכִּיר אֶת נִסּוֹ" (נִידָה לא).

וּמִמְשִׁיךְ הַ"יִּטְב פְּנִים", וְאוֹמַר: "וְהִנֵּה, עֲנִין הַשְּׂכַחָה נוֹבַע מִמָּה שְׂנִגַּע (הַס"מ) בְּכַף הַיָּרֵךְ בְּגִיד הַנְּשָׂה, וּפִרְשׁ הַזֶּהר (שֵׁם קע, מְתוּרָגִם): "וְלָמָּה נִקְרָא גִיד הַנְּשָׂה? (אֵלָּא) גִיד, שֶׁהוּא מְשַׁכֵּיחַ מִבְּנֵי הָאָדָם אֶת עֲבוֹדַת אֲדוֹנָם (=הַקֶּב"ה). וְשֵׁם (בְּגִיד הַנְּשָׂה) הוּא יֵצֵר הָרַע רוֹבֵץ... וּמִשָּׁם בָּא יֵצֵר הָרַע עַל בְּנֵי הָאָדָם. וּמִשׁוּם כֵּן אֲמַרְהָ הַתּוֹרָה 'לֹא יֵאָכְלוּ

בני ישראל את גיד הנשה' ('נשה' הוא לשון שכחה בארמית). ועל-ידי כך שוכח להודות ולהלל (לה' יתברך). וזהו שאמרו, שנפגמה מידת ההוד, ולכן תקנו בימים אלו זכר לנסים שנעשו בימים ההם, למען ישית האדם אל לבו לזכור תמיד נפלאותיו וחסדיו, העודפים על האדם, **להודות** ולהלל לשמו יתברך, ובכך תתוקן מידת ה**הוד**. עד כאן דבריו הקדושים של ה"ייטב פנים".

הנה, מבואר מכל זה, שצריך לכרוע ברך בברכת "מודים", **להודות** ולהלל לה' יתברך על כל הטוב אשר גמלנו ברוב רחמיו וחסדיו. ואולם, כאשר אין האדם כורע ברך לפני ה', הרי זה פוגם במידת ה**הוד**, שכן, אינו מודה לו כראוי.

מעשה יומתק לנו להבין מה שתקנו לנו חז"ל לומר "כשעמדה מלכות יון הרשעה על עמך ישראל להשפיקה תורתך", "עמדה" דוקא, בקומה זקופה, כיון שבקשו להכניס בישראל מחשבת פיגול, שלא לכרוע ברך לפני ה', כדי להודות לו על כל טובותיו שגמלנו. שכן, העולם כמנהגו נוהג בדרך הטבע, ואין שום מנהיג לבירה, חלילה. ולכן, צריך להקפיד ולכרוע כראוי בברכת "מודים" (תמיד), כדי **להודות** להלל ולשבח לבוראנו, על רוב נפלאותיו וחסדיו, שגמלנו בכל זמן ובכל עת. (על פי "אורה של תורה" להרה"ק פינחס פרידמן)

"מתתיהו" (=861) בגמטריא "ראש השנה"

הרה"ק רבי אלעזר מליז'נסק זיע"א אומר, שיש שלשה זמנים בשנה, שהם עת רצון להתפלל, והם: בעת סעודת מלוה מלכה (=סעודה רביעית), ביום שמיני עצרת (=שמחת תורה), וביום "זאת חנוכה" (=יום השמיני של חנוכה). והסביר ענין זה רבי אלעזר מליז'נסק, ואמר: משל למלך שבא לבקר את נתיניו. והנה, אף שהתושבים היו עניים, למרות זאת טרחו הם ועמלו להכין למלך סעודה מפוארת, כראוי לכבודו.

ואולם, באותו זמן, כדי לא להפריע למלך בשמחתו, לא בקשו מהמלך את בקשותיהם הפרטיות. אבל, כאשר הגיע זמן שהמלך היה צריך לחזור לארמונו, מיד בקשו ממנו התושבים, שיצוור להם, ויתן להם די מחסורם. והנמשל, אומר רבי אלעזר מליז'נסק, בשבתות וחגים, כאשר הבורא יתברך מופיע אצלנו, אין אנו רוצים לבקש את בקשותינו הפרטיות. אבל, במוצאי שבת קדש (בסעודה רביעית), וביום האחרון של החג "זאת חנוכה" ושמיני עצרת, כאשר המלך עומד להיפרד מאתנו, הרי זה עת רצון לבקש בקשותינו מלפניו יתברך. ועד היכן הדברים מגיעים, מגלה לנו הרה"ק יעקב מסדיגורה זיע"א, בשם זקנו הרה"ק ר' ישראל מרוז'ין זיע"א, בספרו "אביר יעקב" ("זאת חנוכה"): "מה שצדיקים יכולים לפעול מה' יתברך בראש השנה ויום הכיפורים, יכול יהודי פשוט לפעול מה' יתברך ב"זאת חנוכה".

ה"בני יששכר" מוסיף לנו על-כך, ואומר (מאמר ב', אות י'): "אשר בחנוכה יש מקום לעורר פקידת עקרים, כעין ראש השנה... ואומר לך כעת: 'מתתיהו בגמטריא ראש השנה'".

"ואף-על-פי שהתמהמה (=התעכב) (המשיח)... אחכה לו בכל יום שיבוא"

ה"חפץ חיים", הלא הוא רבי ישראל מאיר מראדין, היה זקן שהגיע לגבורות, ואולם חרף גילו המבוגר המשיך ה"חפץ חיים" בפעילות ציבורית ענפה, והרבה לנסוע בקהילות רוסיה ופולין בענייני הכלל. בנסיעות אלו לא נטל עמו ה"חפץ חיים" מטען רב, כי דרכו היתה כל הימים להסתפק במועט שבמועט. עם זאת, תלמידיו שמו לב שלכל מסע מחוץ לעירו, היה הרב נוטל עמו ארגז קטן ונעול.

מפאת כבוד הצדיק לא העזו התלמידים והמקורבים לשאול את רבם הנערץ, מה מכיל הארגז הנעול, שאין הרב נפרד ממנו בכל נסיעותיו. ואולם כשנפטר ה"חפץ חיים", בשנתו התשעים ויש, פתחו תלמידיו את אותו ארגז, ומצאו בו אצטלה (=גלימה) רבנית חדשה, דומה לזו שהרב נהג ללבוש בשבתות ובמימים טובים.

אותה שעה נזכרו התלמידים, שרבם העיר כמה פעמים בשיחותיו, שמן הראוי הוא לקבל את פני המשיח בבגדי שבת מצוחצחים. ומיד הבינו התלמידים, שכל אימת שה"חפץ חיים" עזב את ביתו, הוא נתן דעתו לאפשרות זו של בוא המשיח...

שבת שלום וחסד אורים שמח לכל בית ישראל! נא לשמור על קדושת הגיליון!

11 "רְנִי וְשִׁמְחִי בַת צִיּוֹן כִּי הִנְנִי בָא וְשָׁכַנְתִּי בְּתוֹכָךְ נְאֻם ה'... הֵם כָּל בְּשָׂר מִפְּנֵי ה' כִּי נֶעוֹר מִמְּעוֹן קָדְשׁוֹ"

פְּרֻשַׁת הַשְּׁבוּעָה: מִקֵּץ (חֲנוּכָה)

כְּנִיסַת הַשַּׁבָּת: 16:05

ר"ת 17:36 יְצִיאַת הַשַּׁבָּת: 17:16

בְּנֵי-צִיּוֹן.com (15.12.17) תשע"ח

הַפְּטָרָה: "רְנִי וְשִׁמְחִי" (לקבלת העלון בדוא"ל שלח הודעה ל moshe45@bezeqint.net) (הזמנים לפי העיר חיפה)

"בְּנֵי צִיּוֹן"

"שָׂרְפִים עוֹמְדִים מִמַּעַל לוֹ" (יִשְׁעִיה ו', ב')

בַּסֵּפֶר הַקָּדוֹשׁ "קַב הַיִּשְׂרָאֵל" מְבֹאָר עַל הַפְּסוּק "שָׂרְפִים עוֹמְדִים מִמַּעַל לוֹ", שֶׁהַכּוֹנֵן בְּתִיבָה "לוֹ" הֵיא עַל ל"ו הַגֵּרוֹת שֶׁמְדַלֵּק כָּל אִישׁ בְּחֲנוּכָה (לֵאלֹהֵי הַשָּׁמַיִם).

וּמָה הַקֶּשֶׁר שֶׁל הַמְּלָאכִים וְ"הַשָּׂרְפִים" (ש) עוֹמְדִים מִמַּעַל לוֹ" לַחֲג הַחֲנוּכָה? אֵלָּא, אוֹמֵר "קַב הַיִּשְׂרָאֵל", שֶׁבְּעֵת שְׁמֵת־חִילִים לוֹמֵר אֶת הַבְּרָכָה שֶׁל הַדְּלִקַת הַנֵּר, יוֹרְדוֹת לְכָל בֵּית מִחְנוֹת מִחְנוֹת שֶׁל מְלָאכִים וְשָׂרְפִים, שְׂאִין לָנוּ שׁוֹם הַשְּׂגָה בְּקִדּוּשְׁתָּם.

וְאוֹתָם מְלָאכִים שׁוֹמְעִים אֶת הַבְּרָכוֹת וְעוֹנִים "אָמֵן", וּמְסִיעִים לְכָל יְהוּדֵי לְקִיָּם הַמְצֹוה כְּרִצוֹן ה' יִתְבָּרֵךְ. וְעַל-יַדֵּי כֶּךָ הֵם מְאִירִים בְּקִדּוּשְׁתָּם וְטִהַרְתָּם אֶת הַבֵּית שֶׁמְדַלֵּק אֶת גֵּרוֹת הַחֲנוּכָה.

וּמוֹסִיף "קַב הַיִּשְׂרָאֵל", שֶׁכָּל נִשְׁמוֹת אֲבוֹתָיו (שֶׁל הַמְּדַלֵּק גֵּרוֹת), עַד אָדָם הָרִאשׁוֹן, וְכֵן נִשְׁמוֹת יוֹצְאֵי חֲלָצִיו, הַעֲתִידוֹת לְצֵאת מִמֶּנּוּ עַד בִּיאַת הַמְּשִׁיחַ – כֻּלָּם בָּאִים לְתוֹךְ הַבֵּית, וּמְמַלְאִים אוֹתוֹ בְּאוֹרָם וּבְקִדּוּשְׁתָּם. וְלָכֵן, לְפַעְמִים יְהוּדֵי מְדַלֵּק בְּבֵיתוֹ, וְאִין אִישׁ אֶתוֹ שֵׁם, אֲבָל זֶה רַק לְמַרְאִית עֵין אָנוּשׁ. שֶׁכֵּן, הַמְּדַלֵּק גֵּרוֹת הוּא בְּבַחֲיַת כַּהֵן גָּדוֹל, וּבֵיתוֹ הוּא בְּבַחֲיַת קָדֵשׁ הַקּוֹדְשִׁים, וְכָל הַבֵּית מְלֵא מְלָאכִים וְשָׂרְפִים, וְנִשְׁמוֹת שֶׁל צְדִיקִים – שְׂכָלָם נִכְנָסִים וּמְאִירִים בְּתוֹכּוֹ קִדּוּשָׁה וְטִהָרָה.

וְצָרִיף לְדַעַת, שְׂאוֹתָם מְלָאכִים וְנִשְׁמוֹת מְחַנְכִים אֶת הַבֵּית (חֲנוּכָה מִלְשׁוֹן חֲנוּכָה) לְכָל הַשָּׁנָה כְּלָה "שְׁתֵּהָא הַשְּׁלֵהֶבֶת עוֹלָה מֵאֵלֶיהָ", דְּהֵינּוּ, שֶׁכָּל הַשָּׁנָה כְּלָה תֵּהָא שְׁלֵהֶבֶת הַנִּשְׁמָה בּוֹעֶרֶת כְּלָה מֵאֵלֶיהָ לֵה' יִתְבָּרֵךְ.

וּבְכַח הַלְהַבָּה שֶׁל נֵר חֲנוּכָה, דּוֹחִים וּמְגַרְשִׁים וְשׁוֹרְפִים אֶת כָּל כּוֹחוֹת הַרְשָׁע שֶׁל "עֲשׂוֹ", שֶׁהַתְּאֶסְפוֹ חֲלִילָה בְּתוֹכוֹ וּבְבֵיתוֹ, וְכָל הַ"קֶּשׁ" וְהַזְּהֻמָּה שֶׁל עֲשׂוֹ – הַכֹּל נִשְׂרָף וְנִדְחָה.

וְזֶה שְׂכָתוֹב "שָׂרְפִים עוֹמְדִים מִמַּעַל לוֹ", הַכּוֹנֵן הֵיא עַל ל"ו הַגֵּרוֹת, שֶׁהַשָּׂרְפִים וְהָאוֹפָנִים וְחִיּוֹת הַקָּדֵשׁ נִמְצָאִים מִמַּעַל לוֹ (=לְזֶה שֶׁמְדַלֵּק), וּמְסִיעִים וּמְטַהֲרִים אֶת הַבֵּית, בְּעֵת שְׁמֵת־עֶסְקִים וּמְדַלֵּקִים ה-ל"ו גֵּרוֹת.

"בְּאוֹתָהּ שָׁעָה בְּאוֹתָהּ (=בְּאוֹה) דִּיּוֹקְנוּ שֶׁל אָבִיו (שֶׁבְּשָׂמִים/הַקַּב"ה), וְנִרְאָתָה לוֹ בַּחֲלוֹן". (סוֹטָה לו')

בֹּא וּרְאֵה מָה שְׂכָתָב הַ"מְגִן אֲבֵרָה" בְּשֵׁם הַמַּהְרַח"ו בְּ"שַׁעַר הַכּוֹנֹת" (או"ח סימן סח): "אָמֵר לִי מוֹרֵי ז"ל, שְׂיִשׁ בְּרַקִּיעַ י"ב (=12) חֲלוֹנוֹת, כְּנֶגֶד י"ב הַשְּׁבֻטִים. וְכָל שְׂבֻט וְשְׂבֻט עוֹלָה תְּפִילָתוֹ דְּרַף שַׁעַר אֶחָד הַמְּיוֹחָד לוֹ, וְהוּא סוּד י"ב (=12) שְׁעָרִים הַנּוֹפֵר בְּסוּף (סִפֵּר) יְחֻזְקָאֵל".

וְהוֹסִיף עַל-כֶּךָ מְאוֹרָם שֶׁל יִשְׂרָאֵל, הַ"חֲתָם סוֹפֵר", וְאָמֵר (שׁוֹפְטִים): "הִנֵּה יָדוּעַ מֵהָאָר"י, שְׁ-י"ב (=12) שְׁעָרִים יֵשׁ בְּשָׁמַיִם, לְמִנְהַגֵי י"ב שְׁבֻטֵי יִשְׂרָאֵל, שְׁעוֹלָה תְּפִילָתָם שֵׁם, כָּל אֶחָד אֶל שְׁעָרָיו.

וְהֵנָּה, כִּידוּעַ, הַחֲתִימָה שֶׁל כָּל הַתְּפִילוֹת הוּא הַשְּׂבֻחַ "עֲלִינוּ לְשַׁבַּח", שֶׁהוּא שְׂבֻחַ וְהוֹדָאָה גְּדוֹלִים וְעֲצוּמִים לְבוֹרֵא יִתְבָּרֵךְ. אוֹלָם, יֵשׁ הַמְּזוֹלְזָלִים בְּשַׁבַּח זֶה, שֶׁהוּא בְּסוּיֹם הַתְּפִילָה, יֵשׁ שְׂאוֹמְרִים אוֹתוֹ בְּחֶטֶף, וּבוֹלְעִים אֶת הַתִּיבוֹת, וְיֵשׁ שְׂאוֹמְרִים אוֹתוֹ בְּהִלִּיכָה לְכִיוּן דְּלֵת הַיְצִיאָה מִבֵּית הַכְּנֶסֶת.

וְלִבִּי שְׂלִי אוֹמֵר לִי, שֶׁבְּשַׁבַּח הַזֶּה שֶׁל "עֲלִינוּ לְשַׁבַּח" הַקַּב"ה פּוֹתַח אֶת הַשְּׁעָרִים/הַחֲלוֹנוֹת, לְקַבֵּל אֶת תְּפִילוֹתֵנוּ. וְלֹא בְּכַדִּי, שֶׁבְּשַׁבַּח זֶה סוֹפֵי הַתִּיבוֹת "עֲלִינוּ לְשַׁבַּח" לְאֶדוֹן הַכֹּל" הֵם "חֲלוֹן" – לוֹמֵר לָךְ, שֶׁהַחֲלוֹן לְקַבֵּל אֶת תְּפִילוֹתֵנוּ נִפְתַּח בְּסוּף הַתְּפִילָה, בְּשַׁבַּח "עֲלִינוּ לְשַׁבַּח".

וְזֶהוּ שְׂכָתוֹב (סוֹטָה לו'): "בְּאוֹתָהּ שָׁעָה בְּאוֹתָהּ (=בְּאוֹה) דִּיּוֹקְנוּ שֶׁל אָבִיו (שֶׁבְּשָׂמִים/הַקַּב"ה), וְנִרְאָתָה לוֹ בַּחֲלוֹן". דְּהֵינּוּ בְּאוֹתוֹ זְמַן, שְׂאִישׁ יִשְׂרָאֵל אוֹמֵר "עֲלִינוּ לְשַׁבַּח", נִפְתַּח הַחֲלוֹן, וְדִיּוֹקְנוּ שֶׁל אָבִיו (שֶׁבְּשָׂמִים/הַקַּב"ה), נִרְאָתָה לוֹ בַּחֲלוֹן, לְקַבֵּל אֶת תְּפִילָתוֹ וְלִהְשָׁפַע עָלָיו שְׁפָע רַב טוֹב, כְּפִי שְׂכָתוֹב (שִׁיר הַשִּׁירִים ב', ט) שֶׁהַקַּב"ה: "מִשְׁגִּיחַ מִן הַחֲלֹנוֹת, מִצִּיץ מִן הַחֲרָפִים... לְהַשְׁפִּיעַ רַב טוֹב לְבָנָיו)". (ע"פ ר' מֹשֶׁה יִבְנִיאֵלִי ו- ב.צ.)

לפני מספר שנים יצאה אגנית טיולים איטלקית מפוארת ("אקילה לאורו") להפלגה בחופי הים התיכון. בשלב מסוים השתלטו מחבלים פלסטיניים על הספינה. הם רכזו את כל הנוסעים במקום אחד, ופקדו על כל אחד מהם להציג את דרכונו. מי שהיה לו דרכון ישראלי נשלח לצד ימין, ומי שהיה לו דרכון זר, נשלח לצד שמאל. כך, במשך דקות ארוכות עשו המחבלים הפרדה בין הנוסעים, עד שהגיעו לאדם מבוגד, נכה, היושב על כסא גלגלים, שהציג להם דרכון אמריקאי. מיד אמרו לו, שיצטרף לכל הזרים שבצד שמאל.

אך אותו אדם סרב, ואמר להם, שאמנם יש לו דרכון אמריקאי, אך הוא יהודי!!! לרגע נדהמו המחבלים, אך מיד התעשתו, והחלו לקללו ואת כל היהודים. אותו יהודי, פתגובה לקללותיהם, הפנה ראשו אליהם, וירק עליהם בשאט נפש. בזעם רב לקחו המחבלים את העגלה בה ישב היהודי, וזרקו אותו עם העגלה למימי הים התיכון.

לאחר יומים הגיעה גופת אותו יהודי לחופי מצרים (כאשר לא היה עליה כל חבלה או רקבון).

לאחר שהחזירו המצרים את גופתו לישראל, זכה אותו יהודי, שקדש את ה', להיקבר בארץ ישראל. ולכאורה, ישנה שאלה עצומה: איך יהודי, שחי בין הגוים, ומפליג בספינה איטלקית ללא כשרות המאכלים, מצליח ברגע אחד לא להסתיר את יהדותו ולקדש שם שמים?

נראה, שאת התשובה לכך ניתן למצוא בחג החנוכה. שכן, בניגוד לגלויות הקודמות, פרס ומדי, שבקשו להשמיד להרוג ולאבד את כל היהודים, הנה, היונים לא בקשו להרוג את היהודים, אלא כל מגמתם היתה לטמא את עם ישראל על-ידי החדרת התרבות היונית שלהם.

ולכן, בעוד שבבל ואדום החריבו את בתי מקדשינו, הנה, היונים לא החריבו את בית המקדש, אלא רק בקשו לטמא אותו, לאחר שהקריבו חזיר על המזבח, ואת השמנים שאמורים להדליק בהם את המנורה, לא שפכו אלא טמאו. (כאמרים, תמשיכו להדליק את המנורה בבית המקדש, אבל עשו זאת בשמן טמא).

והנה, המנורה כידוע בעלת שבעת הקנים, מסמלת את הפנים של היהודי, שבו שבעה פתחים (שתי אוזניים, שתי עיניים, שני נחירי האף, והפה). וכונת היונים היתה לטמא את הפתחים הללו בכל יהודי בראיה אסורה, מאכלי טרפה, דיבור טמא וכו'. אולם, כאשר גברו החשמונאים ונכנסו למקדש, מצאו שהיונים טמאו את כל השמנים. אך רק פך אחד חתום בחותמו של כהן גדול, לא נגעו ולא טמאו. וכאשר לקחו פך זה (שבדרך הטבע היה אמור להספיק ליום אחד בלבד) והדליקו אותו, דלק בו אור גדול בצורה על-טבעית, שהאיר במשך שמונים ימים. מפאן נלמד שבכל נפשות ישראל – בכל יהודי ויהודי שוכנת נקודה/ניצוץ בנשמה שאותה חתם "הכהן הגדול" (=הקב"ה), כפי שכתוב "ועשו לי מקדש ושכנתי בתוכם".

וצריך לדעת, שאין שום גישה לאותה נקודה פנימית. ולכן, גם אם יחיה היהודי בתוך תרבות קלוקלת, הנקודה הזו, "פך השמן הטהור" הזה – אינו מקבל לעולם טומאה.

אולם, ברגע של אמת, אותה נקודה הפנימית הזו ניצתת ובווערת בלב היהודי, ומיד הוא משליך מעליו את כל התרבות הזרה, ומקבל כוחות על-טבעיים, שמאירים את נשמתו למסור את נפשו, ולהדבק בדבקות גדולה בה' יתברך. וזאת, כפי שלמדנו ממשנתו הטהורה של הבעש"ט הקדוש זיע"א, שבכל יהודי ויהודי בעולם, בכל מצב שבו הוא יהיה, ואפילו אם הרבה לפשוע – עדין ישנה נקודה אחת בתוכו, בפנימיות הלב, והיא הניצוץ האלקי ושרש נשמתו ("פך השמן הטהור"), ולשם לא מגיע הפגם של העונות והפשעים, והיא (=אותה נקודה בפנימיות הלב) נשארת נקייה, זכה וטהורה. ועל זה נאמר בתורה (ויקרא טו, טו): "השכן אתם בתוך טמאתם" – בתוך תוכם של טומאות ועונות האדם, נמצאת אותה נקודה פנימית, שהיא חלק אלוך ממעל, שלא נפגמה כלל – ובה הקב"ה שוכן, כיון שלאותו מקום, כאמור, אין הטומאה מגיעה כלל.

וזהו שכתוב (סנהדרין מד): "(ישראל) אף-על-פי שחטא, ישראל הוא". כלומר, למרות שחטא, עדין "ישראל הוא", שכן, פגם החטא לא מגיע לנקודה הפנימית. ומנקודה זו, שלא נפגמה, מתעורר האדם להרהורי תשובה וחרטה, ואפילו אם היה רשע גמור, כמאמר חז"ל: "רשעים מלאים חרטה".

ונקודה פנימית זאת, היא זו שעוררה את קלי הדעת ופושעי ישראל. ואפילו שחטאו הם כל ימיהם, ולא עמדו בתאות העולם הזה, למרות זאת, אותה נקודה פנימית נתנה להם את הכח למסור את נפשם בשעת גזירות-השמד (=כשרצו להעבירם על דתם), ולקדש את השם הנכבד והנורא במסירות-נפש ובקבלת ייסורים נוראיים, באש ובמים. **שבת שלום ותג אורים שמח לכל בית ישראל! נא לשמור על קדושת הגליון!**

”רַנִּי וְשִׁמְחֵי בַת צִיּוֹן כִּי הִנְנִי בָּא וְשָׁכַנְתִּי בְּתוֹכָךְ נְאֻם ה'... הֵם כָּל בְּשָׂר מִפְּנֵי ה' כִּי נֶעוֹר מִמְּעוֹן קִדְשׁוֹ”

כְּנִיסַת הַשַּׁבָּת: 16:05

פְּרֻשַׁת הַשָּׁבוּעַ: מִקֶּץ (חֲנוּכָה)

ר"ת 17:36 יְצִיאַת הַשַּׁבָּת: 17:16

בְּנֵי-צִיּוֹן.com (15.12.17) כְּסֻלוֹ תִשְׁע"ח

הַפְּטָרָה: ”רַנִּי וְשִׁמְחֵי” (לקבלת העלון בדוא"ל שלח הודעה ל moshe45@bezeqint.net) (הזמנים לפי העיר חיפה)

”בְּנֵי צִיּוֹן”

”בימי מתתיהו בן יוחנן פהן גדול חשמונאי ובניו. פשעמדה מלכות יון הרשעה על עמך ישראל להשפיקם תורתך”

ה'מגלה עמוקות" מבאר בפרשת ואתחנן (אופן מח'), בשם הוהר החדש, שכל ארבע הגלויות של ישראל – בבל, מדי, יון, אדום – הן כנגד ארבע אותיות שם הוי"ה (=יהוה) ברוך הוא.

וכפי דברי הוהר החדש (מתורגם): "ישראל נתפזרו לארבע רוחות השמים כנגד ארבע הגלויות. כל גלות אות אחת משם הוי"ה... כבבל אות י', במדי אות ה', ביון אות ו', ובאדום אות ה' אחרונה".

ענין זה מבואר גם ב"ליקוטי תורה" לרבנו האריז"ל ("פי תצא"), שמבאר שארבע הגלויות – בבל, מדי, יון, אדום – מתנגדות לארבע אותיות הוי"ה ברוך הוא. ולכן, כל גלות היא כנגד אות אחת: גלות בבל היא כנגד האות י' משם הוי"ה (=יהוה). גלות מדי (=בימי מרדכי ואסתר) היא כנגד האות ה' (=יהוה) משם הוי"ה. גלות יון היא כנגד האות ו' משם הוי"ה (=יהוה). וגלות אדום היא כנגד האות ה' האחרונה משם הוי"ה (=יהוה).

ולכן נמצא, שכאשר נגאלו ישראל מגלות בבל, יצאה האות י' משם הוי"ה מן הגלות. וכאשר נגאלו ישראל מגלות מדי (בימי מרדכי ואסתר), יצאה אות ה' משם הוי"ה מן הגלות. וכאשר נגאלו ישראל מגלות יון הרשעה, יצאה אות ו' מהשם הוי"ה מן הגלות. וכאשר יגאלו ישראל במהרה בימינו מגלות אדום (בה אנו נמצאים כעת), יצא האות ה' האחרונה משם הוי"ה מן הגלות ואז יהיה שם ה' שלם והכסא שלם ותהיה, זאת גאולת עולם לנצח נצחים.

לפי זה, אומר ה"בני יששכר" מבואר היטב מדוע סבב הקב"ה כף, שהנס של גאולת יון יהיה בימי מתתיהו (שהרי, כלל גדול הוא בידינו, ששום דבר אינו במקרה, אלא בהשגחה פרטית) ולכן גם הנס שהיה "בימי מתתיהו", אינו במקרה. שכן "מתתיהו" הם אותיות "מת יהו", כדי לרמוז, שעל ידי הגאולה מגלות יון זכינו שגם האות השלישית משם הוי"ה (=יהוה) יצאה מן הגלות. וזהו "מתתיהו" – אותיות "מת יהו", דהינו, הקב"ה נתן מתת/מתנה לישראל, את ג' אותיות יהו', שנשלמו כאשר נצחו החשמונאים את היוונים, ויצאו ישראל מגאולת יון הרשעה.

(כאמור בגלות בבל נגאלה אות י', בגלות מדי נגאלה אות ה', ובגלות יון נגאלה אות ו' – וביחד ג' אותיות יהו' משם הוי"ה (=יהוה)).

כדי להבין ענין זה ביתר שאת, הבה נתבונן בכתוב בסוף פרשת "בשלח": "ויאמר כי יד על כס יה מלחמה ליהוה בעמלק מדר דר". ופרש רש"י בשם חז"ל, שנשבע הקב"ה, שכל זמן שעמלק קיים – אין השם (=שמו של הקב"ה (=יהוה)) שלם. שכן, היה צריך להיות כתוב: "כי יד על כסא יהוה". אלא, שבגלל שעמלק קיים, אין השם שלם, וחסרות האותיות זה' משמו המלא של ה' יתברך (=יהוה), ולכן כתוב: "יד על כס יה", ללא האותיות וה' החסרות.

נמצא לפי זה, שרק בגאולה העתידה, במהרה בימינו, כשימחה שמו של עמלק מתחת השמים, יושלם שם הוי"ה (=יהוה) ב-ד' אותיות במלואו.

ויש לרמוז ענין זה במלה "גאולה", שמורכבת מהאותיות גאל וה'. וזאת, כדי לרמוז שאנו עומדים ומצפים שיגאל הקב"ה את האותיות וה', החסרות בשמו יתברך.

והנה, לאחר שיצאו ישראל מגלות בבל, יצאה כאמור אות י' משם הוי"ה מן הגלות. וכאשר נגאלו ישראל מגלות מדי בנס פורים, יצאה האות ה' משם הוי"ה מהגלות, ונשלם רק מחצית השם ברוך הוא (יהוה). (וכפי שרמז הפתוב במגילה: "ויאמר המלך לאסתר... מה שאלתך אסתר המלכה ותנתן לך ומה בקשתך עד חצי המלכות ותעש"). וכידוע, סתם "מלך" במגילת אסתר רומז למלכו של עולם, הקב"ה, שאמר לאסתר המלכה "עד חצי

המלכות" – שתזכיר להוציא מגלות מדי רק מחצית משם השם – יה(=יהוה) – שהוא בבחינת "חצי המלכות"¹⁴.
ולכן נקרא מרדכי בכל המגילה "מרדכי יהודי". שכן, "יהודי" – אותיות יו"ד ה"י (יה).
ויש להוסיף, שלאחר שנגאלו ישראל מהגלות השלישית, גלות יון הרשעה, אשר אז זכו כאמור להוציא את
האות ו' משם הוי"ה(=יהוה) מהגלות, כפי שרמזו השם "מתתיהו" אותיות "מתת יהו", הרי מזה יש לנו הוכחה
ברורה שהקב"ה פועל להשלים את שם הוי"ה, שלא תשאר רק מחציתו יה(=יהוה), בבחינת "כי יד על פס
יה...". אלא יושלם בכל ד' אותיותיו "יהוה" בגאולה הרביעית והשלמה מגלות אדום.
(ע"פ "שבילי פנחס" להרה"ק פינחס פרידמן)

"מי שאמר לשמן וידליק, יאמר לחומץ וידליק" (תענית כה)

הרה"ק בעל "חידושי הרי"ם" זיע"א אחר פעם, והדליק גרות חנופה בשעה מאוחרת בלילה.
העיר על-כך אחד מן המקורבים לרב, ואמר: רבי! הרי חז"ל אמרו, ש"אין מחמיצין את המצות?"
השיב לו הרבי בשנינות ובצחות: אבל גם למדנו ש"מי שאמר לשמן וידליק, יאמר לחומץ(=אלו ש"מחמיצין")
וידליק...".

"ועל הנסים..."

לפנינו סיפור בן ימינו, שללא ספק מעלה את השאלה, האם הכל הוא רק צירוף מקרים (חלילה), או שמא מישהו
משגיח על הכל ממרומים, ומסובב את העולם לפי רצונו:
מטוס שהיה בדרכו לאנטורפן, ובקרבו ישבו כמאה אנשים, ביניהם היה הרבי מפיטסבורג זצ"ל, עם עוד שמונה
מתלמידיו. הרבי ומלוויו היו בדרכם לחתונת בנו של אחד מחסידי האדמו"ר. מלבדם לא היו עוד יהודים שומרי
מצות על גבי המטוס.

באמצע הטיסה מודיע הטיס בפתאומיות, שחסר דלק במטוס, ועליהם לנחות ולתדלק בשדה תעופה קטן מחוץ
לעיר. שדה התעופה היה שומם ונידח, מסוג שדות התעופה הפנימיים, שמהם יוצאות טיסות פנימיות בלבד. כל
הנוסעים ירדו מן המטוס, הרבי ותלמידיו ירדו אף הם, והחלו לתור אחר מקום שקט, בו יוכלו להתפלל בנחת
וללא הפרעה את תפילת המנחה.

הרב התקרב לעבר אחד מעובדי שדה התעופה, ושאל אותו, אם הוא יוכל לפתוח להם איזה חדר צדדי, בו יוכלו
הוא ופמלייתו להתפלל ללא הפרעה. לפתע הבחין הרבי בכך שהאיש עמו דבר החורר לחלוטין, והיה נראה כמו
אחד שפגע בו ברק, או משהו דומה. לאחר רגע של התאוששות, פנה האיש לרבי, ואמר לו: "אני מוכן למלא
את בקשתך, אבל בתנאי אחד! – בתנאי שתתן לי להגיד קדיש לזכר אבי!". "אתה יהודי?", שאל אותו הרבי.
האיש הנהן בראשו, והוסיף: "אני לא מכיר יהודים שגרים בחלק זה של בלגיה, האם מותר לשאול מה מעשיכם
כאן?". "האמת היא, שאני רציני בדיוק לשאול אותך את השאלה הזו..." – אמר הרבי – "אתה בדיוק עשירי
המשלים לנו למנין!"

"אני לא חושב שתאמין לסיפור שלי" – התחיל האיש לספר – "אבל אני מבטיח לך, כבוד הרב, שזו אמת
לאמיתה. נפרדתי ממשפחתי לפני שנים רבות, וברחתי לעיר הקטנה הזו. על אף שאני מגיע ממשפחה
אורתודוקסית ביותר, אינני מקים מצות כבר כמה עשרות שנים. כל הזמן הזה אף לא אמרתי קדיש לזכר אבי,
שנפטר בינתיים.

אתמול בלילה הופיע אבי בחלום, ואמר לי: 'ענקל, מחר יחול יום השנה למותי, ואני רוצה שתגיד קדיש
לזכרי!'. 'אבל אבא' – מחיתי בפניו – 'בשביל לומר קדיש צריך מנין, ואני היהודי היחיד בכל העירה! אין שום
סיכוי שאצליח למצוא מנין ברדיוס הקרוב!'. 'אל תדאג ענקל' – ענה לי אבי – 'אני מבטיח שאביא לך מנין!'.
"לאחר שהתעוררתי מהחלום" – מוסיף האיש ומספר: "רעדתי זמן רב, והייתי המום. אולם, לאחר כמה דקות של
התאוששות, אמרתי לעצמי שזה רק חלום, ואין לו כל משמעות מעבר לכך. זה הרי ממש מגוחך, נו באמת, מנין
גייע לעירת חקלאות נידחת שכזו מנין אנשים יהודים...?! והנה, לפתע אני רואה אתכם נוחתים כאן..."

את הסיפור הזה ספר הרבי מפיטסבורג זצ"ל לאחייניתו, הגב' איטה הלברשטאם-מנדלבוים, וזו פרסמה אותו ועוד
עשרות סיפורים פדוגמתי בספר "נסים קטנים" (תורגם לעברית ויצא לאור בישראל על-ידי 'מודן').

שבת שלום וחסד אורים שמח לכל בית ישראל! נא לשמור על קדושת הגיליון!

15 "רְנִי וְשִׁמְחִי בַת צִיּוֹן כִּי הִנְנִי בָא וְשָׁכַנְתִּי בְּתוֹכָךְ נָא... הֵם כָּל בְּשָׂר מִפְּנֵי ה' כִּי נֶעוֹר מִמֶּעוֹן קָדְשׁוֹ"

פְּרֻשֶׁת הַשְּׁבוּעָה: מִקֵּץ (חֲנוּכָה)

כְּנִיסַת הַשַּׁבָּת: 16:05

ר"ת 17:36 יְצִיאַת הַשַּׁבָּת: 17:16

בnei-zion.com (15.12.17) ח

הַפְּטָרָה: "רְנִי וְשִׁמְחִי" (לקבלת העלון בדוא"ל שלח הודעה ל moshe45@bezeqint.net) (הזמנים לפי העיר חיפה)

"בְּנֵי צִיּוֹן"

וְיִשְׂרָאֵל אָהַב אֶת יוֹסֵף מִכָּל בְּנָיו כִּי בֶן זַקְנִים הוּא לוֹ" (לז' ג')

על הכתוב, "וְיִשְׂרָאֵל אָהַב אֶת יוֹסֵף מִכָּל בְּנָיו, כִּי בֶן זַקְנִים הוּא לוֹ", מִפְּרֵשׁ אוֹנֵקְלוֹס "בֶּן זַקְנִים – בַּר חַכִּים" (=בֶּן חָכָם). וּלְפִי זֶה מְלַמְּדֵנוּ כְּאֵן הַכְּתוּב, שִׁיעֲקֵב מָסַר לְיוֹסֵף אֶת כָּל הַתּוֹרָה שֶׁלָּמַד בְּבֵית הַמְּדַרְשׁ שֶׁל שֵׁם וְעֵבֶר. וְכַפִּי שֶׁפִּרְשׁ רש"י: "...כָּל מָה שֶׁלָּמַד (יְעֻקֵּב) מִשֵּׁם וְעֵבֶר, מָסַר לוֹ (=לְיוֹסֵף)".

(וְכַתֵּב עַל-כֵּן רַבְּנּוּ יְעֻקֵּב בֶּן אֲשֵׁר, "בְּעַל הַטּוֹרִים": אוֹתוֹת "זַקְנִים" מְרַמְזוֹת לְחֻמְשָׁה מִשְׁשָׁה סְדְרֵי הַמִּשְׁנָה: ו' – זָרְעִים, ק' – קָדְשִׁים, נ' – נְשִׁים, י' – יְשׁוּעוֹת (=כִּינּוּי לְסִדְר גְּזִיקִין, שַׁבָּת לֹא, עֵא), מ' – מוֹעֵד. (וְכֹאשֶׁר כּוֹתְבִים "זַקְנִים" בְּכַתִּיב מְלֵא עִם ו', מְרַמְזוֹת ה'–ו' עַל הַשְּׁשֵׁי בְּסִדְרֵי הַמִּשְׁנָה, סִדְר "טְהָרוֹת").

נִמְצָאנוּ אִפּוּא לְמִדֵּים, בְּדֶרֶךְ הַרְמִזוּ, שִׁיעֲקֵב לָמַד עִם יוֹסֵף בְּנוֹ אֶת כָּל הַתּוֹרָה כְּלָהּ).

וְהוֹסִיף עַל-כֵּן ה' חֲתָם סוֹפֵר" (דְּרָשׁוֹת וְאַגְדוֹת חֲתָם סוֹפֵר, דף קלח): "וְהִנֵּה, כָּל הַשְּׁבֻטִים הַשִּׁיגוּ בְּשִׁכְלָם הַזֶּה וְהַקְּדוֹשׁ (אֵת) כָּל הַתּוֹרָה עַד שְׁלֹא (=קוֹדֵם) (ש') נִתְּנָה, חוּץ מִמִּצְוֹת פּוֹרִים וְחֲנוּכָה... שֶׁהֵם חוּץ לְתוֹרָה לֹא הַשִּׁיגוּ, מָה שֶׁאֵין כֵּן יוֹסֵף, שֶׁהָיָה לְמַעַלָּה מִהַשְּׁגַת כָּל הַשְּׁבֻטִים... 'כִּי בֶן זַקְנִים' הָיָה לוֹ. (שְׁכָן, יְעֻקֵּב אֲבִינוּ) מָסַר לוֹ כָּל תּוֹרָתוֹ שֶׁלָּמַד, וְכָל הַפִּירוּשִׁים הָאֲמִיתִיִּים אִפְּיֵלוּ פּוֹרִים וְחֲנוּכָה... וְהַמְּבִין יִבִּין, כִּי יִנְיֶקֶת יוֹסֵף הַצַּדִּיק הִיא מִפּוֹרִים וּמְחֲנוּכָה... הִינּוּ ב' מִצְוֹת מִהַתּוֹרָה שֶׁבְּעַל-פֶּה".

הִנֵּה, רוֹאִים אָנוּ מִדְּבַרֵי ה' חֲתָם סוֹפֵר", "כִּי יִנְיֶקֶת יוֹסֵף הַצַּדִּיק הִיא מִפּוֹרִים וּמְחֲנוּכָה". כְּלוּמֵר, שִׁיּוֹסֵף הַצַּדִּיק קָשׁוּר בְּקֶשֶׁר אֲמִיץ לְמוֹעֲדִים חֲנוּכָה וּפּוֹרִים, שֶׁהֵן מִצְוֹת מִהַתּוֹרָה שֶׁבְּעַל-פֶּה. וְעַל-כֵּן יְעֻקֵּב אֲבִינוּ מָסַר לְיוֹסֵף אֶת שֵׁשֶׁת סְדְרֵי הַמִּשְׁנָה שֶׁל הַתּוֹרָה שֶׁבְּעַל-פֶּה, מָה שֶׁלֹּא מָסַר לְיִתֵר הַשְּׁבֻטִים.

וְעַתָּה בֹא וְרֵא, שֶׁבְּחֲנוּכָה וּבְפּוֹרִים הִיְתָה הַתְּחִינּוֹת גְּדוּלָּה שֶׁל הַתּוֹרָה שֶׁבְּעַל-פֶּה. הֲאֵל כִּי־צַד?

תְּחִלָּה, נִקְדָּים לְהַבִּיא מָה שֶׁשִּׁנְּנוּ בְּגִמְרָא (שַׁבָּת פח): "וַיִּתְּצֵבוּ בְּתַחְתִּית הַהָר, אָמַר רַבִּי אֲבָדִימִי בַר חַמָּא בַר חֲסָא: מְלַמֵּד שְׁכַפָּה הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא עֲלֵיהֶם אֶת הַהָר כְּגִיגִית (=הַעֲמִיד אֶת הַהָר עֲלֵיהֶם), וְאָמַר לָהֶם: אִם אֲתֵם מְקַבְּלִים הַתּוֹרָה – מוֹטֵב. וְאִם לֹא – שֵׁם תִּהְיֶה קְבוּרַתְכֶם... אָמַר רַבָּא: אָף-עַל-פִּי-כֵן – הַדּוֹר קִבְּלוּהָ בִּימֵי אַחְשָׁרוּשׁ. דְּכַתִּיב (מְגִילַת אֶסְתֵר ט'): 'קִיְמוּ וְקַבְּלוּ הַיְהוּדִים' – 'קִיְמוּ' מָה שֶׁקַּבְּלוּ כְּבָר".

וְהַקְּשׁוּ ה' תּוֹסְפוֹת": לָמָּה הָיָה צוּרָךְ לְכַפּוֹת עַל יִשְׂרָאֵל הָרַ כְּגִיגִית וְלִהְכָרִיחֶם לְקַבֵּל אֶת הַתּוֹרָה? הֲלֹא כְּבָר הַסְּפִימוּ מְרִצוֹנִם הַטוֹב לְקַבֵּל אֶת הַתּוֹרָה, כְּשֶׁאָמְרוּ: "נַעֲשֵׂה וְנִשְׁמָע"?

וְתִרָץ ה' פְּנֵי יְהוֹשֻׁעַ" וְאָמַר, כִּי מָה שֶׁקַּבְּלוּ יִשְׂרָאֵל מְרִצוֹנִם הַטוֹב הָיָה רַק תּוֹרָה שֶׁבְּכַתֵּב, שֶׁאִפְשָׁר לְקִיְמָה בְּנִקְל. אֲבָל תּוֹרָה-שֶׁבְּעַל-פֶּה, שֶׁהִיא אֲרוּכָה מְאֹד מִיָּדָה, וַיֵּשׁ בָּהּ הַרְבֵּה חוֹמְרוֹת וּסְיָגִים, לֹא רָצוּ יִשְׂרָאֵל לְקַבֵּל, וְלָכֵן כָּפָה עֲלֵיהֶם הַקֵּב"ה הָרַ כְּגִיגִית וְהַכָּרִיחֶם לְקַבֵּל אֶת הַתּוֹרָה כְּלָהּ כְּמִקְשָׁה אַחַת.

מִכָּל זֶה יוֹצֵא לָנוּ, שְׁכַפִּית הָרַ כְּגִיגִית הִיְתָה עַל הַתּוֹרָה שֶׁבְּעַל-פֶּה, כִּיּוֹן שֶׁאֵת הַתּוֹרָה שֶׁבְּכַתֵּב כְּבָר קִבְּלוּ יִשְׂרָאֵל מֵאַהֲבָה בְּהַר סִינַי, כְּשֶׁאָמְרוּ יִשְׂרָאֵל "נַעֲשֵׂה וְנִשְׁמָע". וְלָכֵן מוֹבֵן מִמִּילָא שְׁמָה שֶׁאָמַר רַבָּא: "הַדּוֹר קִבְּלוּהָ בִּימֵי אַחְשָׁרוּשׁ" – הַכּוֹנֵה הִיא עַל הַתּוֹרָה שֶׁבְּעַל-פֶּה שֶׁקַּבְּלוּ יִשְׂרָאֵל מֵאַהֲבָה בִּימֵי אַחְשָׁרוּשׁ.

(וְעֵינָן בְּסִפֵּר "חֹשֶׁב מַחְשְׁבוֹת" (בַּעַל "מִשְׁנַת חֲסִידִים"), שֶׁמְּפָרֵשׁ עַל-פִּי זֶה אֶת הַכְּתוּב בְּמְגִילָה: "קִיְמוּ וְקַבְּלוּ הַיְהוּדִים עֲלֵיהֶם וְעַל זָרְעֵם" – שֶׁנִּמְסַר מְדוּר לְדוּר לְכַתּוּב בְּמְגִילָה "וְקַבְּלוּ", חֲסַר ו', אֲבָל הַקְּרִי (=מָה שֶׁקוֹרְאִים) הוּא "וְקַבְּלוּ", עִם ו').

וּבִאִוֵר הַעֲנָנָן הוּא, כִּי הָאוֹת ו' רוֹמְזוֹת עַל הַתּוֹרָה שֶׁבְּעַל-פֶּה, שֶׁהִיא כְּלוּלָה מִשְׁשָׁה סְדְרִים. וְלָכֵן הַכְּתִיב הוּא חֲסַר ו' – כְּדִי לְהוֹרוֹת שֶׁלְּפָנֵי פּוֹרִים הָיָה חֲסַר לְיִשְׂרָאֵל אֶת הַתּוֹרָה שֶׁבְּעַל-פֶּה. אֲבָל הַקְּרִי הוּא "וְקַבְּלוּ", עִם ו' מְלֵא – כְּדִי לְהוֹרוֹת שֶׁבְּפּוֹרִים קִבְּלוּ יִשְׂרָאֵל אֶת הַתּוֹרָה שֶׁבְּעַל-פֶּה, שֶׁהִיא כְּלוּלָה מִשְׁשָׁה סְדְרִים).

וְאִם בְּפּוֹרִים קִבְּלוּ יִשְׂרָאֵל אֶת הַתּוֹרָה שֶׁבְּעַל-פֶּה, הָרַי בְּחֲנוּכָה נִתְּחַזְּקָה קִבְּלַת הַתּוֹרָה שֶׁבְּעַל-פֶּה בְּיִשְׂרָאֵל. לְאַחַר

שהיונים בקשו להשפיעה מישראל, כמו שהאריך בזה הגה"ק רבי צדוק הכהן זיע"א, בספרו "פרי לצדיק" (חנוכה), כי מה שתקנו לנו חז"ל לומר: "כשעמדה מלכות יון הרשעה על עמך ישראל להשפיעם תורתך ולהעבירם מחקי רצונך" – כוננתם היתה להשפיע מישראל דוקא את התורה שבעל-פה. ולכן יצאו החשמונאים למלחמה כנגד היונים במסירות נפש.

על-פי האמור מבאר ה"פרי לצדיק", שהטעם שנעשה הנס על-ידי הכהנים הקדושים מבני אהרן הוא, שכן כידוע משה קבל את התורה מפי הקב"ה עצמו, והרי זה בבחינת תורה שבכתב. אולם, אהרן הכהן, שלא שמע את התורה מפי הקב"ה אלא מפי משה, היה הראשון שקבל ממש רבנו את התורה שבעל-פה. וזהו שאמר הקב"ה למשה (שמות ד', טו): "הוא (=אהרן) יהיה לך לפה". דהינו, שאהרן יהיה בבחינת התורה שבעל-פה.

והנה, אהרן הכהן שהיה שרש הקדושה של התורה שבעל-פה הוריש לזרעו הכהנים את האור הגדול של התורה שבעל-פה. על-כן, כאשר עמדה מלכות יון הרשעה להשפיע את התורה שבעל-פה מעם ישראל, באו החשמונאים הכהנים, מבני אהרן (שהיו כאמור בבחינת התורה שבעל-פה) ויצאו למלחמה כנגד היונים כדי להציל את אור התורה שבעל-פה.

רעיון קדוש זה מתאים להפליא עם מה שהביא ה"בני יששכר" (כסלו טבת מאמר ב'), שאנו מדליקים ל"ו נרות החנוכה (מלבד השמש) הוא כנגד ל"ו מסכתות שיש בש"ס. וכפי דבריו הקדושים: "האור של ל"ו מסכתות שבש"ס, והוא ל"ו נרות חנוכה". ולכן, כיון שהיונים בקשו להשפיע את התורה שבעל-פה מישראל, אנו מדליקים בחנוכה ל"ו נרות לזכר הנס של הצלת ל"ו מסכתות התורה שבעל-פה.

לפי זה נשפיל להבין מה שכתב המגיד הקדוש מטריסק (מגן אברהם מקץ, שבת חנוכה): "כשם שבתג השבועות הוא זמן קבלת תורה שבכתב, כמו כן בחנוכה הוא זמן קבלת תורה שבעל-פה".

נמצאנו למדים מכל זה, שחנוכה ופורים הוא הזמן של קבלת והתחזקות של התורה שבעל-פה. מעתה, יומתק לנו להבין מה שמצינו קשר נפלא בין יוסף הצדיק לבין התורה שבעל-פה. הנה, כאשר התמנה יוסף למשנה למלך מצרים, כתוב: "ויסר פרעה את טבעתו... ויתן אתה על יד יוסף וילבש אתו בגדי שש".

ואמר על-כך הרה"ק מאפטא זיע"א (ה"אוהב ישראל"): "וילבש אתו בגדי שש", רצונו לומר, שרומז בזה שהקב"ה הלביש את יוסף ("בגדי שש" ב' ו' (=6) מידות הקדושות... וירכב אתו במרכבת המשנה אשר לו" (אל תקרא משנה, אלא משנה), רצונו לומר בשית(=בששה) סדרי משנה סוד פללות התורה שבעל-פה והבן".

וכן כתב ה"דגל מחנה אפרים" (מקץ): "מרכבת המשנה" – שזכה להיות מרכבה לששה סדרי משנה. (ויש להוסיף "וירכב אתו" (=את יוסף) במרכבת המשנה אשר לו (=סופי תיבות תורה)

והנה ידוע שבששת סדרי המשנה יש ל"ו מסכתות (בגמרא). ועל-כך רמז הכתוב "במרכבת המשנה אשר לו" – דוקא "לו", שהן ל"ו מסכתות הגמרא שבתורה שבעל-פה. (ע"פ "שבילי פנחס" להרה"ק פניחס פרידמן) "אין דבר שאינו מרומז בתורה"

כלל גדול הורונו חכמינו ז"ל: "ליכא מידי דלא רמיזא באורייתא" (=אין דבר שאינו מרומז בתורה). לכן, גם הטעם למצות צדקה בחנוכה רמוז בתורה הקדושה: שכן, אותיות חנוכה מופיעות בפסוקים בהם מצוה התורה על הצדקה (דברים טו', ט): "השמר לך פן יהיה דבר עם לבבך בליעל... ורעה עינך באחיד האביון ולא תתן לו וקרא עליך אל יהוה והיה בך חטא. נתון תתן לו ולא ירע לבבך בתתך לו כי בגלל הדבר הזה יברכך אלהיך". (בקפיצות, כל אות שמינית מהמלה "באחיד", מתקבלת המלה "חנוכה". רמז לכך שבשמונת ימי החנוכה מצוה להרבות בצדקה לאחינו בני ישראל.)

"אוי! אוי לי, שהכעסתי לבוראי!"

בזמן שלטון היונים, חי בארץ ישראל יהודי ושמו יוסף משייתא, שנודע כבוגד בעמו, והיה מוסר את אחיו לידיהם של היונים. והנה, כאשר בקשו היונים להיכנס לבית המקדש, נפל עליהם מורא ופחד גדול. ולכן עלה בדעתם רעיון, לקרוא ליוסף משייתא, כדי שהוא יכנס במקומם לבית המקדש, כדי להוציא משם את כלי הזהב. וכדי לשכנעו הבטיחו לו היונים, ואמרו לו: יכול אתה לקחת לעצמך כלי אחד, מפל אשר חפץ לך מתוך כלי המקדש.

וכנס יוסף משייתא פנימה, והוציא משם את מנורת הזהב. אמרו לו היונים: "אין דרכו של הדיוט להשתמש בזה. הכנס פעם נוספת, ותוציא לך כלי אחר כרצונך". אולם יוסף משייתא סרב להיכנס בשנית. אמרו לו היונים: "אם תכנס שנית ניתן לך מכס של שלש שנים!" (=סכום כסף גדול מאד). אך יוסף משייתא לא הסכים, המשיך לעמוד בסירובו, ואמר ליונים: "לא די שהכעסתי לאלהי פעם אחת, אכעיסנו פעם שניה? החלו היונים לאים עליו בפת, ולענותו בעינויים קשים, הניחו אותו ב"חמור של חרשים" (=מכשיר עינויים), והיו מנסרים אותו, והוא היה צוח וואמר: "וי! אוי! אוי לי שהכעסתי לבוראי!", עד שיצאה נשמתו בטרה, ועלתה מיד לגן-עדן. אמרו על-כך חז"ל: פשנכנס יעקב אבינו להתברך אצל יצחק אביו, נאמר: "וירח את ריח בגדיו ויברכהו". אל תקרא "ריח בגדיו", אלא "ריח בוגדיו" – שאפילו הבוגדים שבעמי, נודף מהם ריח של גן-עדן. כמו יוסף משייתא, שלמרות שכל ימיו בגד בעמו, לבסוף מסר את נפשו על קידוש ה'... שבת שלום וחסד אורים שמח

17 "רְנִי וְשִׁמְחִי בַת צִיּוֹן כִּי הִנְנִי בָא וְשָׁכַנְתִּי בְּתוֹכָךְ נְאֻם ה'... הֵם כָּל בְּשָׂר מִפְּנֵי ה' כִּי נֶעוֹר מִמֶּעוֹן קָדְשׁוֹ"

פְּרֻשַׁת הַשְּׁבוּעַ: מַקֵּץ (חֲנוּכָה)

כְּנִיסַת הַשְּׁבֵט: 16:05

ר"ת 17:36 יְצִיאַת הַשְּׁבֵט: 17:16

בְּנֵי-צִיּוֹן.com (15.12.17) כִּסְלוֹ תשע"ח

הַפְּטָרָה: "רְנִי וְשִׁמְחִי" (לקבלת העלון בדוא"ל שלח הודעה ל moshe45@bezeqint.net) (הזמנים לפי העיר חיפה)

"בְּנֵי צִיּוֹן"

"וַתֵּרַב מִשָּׂאת בְּנֵימָן מִמִּשָּׂאת כָּלֶם חָמֵשׁ יָדוֹת"

עַל פְּרֻשַׁתְנוּ, פְּרֻשַׁת "מַקֵּץ", כּוֹתֵב ה' שְׁלֹטֵי הַגִּיבּוֹרִים" (הַגְּהוֹת מְרֻדֵי בְּמָה מְדַלְקִין): "בְּרוּב הַשָּׁנִים חָל חֵג הַחֲנוּכָה בְּפְרֻשַׁת 'מַקֵּץ', וְסִימָנָה 'מַקֵּץ שְׁנָתִים', נוֹטְרִיקוֹן: שְׁמַאל בַּר תְּדִלְקִי יָמִין מְזוּזָה (רְאִשֵׁי תִיבוֹת שְׁנָתִים)... וְאֲנִי יוֹם טוֹב הַכּוֹתֵב, קִבְּלָתִי סִימָן אַחַר בְּפְרֻשַׁת 'מַקֵּץ': 'וַטְּבַח טְבַח', ה-ח' מ'טְבַח, וְהַתִּיבָה... וְהֵכֵן' הֵן אוֹתִיּוֹת חֲנוּכָה, וְסִמָּה (=מִכָּאן אִסְמַכְתָּא) לְסַעוּדוֹת שְׁעוֹשִׂים בְּחֲנוּכָה. וְאוֹתִיּוֹת 'וַטְּבַח טְבַח' בְּגַמְטְרִיָּה מַד' (=44), כְּמוֹ (מְסֻפָּר) הַנְּרוֹת (שְׁאֲנוּ מְדַלְקִים עִם הַשֶּׁמֶשׁ)".

נִמְצָאנוּ לְמִדֵּים מִכָּאן חִידוּשׁ גָּדוֹל, שְׂיוּסָף הַצַּדִּיק, בְּהִיּוֹתוֹ מְשֻׁנָּה לְמַלְךְ מִצְרַיִם, הִכִּין לְאַחִיו, הַשְּׁבֵטִים הַקְּדוּשִׁים, סַעוּדַת חֲנוּכָה, וְלָכֵן אָמַר לְאַשֶׁר עַל בֵּיתוֹ: "וַטְּבַח טְבַח וְהֵכֵן". דְּהֵינוּ, שְׂיָכִין לָהֶם טְבַח (=שְׁחִיטַת בְּהֵמָה) לְכָבוֹד סַעוּדַת חֲנוּכָה. וַיֵּשׁ לוֹמֵר, שְׂיוּסָף הַמֵּתִין לַעֲשׂוֹת סַעוּדָה זוֹ רַק לְאַחַר שֶׁהִגִּיעוּ כָּל יב' הַשְּׁבֵטִים, כּוֹלָל בְּנֵימָן, כְּדִי לַעֲשׂוֹת הַכְּנָה לְכָל יִשְׂרָאֵל לְנֶס הַגָּדוֹל שֶׁל חֲנוּכָה.

וְעַתָּה, בָּא וּרְאֵה דְבַר פְּלֵא, שְׁמִצּוּהַ לְפָרֶסֶם בְּרַבִּים, שְׁבִאוֹתָהּ סַעוּדָה שְׁצוּהַ יוֹסֵף לְהִכִּין לְכָבוֹד חֲנוּכָה, עֲשֵׂה גַם כֵּן הַכְּנָה לְסַעוּדַת פּוֹרִים. הֲאֵ כִי צִדָּד?

הִנֵּה כְּתוּב, שְׁבִאוֹתָהּ סַעוּדָה שְׁתּוֹ הַשְּׁבֵטִים וְהַשְּׁתַּכְּרוּ עִם יוֹסֵף הַצַּדִּיק, כְּפִי שְׁכַתּוּב (בְּרֵאשִׁית מַג', לַד'): "וַיָּבֵא הָאִישׁ אֶת הָאֲנָשִׁים בֵּיתָהּ יוֹסֵף... וַיֹּאמֶר (יוֹסֵף) שִׁימוּ לָחֶם... וַיֵּשְׁתּוּ וַיִּשְׁכְּרוּ עִמּוֹ".

וְלִכְאוּרָה, יִפְלֵא הַדְּבַר מְאֹד. שָׁכֵן, מֶה רָאָה יוֹסֵף, שֶׁהִיָּה צַדִּיק יְסוּד עוֹלָם, לְשִׁתּוֹת יֵין לְשׁוֹכְרָה עִם אַחִיו הַשְּׁבֵטִים? הֲלֹא שְׁתִּית יֵין לְשׁוֹכְרָה הִיא לְכְאוּרָה דְבַר מְגוּנָה, וּבְפָרֶט בּוֹמָן כֹּזֵה שְׂיַעֲקֹב אָבִיו יוֹשֵׁב בְּאַרְץ כְּנָעַן, וּמִצְטָעֵר צֶעַר רַב עַל יוֹסֵף "שְׁנַטְרָף", וְעַל בְּנֵימָן שִׁירַד עִם אַחִיו לְמִצְרַיִם.

אֲלֹא, הַבִּיאוֹר הוּא עַל-פִּי מֶה שְׁשֻׁנָּנוּ בְּגַמְרָא (מַגִּילָה ו'): "אָמַר רַבָּא: מְחִיב אֵינִשׁ לְבִסּוּמֵי בְּפוּרִיא, עַד דְּלֵא יָדַע בֵּין אַרוּר הָמֵן לְפָרוּךְ מְרֻדֵי" (=אָמַר רַבָּא: חֵיב אָדָם לְהַשְׁתַּכֵּר בְּפוּרִים, עַד שֶׁלֹּא יִבְדִּיל בֵּין אַרוּר הָמֵן לְבֵין בְּרוּךְ מְרֻדֵי). וְלָכֵן, כְּדִי לְקַיֵּם מִצְוָה זוֹ שֶׁל ("מְחִיב אֵינִשׁ לְבִסּוּמֵי בְּפוּרִיא"), צוּהַ יוֹסֵף לְהָבִיא יֵין לְסַעוּדָה שֶׁהִכִּין לְאַחִיו, וְעַל-יָדֵי כֶּף "וַיֵּשְׁתּוּ וַיִּשְׁכְּרוּ עִמּוֹ".

וּכְפִי שְׁכַתּוּב בְּמִשְׁנֵתוֹ הַטְּהוּרָה שֶׁל ה' שְׁפַת אֲמַת" (מַקֵּץ): "לְפִי רִמּוֹ הַמְּפָרְשִׁים 'טְבַח וְהֵכֵן' הוּא חֲנוּכָה, אִף אֲנִי נֹאמֵר שְׂוַיִּשְׁכְּרוּ עִמּוֹ' הוּא מְרִמּוֹ עַל פּוֹרִים. כִּי חֲנוּכָה וּפוּרִים הֵם נְסִים הָאֲחֵרוֹנִים, סְמוּכִים לְסוּף הַתִּיקוֹן הַכּוֹלָל, שִׁיְהִיָּה נִגְמָר בְּמַהֲרָה בְּיָמֵינוּ בְּעַת בִּיאַת הַגּוֹאֵל".

וַיֵּשׁ לְהוֹסִיף כָּאֵן פְּרֻשַׁת נְאֻה, עַל מֶה שְׁצוּהַ יוֹסֵף לְאַשֶׁר עַל בֵּיתוֹ "וַטְּבַח טְבַח וְהֵכֵן". שְׁהַרִי, צְרִיךְ בִּיאוֹר עַל-כֶּף. שָׁכֵן, הֵן אֲמַת שְׂיוּסָף בְּקִשׁ לְהִכִּין בְּשָׂר לְסַעוּדָה עִם אַחִיו, אִךְ בְּרוּר הוּא שְׁזוֹאת לֹא הַפְּעַם הָרֵאשׁוֹנָה שֶׁהוּא אָכַל בְּשָׂר בְּמִצְרַיִם, וְתָמִיד הִיָּה רְגִיל לְקַיֵּם מִצְוֹת שְׁחִיטָה עִם כָּל דְּקוּקִיָּה, כְּפִי שְׁלֵמַד מְאָבִיו יַעֲקֹב אָבִינוּ. עַל-כֵּן, צְרִיךְ לְהִבִּין, מֶה רָאָה יוֹסֵף לוֹמֵר דּוּקָא עַתָּה "וַטְּבַח טְבַח וְהֵכֵן"?

נִרְאֶה לְבָאָר עֲנִיָּן זֶה עַל-פִּי מֶה שְׁכַתּוּב ה' "בְּנֵי יִשְׁשַׁכָּר" (כִּסְלוֹ טַבַּת, מְאָמַר ד'), שְׁשֻׁנֵי הַמוֹעֲדִים חֲנוּכָה וּפוּרִים הֵם בְּבַחֲיַנַת שְׁנֵי הַצִּיּוֹנוֹת – הַקְּנָה וְהוֹשֵׁט (כִּידוּעַ, צִיּוֹר הַקְּנָה מְשֻׁמֵשׁ לְדִיבּוּר, וְצִיּוֹר הוֹשֵׁט מְשֻׁמֵשׁ לְאֲכִילָה).

עַל-כֵּן, כִּיּוֹן שְׁחֲנוּכָה מְכּוֹן כְּנֶגֶד הַקְּנָה, עַל-כֵּן תִּקְנּוּ לָנוּ חו"ל אֶת חֵג הַחֲנוּכָה, כְּדִי לְהוֹדוֹת וּלְהַלֵּל לָה' יִתְבָּרַךְ בְּקוֹל הַדִּיבּוּר הַיּוֹצֵא מִן הַקְּנָה. וְאִילוּ פּוֹרִים, שֶׁהוּא מְכּוֹן כְּנֶגֶד הוֹשֵׁט, עַל-כֵּן תִּקְנּוּ לָנוּ חו"ל בְּפוּרִים לַעֲשׂוֹת מִשְׁתֵּה וְשִׁמְחָה עִם הוֹשֵׁט הַמְשֻׁמֵשׁ לְאֲכִילָה וְלִשְׁתִּיָּה.

וּכְפִי דְבָרָיו הַקְּדוּשִׁים שֶׁל ה' "בְּנֵי יִשְׁשַׁכָּר": "כִּי הַזְּמָנִים הַלְלוּ, חֲנוּכָה וּפוּרִים, הֵם בְּבַחֲיַנַת קְנָה וְהוֹשֵׁט. חֲנוּכָה נִתֵּן (כְּדִי) לְהוֹדוֹת וּלְהַלֵּל (אֶת ה' יִתְבָּרַךְ), (וְלָכֵן) הוּא עֲבוּדָה בְּקְנָה. וּפוּרִים (נְחַגֵּג) בְּמִשְׁתֵּה וְשִׁמְחָה, (וְלָכֵן) הוּא

(בבחינת) עבודה **בושט**... שצריכין לשעבד שניהם (=הקנה והושט) לעבודת השם יתברך. והנה, בימי אחשורוש פגמו **בושט** (מגילה יב), (בכך) שנהנו מסעודתו של אותו רשע, והושט הוא כח גופני שעל-ידי ניוון הגוף, על-כן היתה הגזירה על הגופות (=להשמיד להרג ולאבד את כל היהודים). וכאשר עזר השם יתברך לעמו, קבעו חכמינו ז"ל ברוח הקדש יום טוב, (ב)סעודת מצוה **בושט** (=סעודת פורים). ובימי היונים פגמו (ישראל) בלשון הרע ובביטול תורה, שהפגם הוא **בקנה** (משם יוצא הדיבור). והיתה גזירה על-ידי זה לבטלם לגמרי מן התורה ו(מן) (ה)תפלה, שהם **בקנה** (=בדיבור)... וכאשר עזר השם יתברך לעמו, קבעו יום טוב במצוה להודות ולהלל **בקנה**." הנה כי כן, מטעם זה נתחפם יוסף הצדיק לצוות לאשר על ביתו: "וטבח טבח והכין". דהינו, שיקים מצות שחיטה בבמה בשני סימנים – **בקנה ובושט**. שכן, בקש לרמוז בכך, שכונתו להכין סעודת חנוכה ופורים, שהן מכונות כנגד הקנה והושט.

וראוי להוסיף מה שהביא ה"חתם סופר", בספרו "תורת משה", שיעקב אבינו היה זה שברוח קודשו סלל את הדרך לנסים של חנוכה ופורים. וכפי דבריו: "ויש לומר, על-פי מה שאמרו חז"ל: 'ויותר יעקב לבדו'... פרש רש"י: 'מלמד שנשאר על פכים קטנים (של שמן)... אל תקרא ויותר יעקב לבדו', אלא ויותר יעקב לבדו' (=כד שמן)... ואפשר לומר לפי זה... שיעקב היה רואה עכשיו כל העתידות שיבואו על בניו. ורמז על זה (באומר) **הצילני נא מיד'**, ראשי תיבות **המן**. ותקן עכשיו הכל להצלחת בניו... ואחר-כך... היה יון, ושם זכו ישראל לנס חנוכה, וזה מרומז ב'ויותר יעקב לבדו' – שהתבונן מה יש לו עוד לתקן בגזירת יון, וזהו **לבדו** (=כד שמן) – (בקש יעקב אבינו) שיעשה נס לבניו (בשמן), וידליקו גרות חנוכה."

הנה, נמצאנו למדים מדברי ה"חתם סופר", שיעקב אבינו זכה ברוח קודשו להשיג את הצרה של גזירת המן בימי אחשורוש וצרת גזירות היונים. ועל-כן והתפלל אל ה', שיושיע את בניו מצרות/גזירות אלו, על-ידי שיעשה להם נסים בחנוכה ופורים. (ע"פ "שבילי פנחס" להרה"ק פינחס פרידמן) **"שתהא שלהבת עולה מאליה" (שבת כ', א')**

פעם בליל ראשון של חנוכה היה ליל חורפי וסוער, והרבי ר' ברוך ממעזיבוז זיע"א הדליק את הנרות, וכאשר סים את אמירת "הנרות הללו", החלה השלהבת מהבהבת, עד שנעלמה פתאום, לעיניהם המשתאות של החסידים. כעבור דקות אחדות אורו פני הרבי, וכלם פרוצו בשירת "מעוז צור", והרבי הבטיח ששלהבת הנר תחזור כשתסים את שליחותה.

לעת חצות נראתה שוב השלהבת מהבהבת, עד שחזרה למקומה בנר כבראשונה. לאחר כמה רגעים נכנס לבית המדרש אחד החסידים שעל פניו ניכר שעבר עליו מאורע מסעיר, והאיש התחיל לספר: לפני כמה ימים יצאתי מביתי, במטרה לנסוע אל הרבי לימי החנוכה, נסעתי בימים ובלילות בלי לעצור, ולא נרתעתי מהרוחות והגשמים הסוערים. והכל כדי לזכות להיות אצל הרבי מוקדם ככל האפשר.

והנה, באחד הלילות התנפלו עלי שודדים ולקחוני למסתרם בתוך היער, והתחילו לחקור אותי, איזה עסקים יש לי, ומדוע אני נוסע ביער בשעת לילה מאוחרת, והיפו מכות נמרצות עד זוב דם. הסברתי להם שאני נוסע לרבי שלי, שם אני מתענג בענג רוחני, לכן אני ממחר בדרך, כדי להגיע הכי מהר שאוכל. בסוף אמר ראש השודדים: "נשחרר אותך, אבל דע לך, שהיער הזה הוא מסוכן ביותר, שאפילו שודדים מפקדים ללכת פה לבד, כי יש פה הרבה חיות טורפות, ואין לך סיכוי לצאת מפאן חי". אני, שעז רצוני להגיע אל הרבי דחף אותי להמשיך, החלטתי לצאת לדרך, טרם צאתי אמר לי ראש השודדים: "אני נותן לך מטפחת, ואם תגיע בשלום, השלך מטפחת זו לתוך בור הנמצא בצד הכניסה לעיר. ואם אנשי ימצאו את המטפחת אדע שהגיעת לשלום, ואז אפרק את החבורה הרעה הזו, ואחזור בתשובה שלמה."

יצאתי אל היער, והמשכתי בדרך, ולפתע שומעות אוזני יללות זאבים, ההולכות וקרבות. הסוס עמד על מקומו, ולא רצה לזוז מרוב פחד. חיל ורעדה עברו בעצמותי, בחושבי שבעוד דקות ספורות אני עלול להיות טרף לשיניהם החדות של הזאבים. עוד לא סימתי את מחשבותי, והנה לפתע הופיעה לפני שלהבת קטנה, שהלכה והתקדמה. הסוס החל לצעוד בעקבות השלהבת, עד שיצאנו מהיער בשלום. כמוכן שבהגיעי העירה השלכתי את המטפחת, כבקשת השודד, ומיד פניתי הנה אל הרבי. החסידים, ששמעו את הסיפור הפלאי, מיד הבינו להיכן נעלמה השלהבת של נר החנוכה.

שבת שלום וחג אורים שמח לכל בית ישראל! נא לשמור על קדושת הגיליון!

19 "רַנִּי וְשִׁמְחֵי בַת צִיּוֹן כִּי הִנְנִי בָא וְשָׁכַנְתִּי בְּתוֹכָךְ נְאֻם ה'... הֵם כָּל בְּשָׂר מִפְּנֵי ה' כִּי נִעוֹר מִמֶּעוֹן קָדְשׁוֹ"

פְּרֻשַׁת הַשְּׁבוּעַ: מִקֶּץ (חֲנוּכָה)

כְּנִיסַת הַשַּׁבָּת: 16:05

עֶרֶב שַׁבַּת כּו' כִּסְלוֹ תשע"ח (15.12.17) bnei-zion.com

ר"ת 17:36 יְצִיאַת הַשַּׁבָּת: 17:16

הַפְּטָרָה: "רַנִּי וְשִׁמְחֵי" (לקבלת העלון בדוא"ל שלח הודעה ל moshe45@bezeqint.net) (הזמנים לפי העיר חיפה)

"בְּנֵי צִיּוֹן"

"וַיִּתְנַף ה' אֱלֹהֶיךָ עֲלֵיךָ עַל כָּל גּוֹיֵי הָאָרֶץ..."

עַל מִנְהַג רְבוּתֵינוּ הַקְדוּשִׁים לְתַת מַיִם תַּחַת הַשֶּׁמֶן בְּנֵרוֹת חֲנוּכָה, אָמַר כ"ק מֶרֶן מֵהַר"א מִבְּעֵלְזָא זִיע"א לְאַחֵי הַגְּהָ"ק מִבּוֹלְגֵרִיָּה זִיע"א, שְׁמִנְהַג זֶה יְסוּדוֹ בְּקִדְשׁ מִזְקֵנוּ כ"ק מֶרֶן הַשָּׁר שְׁלוֹם מִבְּעֵלְזָא זִיע"א.

וְהוֹסִיף מֶרֶן מֵהַר"א מִבְּעֵלְזָא בְּדַבְרֵי קוּדְשׁוֹ וְאָמַר, שֶׁהַטַּעַם לְכַךְ הוּא, כִּי הַנֵּרוֹת וְהָאוֹר שֶׁלָּהֶם רּוֹמְזִים עַל הַתּוֹרָה וְהַמִּצְוֹת, כְּמוֹ שְׁכָתוּב (מִשְׁלֵי ו', כג'): "כִּי נֵר מִצְוָה וְתוֹרָה אוֹר". לְכֵן נוֹהֲגִים לְתַת מַיִם תַּחַת הַשֶּׁמֶן בְּנֵרוֹת, כִּי הַתּוֹרָה נִמְשָׁלֶת גַּם לְמַיִם, כְּמוֹ שְׁכָתוּב (ב"ק יז'): "אֵין מַיִם – אֵלָא תּוֹרָה, שְׁנֹאֲמַר: 'הוּי כָּל צְמָא לְכוּ לְמַיִם...'"

אֲךָ הַגְּהָ"ק מִבּוֹלְגֵרִיָּה זִיע"א נָתַן לְמִנְהַג זֶה טַעַם אַחֵר, עַל-פִּי מַה שְׁאָמְרוּ חו"ל בְּמִדְרָשׁ, שִׁישְׂרָאֵל נִמְשָׁלִים לְשֶׁמֶן, וְהוּא נִבְדָּל וְעוֹלָה עַל-פְּנֵי כָּל הַמְּשָׁקִין. כְּפִי שְׁכָתוּב בְּמִדְרָשׁ (מִדְרָשׁ רַבָּה שְׁמוֹת לו', א): "וְאַתָּה תִּצְוָה", הֲדָא הוּא דְכַתִּיב (=זֶהוּ שְׁכָתוּב) (יִרְמִיָּה יא) 'זֵית רַעַנָן יִפֶּה פְּרִי תֹאֵר קָרָא ה' שְׁמֵךְ'... מָה רָאָה (הַנְּבִיא) יִרְמִיָּה לְמִשׁוֹל אַבּוֹתֵינוּ מִזֵּית? אֵלָא, כָּל הַמְּשָׁקִין מִתְעַרְבִים זֶה בְּזֶה, וְהַשֶּׁמֶן אֵינוֹ מִתְעַרֵּב, אֵלָא עוֹמֵד. כִּךָּ יִשְׂרָאֵל אֵינָם מִתְעַרְבִים עִם עוֹבְדֵי כּוֹכָבִים, שְׁנֹאֲמַר (דְּבָרִים ז'): 'וְלֹא תִתְחַתֵּן בְּס' (=בְּגוֹיִים)... (וְעוֹד), כָּל הַמְּשָׁקִים, אָדָם מְעַרֵּב בָּהֶם, וְאֵינוֹ יוֹדֵעַ אִיזָה תִּחְתּוֹן וְאִיזָה עֲלִיּוֹן. אֲבָל הַשֶּׁמֶן, אֲפִילוֹ אֵתָּה מְעַרְבוּ בְּכָל הַמְּשָׁקִין שְׁבַעֲוֹלָם, הוּא נִתּוֹן לְמַעְלָה מֵהֵן. כִּךָּ אַבּוֹתֵינוּ, בְּשַׁעֲהָ שְׁהִיו עוֹשִׂים רְצוֹנוֹ שֶׁל מְקוּם – נִצְבִּים לְמַעְלָה מִן הָעוֹבְדֵי כּוֹכָבִים, שְׁנֹאֲמַר: 'וַיִּתְנַף ה' אֱלֹהֶיךָ עֲלֵיךָ עַל כָּל גּוֹיֵי הָאָרֶץ...'"

וְהֵנָּה, כִּידוּעַ, כָּל מִטְרָתָם שֶׁל הַיּוֹנִים הִיתָה לְהַשְׁפִּיחַ אֶת הַתּוֹרָה מִיִּשְׂרָאֵל, עַל-יְדֵי שִׁיתְעַרְבוּ וַיִּתְבּוֹלְלוּ יִשְׂרָאֵל עִם הַיּוֹנִים, כְּמוֹ שְׁכָתוּב (תְּהִלִּים קו', לה): "וַיִּתְעַרְבוּ בְּגוֹיִם וַיִּלְמְדוּ מַעֲשֵׂיהֶם". אוֹלָם, כְּמוֹ שֶׁהַשֶּׁמֶן אֵינוֹ יָכוֹל לְהִתְעַרֵּב עִם שְׂאֵר הַמְּשָׁקִים שְׁבַעֲוֹלָם, וְאֵף עוֹלָה הוּא לְמַעְלָה מֵעֲלֵיהֶם – כִּךָּ יִשְׂרָאֵל, הַמְּשׁוֹלִים לְשֶׁמֶן, לֹא הִתְעַרְבוּ בְּיוֹנִים, אֵלָא הִבְדִּילוּ עִצְמָם מֵהֶם, וּבִזְכוּת זֶה זָכוּ לְנִצָּחַת אֶת הַיּוֹנִים וְלִהְיוֹת עֲלִיּוֹן עַל כָּל גּוֹיֵי הָאָרֶץ. וְלָכֵן, נִהְגוּ רְבוּתֵינוּ הַקְדוּשִׁים לְתַת מַיִם תַּחַת הַשֶּׁמֶן בְּנֵר חֲנוּכָה, כְּדִי לְרַמּוֹז בְּזֶה שִׁישְׂרָאֵל נִמְשָׁלוּ לְשֶׁמֶן, שְׁעוֹלָה עַל כָּל הַמְּשָׁקִים, וְעַל-יְדֵי זֶה נִצְחוּ אֶת הַיּוֹנִים וְהִתְעַלּוּ מֵעֲלֵיהֶם.

וַיֵּשׁ לְהַעִיר, שְׁטַעַם זֶה כְּבָר נִזְכָּר בְּסִפְר "כֶּף הַחַיִּים" (או"ח סימן תר"ע, ס"ק לב'): "וּמָה טוֹב לְהַדְלִיק בְּנֵרוֹת הַלָּלוּ, כְּמוֹ שְׁנוֹהֲגִין בְּרוֹב בְּתֵי הַכְּנִסוֹת שְׁנוֹתְנִים בָּהֶם מַיִם וְשֶׁמֶן לְמַעְלָה, לְהוֹרוֹת עַל הַנֶּס... כִּי גְבַר (ו) יִשְׂרָאֵל, שְׁנִמְשָׁלוּ לְשֶׁמֶן, עַל הָאוֹמוֹת שֶׁהֶם (נִקְרָאִים) מַיִם הַזּוֹדוֹנִים".

עַל-פִּי הָאֲמוֹר, יֵאִיר לָנוּ לְהַבִּין אֶת עֲמַק כּוֹנְתוֹ שֶׁל מֹשֶׁה רַבֵּנוּ, שֶׁקָּרָא לְבָנוּ הַבְּכוֹר גְּרִשׁוֹם, וְלְבָנוּ הַשֵּׁנִי קָרָא אֲלִיעֶזֶר, כְּמוֹ שְׁכָתוּב: "...שֵׁם הָאֶחָד גְּרִשׁוֹם, כִּי אָמַר גַּר הִיִּיתִי בְּאָרֶץ נִכְרִיָּה, וְשֵׁם הָאֶחָד אֲלִיעֶזֶר, כִּי אֱלֹהֵי אָבִי בְּעֶזְרִי, וַיִּצְלַנִּי מִחֶרֶב פְּרַעָה". וּפְרָשׁ רַש"י, כִּי כְּשֶׁנּוֹדַע לְפְרַעָה עַל דְּבַר הַמְּצַרִּי שֶׁהֲרַג מֹשֶׁה, בִּקֵּשׁ פְּרַעָה לְהִרוֹג אֶת מֹשֶׁה בְּחֶרֶב, אֲךָ נִעְשָׂה לְמֹשֶׁה נֶס, וְצוּאָרוּ נִעְשָׂה כְּעֲמוּד שֶׁל שֵׁשׁ, וְכִךָ נִצָּל.

וְהֵנָּה, צְרִיכִים אָנוּ לְהַבִּין עֲנִיָּן זֶה. וְהֵלָא קוֹדֵם בִּקֵּשׁ פְּרַעָה לְהִרוֹג אֶת מֹשֶׁה רַבֵּנוּ (עַל שֶׁהֲרַג אֶת הַמְּצַרִּי). וְרַק לְאַחַר מִכֵּן, כְּאֲשֶׁר נִצָּל מֹשֶׁה מִחֶרֶב פְּרַעָה, בָּרַח הוּא לְמִדְיָן. וּמִכָּאֵן, שְׁקוֹדֵם זָכָה מֹשֶׁה לְהִינָצֵל מִחֶרֶב פְּרַעָה, וְרַק לְאַחַר מִכֵּן בָּרַח לְאָרֶץ נִכְרִיָּה, לְמִדְיָן. אִם כֵּן, מָה רָאָה מֹשֶׁה רַבֵּנוּ לְקְרוֹא אֶת שֵׁם בְּנוֹ הָרֵאשׁוֹן "גְּרִשׁוֹם, כִּי אָמַר גַּר הִיִּיתִי בְּאָרֶץ נִכְרִיָּה"? וְרַק אַחַר-כֵּךָ לְקְרוֹא לְבָנוּ הַשֵּׁנִי "אֲלִיעֶזֶר, כִּי אֱלֹהֵי אָבִי בְּעֶזְרִי, וַיִּצְלַנִּי מִחֶרֶב פְּרַעָה"? הֲרִי, הַמְּאוֹרְעוֹת הֵיוּ, שְׁקוֹדֵם הוּא נִצָּל מִפְּרַעָה. וְלָכֵן, הָיָה צְרִיף לְקְרוֹא לְבָנוּ הַבְּכוֹר אֲלִיעֶזֶר, "כִּי אֱלֹהֵי אָבִי בְּעֶזְרִי, וַיִּצְלַנִּי מִחֶרֶב פְּרַעָה", וְאֵילוֹ לְבָנוּ הַשֵּׁנִי הָיָה צְרִיף לְקְרוֹא "גְּרִשׁוֹם", כִּיִּין שְׁלֹאֲחַר מִכֵּן בָּרַח לְמִדְיָן, לְאָרֶץ נִכְרִיָּה. עַל-כֵּךָ אוֹמַר מֶרֶן הָאֲדוּמוֹ"ר מֵהַר"ד מִבְּעֵלְזָא זִיע"א פִּירוּשׁ נִפְלָא: הֵנָּה, כִּידוּעַ, מֹשֶׁה רַבֵּנוּ, גָּדַל עַל בְּרַכֵּי פְּרַעָה, וְהִסְתּוֹבֵב בְּאַרְמוֹנוֹת הַמְּלוּכָה כְּבֵן בֵּית. וּמִרּוֹב טוֹב שְׁהָיָה לוֹ בְּבֵית הַמֶּלֶךְ, הָיָה יָכוֹל בְּקָלוֹת לְשַׁכּוֹחַ אֶת מְקוֹר מוֹצְאוֹ. אוֹלָם, מֹשֶׁה רַבֵּנוּ, בְּגָדָל קְדוּשָׁתוֹ וּבְרוּחַ ה' שֶׁפְּעָמָה בְּקַרְבּוֹ, הֲרִגִישׁ גַּר בְּבֵית פְּרַעָה, וְזָכַר תָּמִיד

שהוא מבני אברהם יצחק ויעקב.

ולכן, בקש משה לתת שבח והודאה לה' יתברך, על שזכה לעמוד בקדושתו ולחנך את משפחתו על דרך ישראל סבא. ולכן, קרא את שם בנו הבכור "גֶרְשֵׁם, כי אמר גר הייתי בארץ נכריה". ומה שקרא לבנו השני אליעזר הוא פיון שהרגיש, שמה שזכה שה' הציל אותו מחרב פרעה הוא בזכות שתמיד הרגיש שהוא גר בארץ נכריה. ומשום כך אמר הקב"ה למשה: "ואתה תצוה את בני ישראל, ויקחו אליך שִׁמּוֹן זית נָךְ" – דוקא אתה, משה, שגדלת על ברפי פרעה, בארמונות המלך, ובכל זאת זכית להיות מופרש ומובדל מן המצרים, כמו **השִׁמּוֹן**, שמובדל וצף מעל פל המשקים – לכן, דוקא לך יאה ולך נאה לצות את ישראל: "ויקחו... שִׁמּוֹן זית נָךְ" – דהינו, שילמדו ישראל ממך (=ממשה) להיות **כשִׁמּוֹן**, שמובדל וצף מעל כל המשקים. (ע"פ "שבילי פנחס" להרה"ק פנחס פרידמן) "אדני שאל את עבדיו לאמר היש לכם אב או אח ונאמר אל אדני יש לנו אב זקן"

בשנה אחת, בעת שחל חנוכה בפרשת "ויגש", אמר הרה"ק רבי מרדכי מקאזמיר זיע"א אמרה נפלאה על הפסוק (בראשית מד', יט) "אדני שאל את עבדיו לאמר היש לכם אב או אח ונאמר אל אדני יש לנו אב זקן".

וכך אמר הרב: הנה, ידועה בגמרא (שבת כא) המחלוקת בין בית שמאי לבין בית הלל בסדר הדלקת נרות חנוכה. לדעת בית הלל, בהדלקת החנוכה צריך להיות "מוסיף והולך". דהינו, ביום הראשון מדליק נר אחד, ביום השני, שנים, וכן הלאה. ואילו לדעת בית שמאי צריך בהדלקה להיות "פוחת והולך". דהינו, ביום הראשון מדליק שמונה נרות, ביום השני שבעה נרות, וכן הלאה. והגמרא מביאה שם טעם לדבריה לכל שיטה. אולם, כידוע, נפסקה ההלכה כבית הלל, שבהדלקת החנוכה צריך שיהיה "מוסיף והולך".

וזהו שרומז הפתוב, "אדני שאל את עבדיו". דהינו, הקב"ה שואל את עבדיו, הם בני ישראל, "היש לכם אב או אח?" דהינו, האם אתם סוברים כשיטת בית הלל, שהיא שיטת "אב" – שצריך להדליק בכל יום יותר נרות – ביום הראשון א' נרות, ביום השני ב' נרות, וכן הלאה. או שאתם סוברים לפי שיטת בית שמאי, שהיא שיטת "א"ח – ביום א' מדליקין ח' (=8) נרות ביום השני שבעה, וכן הלאה..

ותשובת בני ישראל אל הקב"ה היא: "ונאמר אל אדני יש לנו אב זקן". דהינו, אנו פוסקים כשיטת הלל הזקן, שיטת א"ב להיות בכל יום מוסיפים והולכים..

"ומסרת... טמאים ביד טהורים. ורשעים ביד צדיקים. וזדים ביד עוסקי תורתך"

מסופר על רבי איסר זלמן מלצר צוק"ל זיע"א עבד ה' נאמן, שהיה מקהיל קהילות, וכהן פראש ישיבה בעיר סלוצק שבבילרוסיה, והיה במשך חייו נרדף על-ידי השלטונות, שהיו מתנגדים לכל דבר שריח קדושה ויהדות נודף ממנו. באחד הימים הופיע שוטר בישיבה, עם צו חתום, בו מתבקש הרב לסור לחקירה בתחנת המשטרה הקרובה. השוטר התנהג בגסות-רוח מרובה, והשתדל מאד לפגוע בכבודו של ראש הישיבה. בדרפס לתחנת המשטרה צעק השוטר על ראש הישיבה: "תרו לנפיש מייד!" ר' איסר זלמן ירד מהמדרכה והלך בשולי הכביש, אך השוטר התעקש וצעק: "בכביש אמרתי, באמצע הכביש!". והרב נאלץ ללכת באמצע הכביש. לאחר חקירה קצרה שוחרר הרב לביתו. אולם השוטר הנ"ל לא יצא נקי, ועוד באותו שבוע נפטר אחד מבניו, בר מינו. כעבור כמה ימים חלה בנו השני, ומצבו החמיר במהירות. אשתו, שהיתה חכמה, אמרה לו: "נראה לי שיד ה' פוגעת בנו מכיון שפגעת בכבודו של אותו ראש ישיבה. רוצ מהר אליו ובקש ממנו מחילה!". השוטר המפוחד רץ לרבה של סלוצק, ובקש את מחילתו בדמעות שלישי. "אל דאגה!" אמר לו הרב, "תקבל על עצמך לא לפגוע יותר בשום יהודי, ובנדך יתפא לאלתר". וכך היה.

כשראו זאת תלמידיו נזפרו בעוד סיפורי מופת בהם תבע הקדוש ברוך הוא את עלבוננו של רבם ושאלוהו: "רבנו! איך זוכים לכך?" אך הוא לא ענה. לימים, התפרץ לחדרו של הרב יהודי ממרו בככי, והתלונן אודות קצין משטרה שהעליל עליו עליה קשה, וצפוי הוא למאסר של שש שנים. הרב קרא מיד לשלשה מבחירי תלמידיו, ובניחוד נדו והחרימו את אותו קצין, ולאחר מכן אמר הרב ליהודי: "לך לדרפך! תהיה רגוע! בעזרת השם הפל יסתדר!" ובאמת, פיומים לפני מועד המשפט, רכב אותו קצין על סוסו, ופתאום החל הסוס להשתולל, הפיל את אותו קצין מעליו, ורמס אותו למות. כמובן שהמשפט בוטל, שהרי העד המרכזי עבר מן העולם. ואף כאן שאלוהו תלמידיו: "רבנו, מדוע לצורך היהודי משתמש הרב בנידויים וחרמות, ואילו כשמדובר בך הנך מבליג ולא מחרים ומנדה?".

"תשובה אחת יש לשתי שאלותיכם" – אמר להם הרב – "רק מחמת שאין אני מוחל על כבודו של אף יהודי, ותובע את עלבוננו בכל האמצעים העומדים לרשותי, כך הקב"ה תובע את עלבוננו ומעניש את רודפי, מידה כנגד מידה". כך היו המכבים, שכל כונתם היתה להציל את ישראל מתרבות יון הרשעה, שגרמה להתיונות חלק מהעם. ומאחר ולא היתה להם שום נגיעה אישית, עשה להם ה' נסים ונפלאות, ותבע את עלבונם, ונצחו את היוונים. יהי רצון, שנזכה כלנו להיות דבקים באבינו שבשמים ובתורתו הקדושה תמיד כל הימים, וה' יתברך יתבע את עלבוננו מידי כל אויבנו ומכל מבקשי רעתנו, ויעשה עמנו נסים ונפלאות, כמו שעשה לאבותינו בימים ההם בזמן הזה, אמן כן יהי רצון.

שבת שלום וחג אורים שמח לכל בית ישראל! נא לשמור על קדושת הגיליון!

21 "רְנִי וְשִׁמְחֵי בַת צִיּוֹן כִּי הִנְנִי בָא וְשָׁכַנְתִּי בְתוֹכָךְ נְאֻם ה'... הֵס כָּל בְּשָׂר מִפְּנֵי ה' כִּי נֶעוֹר מִמֶּעוֹן קְדָשׁוֹ"

פְּרֻשַׁת הַשְּׁבוּעָה: מַקֵּץ (חֲנוּכָה)

כְּנִיסַת הַשְּׁבֵט: 16:05

ר"ת 17:36 יְצִיאַת הַשְּׁבֵט: 17:16

בְּנֵי-צִיּוֹן.com (15.12.17) תשע"ח

הַפְּטָרָה: "רְנִי וְשִׁמְחֵי" (לקבלת העלון בדוא"ל שלח הודעה ל moshe45@bezeqint.net) (הזמנים לפי העיר חיפה)

"בְּנֵי צִיּוֹן"

"וַתֵּרֶב מִשָּׂאת בְּנֵימִן מִמִּשְׂאת כָּלֶם חֲמֵשׁ יָדוֹת"

עַל פְּרֻשַׁתְנוּ, פְּרֻשַׁת "מַקֵּץ", כּוֹתֵב ה' שְׁלֹטֵי הַגִּבּוֹרִים" (הַגְּהוֹת מְרֻדֵי בְּמַה מְדַלְקִין): "בְּרֹב הַשָּׁנִים חָל חֵג הַחֲנוּכָה בְּפְרֻשַׁת 'מַקֵּץ', וְסִימְנָה 'מַקֵּץ שְׁנָתִים', נוֹטְרִיקוֹן: שְׂמָאל נֵר תְּדַלֵּק יָמִין מִזְוָזָה (רְאִשֵׁי תִיבוֹת שְׁנָתִים)... וְאֲנִי יוֹם טוֹב הַכּוֹתֵב, קִבְּלֹתִי סִימָן אַחַר בְּפְרֻשַׁת 'מַקֵּץ': 'וּטְבַח טְבַח', ה-ח' מ'טְבַח', וְהַתִּיבָה... וְהֵכֵן' הֵן אוֹתִיּוֹת חֲנוּכָה, וְסִמָּה (=מִכָּאן אֲסַמְכְּתָא) לְסַעוּדוֹת שְׁעוֹשִׂים בְּחֲנוּכָה. וְאוֹתִיּוֹת 'טְבַח טְבַח' בְּגַמְטְרִיָּה מִד' (=44), כְּמוֹ (מְסֻפָּר) הַנְּרוֹת (עַם הַשְּׂמֵשׁ)".

אִם כֵּן, צְרִיכִים אָנוּ בִּיאוֹר עַל-כֵּן. שָׁכַן, וְכִי מָה הַקָּשֶׁר שֶׁל פְּרֻשַׁת "מַקֵּץ" לְחֲנוּכָה? תְּחִילָה נִקְרָא לְהַבִּיא חֲדוּשׁ נִפְלָא מִמִּשְׁנַתֵּם הַטְּהוּרָה שֶׁל רַבִּי לִוִּי יִצְחָק מְבַרְדֵּי-צ'וֹב זִיע"א (ה"קְדוּשַׁת לִוִּי"), וְרַבִּי יִשְׂרָאֵל, הַמְּגִיד הַקְּדוּשׁ מִקוּוֹנֵיץ זִיע"א ("עֲבוּדַת יִשְׂרָאֵל"), עַל הַפְּתוּב בְּפְרֻשָׁה (מַג', לֵד'): "וַיֵּשֶׂא (יוֹסֵף) מִשָּׂאת מֵאֵת פְּנֵיו אֶלֶהֶם, וַתֵּרֶב מִשָּׂאת בְּנֵימִן מִמִּשְׂאת כָּלֶם חֲמֵשׁ יָדוֹת".

וּבְאָרוֹ ה"קְדוּשַׁת לִוִּי" ו"עֲבוּדַת יִשְׂרָאֵל" וְאָמְרוּ, שְׂמָה שְׁנַתֵּן יוֹסֵף לְבְנֵימִן "חֲמֵשׁ יָדוֹת", הַתְּכּוֹן יוֹסֵף עַל נִצְחוֹן הַחֲשֻׁמוֹנָאִים בְּמִלְחַמָּתָם נֶגְדַּ הַיּוֹנִים, שְׂאֵז נִתְקַיְמוּ "חֲמֵשׁ יָדוֹת", כְּנֹזֵכַר בְּנוֹסַח "עַל הַנְּסִים": (1) "מְסַרְתַּ גְּבוּרִים בְּיַד חֲלָשִׁים, (2) וְרַבִּים בְּיַד מַעֲטִים, (3) וְטַמָּאִים בְּיַד טְהוּרִים, (4) וְרַשְׁעִים בְּיַד צַדִּיקִים, (5) וְזָדִים בְּיַד עוֹסְקֵי תוֹרָתְךָ".

וּכְפִי דְבָרֵינוּ הַקְּדוּשִׁים: "וַתֵּרֶב מִשָּׂאת בְּנֵימִן מִמִּשְׂאת כָּלֶם חֲמֵשׁ יָדוֹת". הִנֵּה, יְדוּעַ, שִׁישְׂרָאֵל עִם קְדוּשׁוֹ מְכַנֵּם בְּשֵׁם 'יָמִין', וְכֵן, כָּל הַשְּׁפַעַת הַשְּׁפַע הַטּוֹב אֲשֶׁר מוֹשְׁפָע לְעַמּוֹ יִשְׂרָאֵל הוּא עַל-יַדֵּי בְּחִינַת יָמִין, וְהַשְּׁפַעַת שְׂאֵר הָאוּמוֹת הוּא עַל-יַדֵּי בְּחִינַת שְׂמָאל. וְהִנֵּה, בְּנֵס חֲנוּכָה גְּבַרְהָ יֵד יִשְׂרָאֵל עַל הָאוּמוֹת עַל-יַדֵּי שְׂגַבְרָה יֵד יָמִין עַל יַד שְׂמָאל. וְזֶהוּ 'וַתֵּרֶב מִשָּׂאת בְּנֵימִין', שֶׁהוּא מְרוֹמְזוֹ עַל נֵס חֲנוּכָה. כְּלוּמַר, (בְּנֵימִין) בְּ"ן יָמִין, שְׂאֲנוּ (=יִשְׂרָאֵל) נִקְרָאִים 'בְּנִים' לְמָקוֹם, אָנוּ בְּבְחִינַת יָמִין. 'מִמִּשְׂאת כָּלֶם' - הִינּוּ, מִשְׂאֵר הָאוּמוֹת. 'חֲמֵשׁ יָדוֹת' - הִינּוּ, (1) 'מְסַרְתַּ גְּבוּרִים בְּיַד חֲלָשִׁים, (2) וְרַבִּים בְּיַד מַעֲטִים, (3) וְטַמָּאִים בְּיַד טְהוּרִים, (4) וְרַשְׁעִים בְּיַד צַדִּיקִים, (5) וְזָדִים בְּיַד עוֹסְקֵי תוֹרָתְךָ' - בְּאֵלוֹ חֲמֵשׁ גְּבַרְהָ יֵד יָמִין".

וַיֵּשׁ לְהוֹסִיף תְּבַלִּין עַל מָה שְׁכַתוּב: "וַיִּרְא יוֹסֵף אֶתֶם אֵת בְּנֵימִן וַיֹּאמֶר לְאֲשֶׁר עַל בֵּיתוֹ הִבָּא אֶת הָאֲנָשִׁים הַבְּיָתָה וּטְבַח טְבַח וְהֵכֵן כִּי אֲתִי יֵאָכְלוּ הָאֲנָשִׁים בְּצַהְרֵיִם". שֶׁהִנֵּה, כְּבָר לְמַדְנֵנוּ מִדְּבַרֵי ה"שְׁלֹטֵי הַגִּבּוֹרִים", שִׁיוֹסֵף עָשָׂה הַכְּנָה לְחֵג הַחֲנוּכָה, וְעִנְיָן זֶה נִרְמָז בְּכַתוּב: "וּטְבַח טְבַח", ה-ח' מ'טְבַח', וְהַתִּיבָה וְהֵכֵן' הֵן אוֹתִיּוֹת חֲנוּכָה. וְלָכֵן, נִפְלָא מָה שְׁנַתֵּן יוֹסֵף לְבְנֵימִין בְּסַעוּדָה זֹאת "חֲמֵשׁ יָדוֹת". שָׁכַן, כָּאֵן עָשָׂה הַכְּנָה לְנִצְחוֹן הַחֲשֻׁמוֹנָאִים עַל הַיּוֹנִים ב"חֲמֵשׁ יָדוֹת".

וְעַתָּה, בָּא וְרֵא, שְׁלִפֵי דְבַרְיֵיהֶם הַקְּדוּשִׁים יִפְתַּח לָנוּ פְּתַח לְהַבִּין אֵת מַעֲשָׂיו הַנְּשַׁגְּבִים שֶׁל יוֹסֵף הַצַּדִּיק, שְׁבַחַר לְתַת לְבְנֵימִין פְּעֻמִּים מִתְּנוּת: פְּעַם רֵאשׁוֹנָה בְּפְרֻשַׁתְנוּ, בְּסַעוּדָה: "וַיֵּשֶׂא (יוֹסֵף) מִשָּׂאת מֵאֵת פְּנֵיו אֶלֶהֶם, וַתֵּרֶב מִשָּׂאת בְּנֵימִן מִמִּשְׂאת כָּלֶם חֲמֵשׁ יָדוֹת".

וּפְעַם שְׁנִיָּה בְּפְרֻשַׁת "וַיִּגַּשׁ" (לְאַחַר שְׁנַתְגְּלָה יוֹסֵף לְאַחֵיו), כְּפִי שְׁכַתוּב: "לְכֻלָּם נָתַן לְאִישׁ חֲלָפוֹת שְׁמֵלֹת וּלְבְנֵימִן נָתַן... חֲמֵשׁ חֲלָפֹת שְׁמֵלֹת".

וְצַרִּיךְ לְהַבִּין עִנְיָן זֶה. שָׁכַן, מָה רָאָה יוֹסֵף לְתַת לְבְנֵימִין פְּעֻמִּים מִתְּנוּת ("חֲמֵשׁ יָדוֹת" ו"חֲמֵשׁ חֲלָפֹת שְׁמֵלֹת")? נִרְאָה לְבָאֵר זֹאת עַל-פִּי מָה שְׁגָלוֹ לָנוּ חו"ל בְּגַמְרָא, שֶׁהַטַּעַם לְכַךְ שְׁנַתֵּן יוֹסֵף לְבְנֵימִין חֲמֵשׁ חֲלָפֹת שְׁמֵלֹת הוּא כְּדִי לְרַמּוֹז עַל מְרֻדֵי הַיְּהוּדִי (שֶׁהִיָּה מְשַׁבֵּט בְּנֵימִין), שִׁיֵּצֵא מִלְּפָנֵי הַמֶּלֶךְ בְּחֻמְשָׁה בְּגָדִים: "תְּכַלֵּת וְחוּר וְעַטְרַת זָהָב גְּדוּלָה וְתַכְרִיךְ בּוּץ וְאַרְגָּמָן". וְכְפִי שְׁכַתוּב בְּגַמְרָא (מַגִּילָה טו'): "אָמַר רַבִּי בְנֵימִין בְּרַ יִפְתָּ: רָמָז רָמָז לּוֹ (יוֹסֵף

לְבַנְיָמִין), שְׁעֵתִיד לְצֵאת מִמֶּנּוּ בֶן, שְׂיֵצֵא מִלְפָּנַי הַמֶּלֶךְ בְּחַמְשָׁה לְבוּשֵׁי מַלְכוּת. וּמִנּוּ? מְרֻדְכִי, דְּכַתִּיב, 'וּמְרֻדְכִי יֵצֵא מִלְפָּנַי הַמֶּלֶךְ בְּלְבוּשׁ מַלְכוּת, (1) תְּכִלֶּת (2) וְחֹר (3) וְעֵטְרַת זָהָב גְּדוּלָה (4) וְתַכְרִיד בּוּץ (5) וְאַרְגָּמָן".

וְלְכַאוּרָה קָשָׁה כָּאֵן. הֲלֹא יוֹסֵף כָּבַר נִתַּן לְבַנְיָמִין "חֲמֵשׁ יְדוּת" בְּסַעֲוֵדָה שֶׁהַכִּין לְפָנָי שֶׁהִתְגַּלָּה לְאַחִיו. אִם כֵּן, מִדּוּעַ הוֹסִיף וְנִתַּן לְבַנְיָמִין עוֹד חֲמֵשׁ חֲלִיפוֹת שְׁמָלוֹת?

אֵךְ לְפִי מָה שֶׁבָּארוּ הַ"קְדוּשֵׁת לְוִי" וְהַ"עֲבוּדָת יִשְׂרָאֵל", מִתְבָּאָר הָעֲנִין הַיָּטֵב. שָׁכֵן, מָה שֶׁנִּתַּן יוֹסֵף לְבַנְיָמִין בְּתַחֲלִילָה "חֲמֵשׁ יְדוּת", הִיָּה הַכְּנָה לְנִצְחוֹן הַחֲשֻׁמוֹנָאִים עַל הַיּוֹנִים בְּחֲנוּפָה. וּמָה שֶׁנִּתַּן יוֹסֵף לְבַנְיָמִין בַּפְּעַם הַשְּׁנִיָּה "חֲמֵשׁ חֲלַפַת שְׁמָלֹת", הוּא עָשָׂה בְּכַךְ הַכְּנָה לְנֶס פּוֹרִים, שֶׁהִיָּה עַל-יְדֵי מְרֻדְכִי הַיְהוּדִי, שֶׁהִיָּה מִשְׁבֹּט בְּנֵימִין, שֶׁ"יֵצֵא (לְאַחַר בִּיטוּל גְּזִירַת הַמֶּן) מִלְפָּנַי הַמֶּלֶךְ בְּחַמְשָׁה לְבוּשֵׁי מַלְכוּת (1) תְּכִלֶּת (2) וְחֹר (3) וְעֵטְרַת זָהָב גְּדוּלָה (4) וְתַכְרִיד בּוּץ (5) וְאַרְגָּמָן". (עַל פִּי "אוּרָה שֶׁל תוֹרָה" לְהַרְה"ק פִּינְחָס פְּרִידְמָן)

"וַיֹּאמֶר ה' אֶל מֹשֶׁה עֲשֵׂה לְךָ שָׂרָף (=נְחָשׁ) וְשִׂים אֹתוֹ עַל נֶס וְהָיָה כָּל הַנְּשׂוּף וְרָאָה אֹתוֹ וְחָי"

הַרְה"ק בַּעַל הַ"פְּנֵי מִנְחָס" זִיע"א אָמַר פַּעַם בַּעַת הַדְּלָקַת גְּרוֹת חֲנוּפָה, שֶׁשָּׁמַע מֵאֲבִיו הַרְה"ק, בַּעַל הַ"אֲמָרֵי אֲמָת" זִיע"א, שֶׁהַפְּסוּק (בַּמִּדְבָּר כ"א, ח') "וַיֹּאמֶר ה' אֶל מֹשֶׁה עֲשֵׂה לְךָ שָׂרָף (=נְחָשׁ) וְשִׂים אֹתוֹ עַל נֶס וְהָיָה כָּל הַנְּשׂוּף וְרָאָה אֹתוֹ וְחָי", מְרַמֵּז עַל **שְׁלֹשֶׁת הַבְּרָכוֹת** שֶׁמְבָרְכִים בְּנֵר הַרְאִשׁוֹן שֶׁל חֲנוּפָה. הֲאֵל כִּי־צַד? הִנֵּה, "עֲשֵׂה לְךָ **שָׂרָף**", שָׂרָף מִלְשׁוֹן **אֵשׁ**, לְרְמוּז עַל בְּרַפְת הַדְּלָקַת הַנֵּר, "**לְהַדְלִיק** נֵר חֲנוּפָה". וְהַפְּתוּב "וְשִׂים אֹתוֹ עַל נֶס" מְרַמֵּז עַל בְּרַפְת "שֶׁעֲשֵׂה נְסִים". וְאִילוּ "וְחָי" מְרַמֵּז עַל בְּרַפְת "**שֶׁחֲחִינּוּ**". וּמָה הַקָּשֶׁר בֵּין הַפְּסוּק לְבֵין חַג הַחֲנוּפָה?

וְיֵשׁ לוֹמַר, שֶׁהִנֵּה, כְּתוּב בַּגְּמָרָא (שֶׁבֶת כ"א) - "פְּתִילוֹת וּשְׁמָנִים, שֶׁאָמְרוּ חֲכָמִים (שֶׁ)אִין מְדַלִּיקִין בְּהֵן בְּשַׁבַּת, (כֹּף) מְדַלִּיקִין בְּהֵן בְּחֲנוּפָה... - דְּחִינּוּ, כָּאֵן רְמִזוּ חַז"ל עַל **נְשָׁמוֹת יִשְׂרָאֵל**, שֶׁהֵן בְּבַחֲנֵינַת גְּרוֹת, כְּמוֹ שֶׁכְּתוּב (מְשַׁלִּי כ', כ"ז): "נֵר ה' נִשְׁמַת אָדָם". וְלָכֵן: "**פְּתִילוֹת וּשְׁמָנִים**" - אֵלוּ **נְשָׁמוֹת יִשְׂרָאֵל**. "שֶׁאָמְרוּ חֲכָמִים (שֶׁ)אִין מְדַלִּיקִין בְּהֵן בְּשַׁבַּת" - דְּחִינּוּ, שֶׁאִין לְהֵן תִּיקוּן בְּשַׁבַּת - מִכָּל מְקוֹם "מְדַלִּיקִין בְּהֵן בְּחֲנוּפָה... - לְמַרְוֹת זֹאת, עַל-יְדֵי מְצוֹת הַדְּלָקַת נֵר חֲנוּפָה יֵשׁ לְנִשְׁמוֹת אֵלוּ **תִּיקוּן** בְּחֲנוּפָה. שָׁכֵן, בְּחֲנוּפָה מוֹרִיד הַקַּב"ה אֶת שְׁכִינְתּוֹ לְמַטָּה, כְּדִי לְהַאִיר וּלְתַקֵּן נְשָׁמוֹת אֵלוּ.

וְצָרִיךְ לְדַעַת, שֶׁ"**הַדְּלָקָה** עוֹשָׂה מְצוּה... וְלֹא הַנְּחָה" (שֶׁבֶת כ"א), וְעַל-כֵּן לֹא לְהַנִּיחַ לְמַצוּה זוֹ, אֲלֹא אֲדַרְבֵּה צָרִיךְ "**הַדְּלָקָה**". שָׁכֵן, נִיצוֹץ אֶחָד יָכוֹל לְהַבְעִיר **שְׁלֵהֶבֶת גְּדוּלָה** בְּנִשְׁמָה שֶׁל יְהוּדִי אֲפִילוּ שֶׁאִין לָהּ כְּבִיכּוֹל תִּיקוּן, וְעַל-כֵּן רְמִזוּ הַפְּתוּב "וְהָיָה כָּל הַנְּשׂוּף וְרָאָה אֹתוֹ וְחָי". דְּחִינּוּ, אֲפִילוּ מִי שֶׁכָּבַר "**נְשׂוּף**", שֶׁהַכִּישׁוֹ "הַנְּחָשׁ" (= **הַנְּצַר הַרְעַ**), "וְהַאֲרָס" בְּתוֹכוֹ הַשְּׁחִית וְקַלְקַל הַרְבֵּה אֶת נִשְׁמָתוֹ. מִכָּל מְקוֹם בְּחֲנוּפָה יָכוֹל לְמַצוֹא תִיקוּן וּלְהַתְקַרֵּב לְחַי הָעוֹלָמִים, וְזֶה "וְרָאָה אֹתוֹ וְחָי" - שֶׁיִּזְכֶּה עַל-יְדֵי תְּשׁוּבָתוֹ וְתִיקוּנוֹ לְרֵאוֹת אֹתוֹ (= אֶת פְּנֵי הַמֶּלֶךְ, הוּא חַי הָעוֹלָמִים).

צָרִיךְ לְדַעַת שֶׁחֲנוּפָה הִיא זְמַן שֶׁל הַשְּׁפָעוֹת טוֹבוֹת

הַרְה"ק, בַּעַל הַ"יִשְׁמַח יִשְׂרָאֵל" זִיע"א אוֹמֵר, שֶׁחֲנוּפָה הוּא זְמַן שֶׁל פְּקִידַת עֲקָרוֹת. וְאִילוּ הַרְה"ק רַבִּי מֹשֶׁה מִקוּבְרִין זִיע"א אוֹמֵר, שֶׁהַזְּקוּק לְרַפּוּאָה, יָכוֹל לְפַעוֹל וּלְהַשִּׁיגָה בְּחֲנוּפָה, שָׁכֵן, "מֶלֶךְ רּוֹפֵא נֶאֱמָן" (=518) הוּא בְּגַמְטְרִיָּה "לְהַדְלִיק נֵר חֲנוּפָה" (=518), וְלָכֵן חֲנוּפָה הוּא זְמַן הַמְשַׁכַּת הַרַפּוּאָה.

וְכֵן מוּבָא בְּסִפְר "שִׁפְתֵי רֵאִם", שֶׁבְּחֲנוּפָה נִפְתַּח בְּשָׁמַיִם פֶּתַח הַמְשַׁפִּיעַ הַשְּׁפָעוֹת לְכָלֵל יִשְׂרָאֵל, וְלָכֵן יָכוֹלִים יִשְׂרָאֵל לְהִוְשָׁע בְּהַרְבֵּה עֲנִינִים בְּיָמֵם הַלָּלוּ. וְהַשֵּׁם "חֲנוּפָה" מְרַמֵּז עַל-כֵּן, שָׁכֵן, חֲנוּפָה הוּא אוֹתִיוֹת "חֲנוּ כָּה". דְּחִינּוּ, בְּזְמַן זֶה שׁוֹרָה וְחוֹנָה בְּרַכַּת כְּהֻנִּים, הַמִּתְחַלֶּת בְּתִיבָה "כָּה תְּבָרְכוּ" - שֶׁשֵּׁם נִמְצָאוּ כָּל מִינֵי בְּרָכוֹת לְכָלֵל יִשְׂרָאֵל. בַּעֲנִין זֶה מְסוּפָר, שֶׁפַּעַם אַחַת בְּחֲנוּפָה, הִגִּיעַ אֶל הַרְה"ק מֵהַר"י מְבַעֲלָזָא זִיע"א חֲסִיד אֶחָד, שֶׁהִיָּה בַּעַל חוּלִי וְסָבַל כְּאֲשֶׁר נִכְנַס אֶל הַרְבֵּה, פָּנָה אֵלָיו הַרְבִּי וְשָׂאֵל אוֹתוֹ עַל אוֹדוֹת בְּרִיאוֹת גּוֹפוֹ. הִשִּׁיבוּ הַחֲסִיד וְאָמַר: הַרּוֹפְאִים אוֹמְרִים לִי, שְׁלוֹ הִיָּה עֲכָשְׁיוּ מְזוּג אֲוִיר נָאָה כְּבַחַדֵּשׁ "מְאִי" (שׁוּה פְּיֻדוּעַ תְּחִילַת הַקִּיץ), אֲזִי הִיָּה מְזוּג הָאֲוִיר הַזֶּה הִיָּה רַפּוּאָה טוֹבָה עֲבוּרִי. עָנָה הַרְבִּי וְאָמַר: הַרִי שְׁנִינּוּ בַּגְּמָרָא (שֶׁבֶת כ"א): "מְאִי חֲנוּפָה?"... וְהִנֵּה זֶה פְּלֵא - בְּאוֹתוֹ הַיּוֹם נִשְׁתַּנּוּ סוֹדְרֵי בְּרֵאשִׁית וּבְשִׂיא יְמֵי הַכֶּפּוֹר שֶׁל גְּאֻלְצִיָּה, נִשְׁתַּנָּה פֶּתָאוּם מְזוּג הָאֲוִיר לְכִמָּה יָמִים טוֹבִים נָאִים. וַיְהִי הַדְּבָר לְשִׁיחַ בְּפִי כָּל. וּמִנֵּי אֵז לֹא יָדַע יוֹתֵר אוֹתוֹ חֲסִיד כָּל חוּלִי וּמְכָאוּב.

שֶׁבֶת שְׁלוֹם וְחַג אוּרִים שְׁמַח לְכָל בֵּית יִשְׂרָאֵל! נֹא לְשִׁמּוֹר עַל קְדוּשַׁת הַגִּילְיוֹן!

"רַנִּי וְשִׁמְחֵי בַת צִיּוֹן כִּי הִנְנִי בָּא וְשָׁכַנְתִּי בְּתוֹכָךְ נְאֻם ה'... הֵם כָּל בְּשָׂר מִפְּנֵי ה' כִּי נֶעוֹר מִמְּעוֹן קִדְשׁוֹ"

פְּרֻשֵׁת הַשְּׁבוּעָה: מִקֵּץ (חֲנוּכָה)

כְּנִיסַת הַשְּׁבֵת: 16:05

ר"ת 17:36 יְצִיאַת הַשְּׁבֵת: 17:16

בְּנֵי-צִיּוֹן.com (15.12.17) תשע"ח

הַפְּטָרָה: "רַנִּי וְשִׁמְחֵי" (לקבלת העלון בדוא"ל שלח הודעה ל moshe45@bezeqint.net) (הזמנים לפי העיר חיפה)

"בְּנֵי צִיּוֹן"

"לְהַדְלִיק נֵר חֲנֻכָּה" יֵשׁ לְכַנֵּן בְּשֵׁם "נחל"

עַל הַפְּתוּב "וַיֵּצֵא יַעֲקֹב מִבְּאֵר שֶׁבַע וַיֵּלֶךְ חֲרָנָה" כְּתַב הַמְּקוּבֵּל הָאֱלֹקִי, בְּעַל הַ"מְּגִלָּה עֲמוּקוֹת": "וַיֵּצֵא" – רֵאשִׁי תִיבוֹת "וַיֵּרָא יַעֲקֹב צוּרַת אֱלֹף". וְנִתְיַגְעוּ כָּל הַמְּפָרְשִׁים לְבְּאֵר אֶת עֵמֶק פּוֹנְתוֹ שֶׁל הַ"מְּגִלָּה עֲמוּקוֹת": וְכִי אֵינָה אֹת אֱלֹף רָאָה יַעֲקֹב אֲבִינוּ?

נִרְאָה לְבְּאֵר עֲנִיָּן זֶה עַל-פִּי מָה שֶׁכְּתוּב בַּמְּדָרֵשׁ "אוֹתִיּוֹת דְּרַבִּי עֲקִיבָא" (הוֹבָא בְּפִירוּשׁ "לְקוּטֵי אוֹרוֹת" עַל תְּהִלִּים צַג), שֶׁלְּפָנָי שֶׁבְּרָא הַקַּב"ה אֶת הָעוֹלָם, הִיְתָה הָאוֹת א' נִקְרָאת "אָף", וְלֹא "אֱלֹף" כְּפִי שְׂאֲנוּ קוֹרְאִים לָהּ כְּיוֹם. וְרָאָה הַקַּב"ה שְׂאֵין הָעוֹלָם יְכוּל לְהִתְקַיֵּם בְּ"אָף", שֶׁהוּא לְשׁוֹן כְּעֵס וְחֻמָּה (שְׁזֵה מִיַּד הַדִּין) – לְכֵן הוֹסִיף אֶת הָאוֹת ל' בְּתוֹךְ הַ"אָף", וַיֵּשׁ לּוֹמֵר שֶׁהוּא יִתְבַּרַךְ הוֹסִיף דּוֹקָא אֶת הָאוֹת ל' בְּתוֹךְ הַ"אָף", כְּדֵי לְרַמֵּז לָנוּ, שְׁעַל-יְדֵי לִימוּד הַתּוֹרָה, שֶׁהוּא בְּבַחֲיַנֵּת ל' (=לְמַד, מְלִשׁוֹן לִימוּד), מִתְבַּטֵּל הַ"אָף" וְנִעֲשֶׂה "אֱלֹף". אֲבָל, אִם חָס וְחָלִילָה מִבְּטָלִים אֶת לִימוּד הַתּוֹרָה, מִסְתַּלְקֵת הָאוֹת ל', הַרוּמְזוֹת לְלִימוּד, וְנִשְׁאַר הַ"אָף", שֶׁהוּא מִיַּד הַדִּין (מְלִשׁוֹן "חֲרוֹן אָף").

כְּדֵי לְהַבִּין עֲנִיָּן זֶה בֵּיתֵר שְׂאֵת, נִקְדִּים לְהַבִּיא מָה שֶׁמוּבָא בְּסִפֵּר "הַתְּמוּנָה", שֶׁהָאוֹת ל' רוּמְזוֹת בְּצוּרַתָּה עַל שְׁמוֹ שֶׁל ה' יִתְבַּרַךְ. שְׁכֵן, הָאוֹת ל' מוֹרְפֶכֶת מֵהָאוֹת כ', וּמֵהָאוֹת ו' עַל גְּבֵה, שֶׁהֵם בְּגִימְטְרִיָּה 26 – שֵׁם "הוּיָה" בְּרוּךְ הוּא. וְהֵנָּה, מֵאַחַר וַיְדוּעַ שֵׁם "הוּיָה", בְּרוּךְ הוּא, הוּא שֵׁם מִיַּד הַרְחֻמִּים – נִמְצָא, שֶׁהָאוֹת ל' רוּמְזוֹת לְלִימוּד הַתּוֹרָה, וְגַם לְשֵׁם "הוּיָה", שֶׁהוּא שֵׁם הַרְחֻמִּים.

לְפִי זֶה מְבוֹאֵר הֵיטֵב עֲנִיָּן הָאוֹת ל', הַנִּמְשָׁכֶת עַל-יְדֵי הַלִּימוּד וּמִבְטָלֵת אֶת הַ"אָף", שֶׁהוּא מִיַּד הַדִּין. שְׁכֵן, עַל-יְדֵי לִימוּד הַתּוֹרָה מִמְשִׁיכִים אֶת הָאוֹת ל', הַרוּמְזוֹת לְשֵׁם "הוּיָה", לְתוֹךְ הַ"אָף", וְנִעֲשֶׂה מִזֵּה "אֱלֹף", וְעַל-יְדֵי כֵּךְ נִמְתַּק הָאָף/הַדִּין עַל-יְדֵי הַרְחֻמִּים.

בְּ"לְקוּטֵי אוֹרוֹת" (תְּהִלִּים צַג) מוּבָא פִירוּשׁ עַל-פִּי מָה שְׂאֵמֵר שְׁלֵמָה הַמְּלֶךְ (קַהֲלֵת): "אָף חֲכָמֵי עֲמֻדָה לִי". וּפְרָשׁ הַמְּדָרֵשׁ (יִלְקוּט קַהֲלֵת): "אָף חֲכָמֵי עֲמֻדָה לִי" – אָמֵר שְׁלֵמָה: תּוֹרָה שְׁלִמְדָתִי בְּאָף עֲמֻדָה לִי". דְּהֵינּוּ, אוֹמֵר שְׁלֵמָה הַמְּלֶךְ: עַל-יְדֵי לִימוּד הַתּוֹרָה שְׁלִמְדָתִי בְּמִסִּירוֹת-נֶפֶשׁ הַמְּשַׁכְּתִי אֶת הָאוֹת ל' בְּתוֹךְ הָאָף, וְנִעֲשֶׂה מִזֵּה "אֱלֹף", וְעַל-יְדֵי כֵּךְ נִהְפָּכָה לִי מִיַּד הַדִּין לְמִיַּד הַרְחֻמִּים. וְלְכֵן אָמֵר שְׁלֵמָה (שִׁיר הַשִּׁירִים ח', יב): "הָאֱלֹף לָךְ שְׁלֵמָה". דְּהֵינּוּ, עַל-יְדֵי הַתּוֹרָה שְׁלִמְדָתִי בְּמִסִּירוֹת-נֶפֶשׁ, הַמְּשִׁיךְ אֶת הַ"ל' בְּתוֹךְ הָאָף, וְנִעֲשֶׂה מִזֵּה צִירוּף "אֱלֹף", שֶׁהוּא הַמְתַּקֵּת הַדִּין לְמִיַּד הַרְחֻמִּים.

לְפִי זֶה מְבוֹאֵר מָה שֶׁכְּתַב הַ"מְּגִלָּה עֲמוּקוֹת": "וַיֵּצֵא" – רֵאשִׁי תִיבוֹת "וַיֵּרָא יַעֲקֹב צוּרַת אֱלֹף" – יַעֲקֹב אֲבִינוּ רָאָה צוּרַת "אֱלֹף" בְּמִילּוּאָה, אֲשֶׁר בָּהּ הָאוֹת ל' רוּמְזוֹת כְּאֵמֹר עַל לִימוּד הַתּוֹרָה בְּמִסִּירוֹת-נֶפֶשׁ, הַהוֹפְכֶת אֶת הַ"אָף" לְ"אֱלֹף", וּמְמַתִּיקָה אֶת הַדִּין לְרַחֲמִים. ("אֱלֹף" הוּא גַם לְשׁוֹן לִימוּד כְּמוֹ שֶׁכְּתוּב: (אֵיב לֵג' לֵג') "וַאֲאֵלְפָךְ חֲכָמָה") וְלְכֵן, כְּאֲשֶׁר יֵצֵא מִבֵּיתוֹ, שֵׁם יֵשֵׁב בְּמִנוּחָה עַל הַתּוֹרָה וְעַל הָעֲבוּדָה (לְלֶכֶת חֲרָנָה לְבֵית לְבָן הָאֲרָמִי), הַתְּעַפֵּב בְּבֵית הַמְּדָרֵשׁ שֶׁל שֵׁם וְעֵבֶר, וְלִמַּד שֵׁם תּוֹרָה יד'(14) שְׁנַיִם מֵתוֹךְ הַדְּחָק, וְעַל-יְדֵי כֵּךְ הַמְּשִׁיךְ אֶת הָאוֹת ל' לְ"אָף", כְּדֵי לְהַמְתִּיק אֶת מִיַּד הַדִּין הַמְתוּחָה עֲלָיו, בְּבוֹרְחוֹ מִפְּנֵי עֲשׂוֹ אַחֲיוֹ (הַרוּצָה לְהוֹרָגוֹ). וְזֶהוּ שֶׁכְּתוּב בְּחִלּוּם יַעֲקֹב: "וְהֵנָּה ה' נָצַב עָלָיו" – שְׁעַל-יְדֵי לִימוּד הַתּוֹרָה יד' שְׁנַיִם הַמְּשִׁיךְ אֶת הָאוֹת ל', שְׁרוּמְזוֹת לְשֵׁם "הוּיָה", וְעַל-יְדֵי כֵּךְ – "ה' (=שֵׁם הַרְחֻמִּים) נָצַב עָלָיו" – כְּדֵי לְהַמְתִּיק לוֹ אֶת הָאָף (=הַכְּעֵס, הַדִּין) לְרַחֲמִים.

(וַיֵּשׁ לּוֹמֵר, שְׁזֵהוּ מָה שְׁרוּמְזוֹת הַכְּתוּב (אֵיב לֵג', כב'): "אִם יֵשׁ עָלָיו מִלְּאָךְ מִלִּיךְ אֶחָד מִנִּי אֱלֹף, לְהַגִּיד לְאָדָם יִשְׂרוּ, וַיַּחֲנֵנוּ וַיֵּאמֶר פְּדֵעֵהוּ מִרְדַּת שַׁחַת". דְּהֵינּוּ, אִם יֵשׁ לוֹ (=לְאָדָם) מִלְּאָךְ אֶחָד שֶׁמִּמְלִיץ עָלָיו בְּבֵית הַדִּין שֶׁל מַעֲלָה. וְאוֹתוֹ מִלְּאָךְ אוֹמֵר שֵׁם, שְׂאָדָם זֶה הוּא "מִנִּי אֱלֹף" – כְּלוּמֵר, לְמַד תּוֹרָה בְּמִסִּירוֹת-נֶפֶשׁ, וְהַפֵּךְ "אָף" לְ"אֱלֹף" –

הנה, על-ידי כך הוא פודה ומציל אותו "מרדת שחת".

ויש לומר, שהחשמונאים הקדושים, שמסרו את נפשם כדי לעסוק בתורה הקדושה בסתר, הצליחו להמשיך את האות **ל'** לתוך ה'**אף**', ועל-ידי כך להפוך את ה'**אף**' ל'**אלף**', ולהמתיק את הדינים מעליהם – ועל-ידי כך גברו על היונים, שבקשו לעקור את אור התורה מישראל.

על-פי האמור מבואר גם מה שכתב האר"י ז"ל, שבשעת ברכת "להדליק **נר חנפה**" יש לכוון בשם "נחל" – ראשי התיבות של "**נצור חסד לאלפים**". שכן, כידוע, החשמונאים שנלחמו נגד היונים היו מעטים מול רבים, חלשים מול גיבורים. אבל, הסיבה לכך שהם זכו לנס הגדול של ניצחון במלחמתם ביונים היא מחמת גדל מסירות נפשם על לימוד התורה הקדושה, כפי שכתב ה"חתם סופר": "כאשר ירים משה ידו" – דהינו, כאשר התלמיד החכם מרים את ידו בפלפולה/במלחמתה של תורה – אז "וגבר ישראל". ולכן, למרות גזירות היונים "לשפחם תורתך", לא רק שלא בטלו החשמונאים את לימוד התורה, אלא להיפך – עוד הוסיפו בלימודה ופלפולה – ועל-ידי כך המשיכו **ל'** לתוך ה'**אף**' (=הכעס) שהיה על ישראל (שהתרחשו אז בלימוד התורה), והפכו את ה'**אף**' ל'**אלף**', ובכך המתיקו את הדינים מעל ישראל. וזהו "נחל" – ראשי התיבות של "**נצור חסד לאלפים**": הקב"ה נצור/שומר חסד "**לאלפים**" – לאלה שמוסרים את נפשם על התורה הקדושה, ועל-ידי כך הופכים את ה'**אף**' ל'**אלף**'.

לכן צריך לכוון בשעת הדלקת הנרות "**להדליק נר חנפה**" – "נחל" – ראשי התיבות של "**נצור חסד לאלפים**", כדי שנופה ללכת גם אנו בדרך החשמונאים – לקבל על עצמנו לעסוק במלחמתה של תורה, כדי להפוך "**אף**" ל"**אלף**", ועל-ידי כך יחלש כח אומות העולם, וממילא יתבטלו כל המלחמות, ונופה לקבל את משיח צדקנו, במהרה בימינו, אמן. (על פי "אורה של תורה" להרה"ק פיינחס פרידמן) "ונספר לו ויפתר לנו את חלמתינו... ויהי כאשר פתר לנו כן היה"

אמרו חז"ל (ברכות נה, עב): מנין שכל החלומות הולכין אחרי הפה? – שנאמר: "ויהי כאשר פתר לנו כן היה", ומביאה הגמרא את הסיפור על בר הדאי, שאשתו הלכה לרבי אליעזר ואמרה לו: ראיתי בחלום שהעליה, במדרגה השנייה שבביתי, נבקעה. אמר לה רבי אליעזר: תתעברי ותלדי בן זכר. וכך היה, שנתעברה וילדה בן זכר. וכך היה גם בפעם השנייה שחלמה את אותו החלום, והלכה שוב לרבי אליעזר, ושוב פתר לה את חלומה – שתתעבר ותלד בן זכר.

בפעם השלישית שחלמה אותו החלום, הלכה שוב לרבי אליעזר, ולא מצאה אותו. ספרה את החלום לתלמידיו, שאמרו לה: תקברי את בעלך. וכך היה, שמת בעלה. שמע זאת רבי אליעזר, ואמר להם: הרגתם איש! מפיו שהחלום הולך אחר הפתרון, כפי שאמר רבי יוחנן: כל החלומות הולכין אחרי הפה. נשאלת השאלה: אם פתרון החלומות הולך אחר הפה, הרי חרטומי מצרים וחכמיה כבר פתרו את החלום לפרעה, לפני שהגיע יוסף ופתר לו את החלום. אם כן, מדוע לא התגשם פתרונם של החרטומים, אלא רק פתרונו של יוסף?

אלא, אמרו חז"ל, שלפה יש כח רוחני עצום וחזק, והוא יכול לשנות דברים, ולקבוע דברים אחרים. וככל שהאדם הוא יותר רוחני (=טהור וקדוש) כך יש לפיו כח השפעה חזק יותר. לכן חשוב גם מי הוא פותר החלום. כיון שאם פותר החלום הצליח לטהר את גופו ולהעלותו לדרגה רוחנית גבוהה יותר, כך כח הדיבור שלו משפיע יותר. וכך גם בפתרון חלום פרעה: אף-על-פי שחרטומי מצרים וחכמיה פתרו את חלום פרעה לפני יוסף, לא השפיעו בפיהם כמלוא הנימה על פתרון החלום, שכן, מדרגתם הרוחנית הייתה נמוכה מאד, ואילו הפה הקדוש והטהור של יוסף, שהיה במדרגה רוחנית גבוהה מאד, הוא זה שקבע את פתרון החלום, וכך אכן היה. (אור חדש) "ויכר יוסף את אחיו והם לא הכירו" (מב, ח')

הפרופסור דניאל חבולסון (1819-1911) היה יהודי מומר (=מתנצר) שמלא מטעם המלכות תפקיד של צנזור ראשי על הספרים העבריים שיצאו לאור ברוסיה הצארית. חרף מעשהו הנפשע של המרת דת אבותיו, עמד דניאל בקשרי מכתבים עם כמה מרבני רוסיה, ונהג לחתום על אגרותיו אלה בשם "יוסף", שמו כפי שהיה קודם שהוטבל לנצרות. מספרים עליו, שהרבה לעשות טובות ליהודים, ונהג לומר בדיחות הדעת: "אלהי, עד שלא נוצרתי (=קודם שהתנצרתי) איני כדאי, ועכשיו שנוצרתי, כאילו לא נוצרתי...". כאשר חגג הוא יובל, שלחו לו קהילות רבות מכתבי-ברכה. גם אנשי קהילת בריסק רצו לשלוח מכתב ברכה, אך ר' חיים סולוביצ'יק, שכהן כרב העיר, התנגד בחריפות לקיום קשר עם דניאל המומר. כשנודע הדבר לדניאל, שלח אל ר' חיים מכתב קצר, ובו פסוק אחד: "ויכר יוסף את אחיו והם לא הכירו". השיב לו ר' חיים, אף הוא בקצרה: שם מכרו האחים את יוסף, ואילו כאן "מכר" יוסף את עצמו... שבת שלום וחסד אורים שמח לכל בית ישראל! נא לשמור על קדושת הגיליון!

25 "רְנִי וְשִׁמְחִי בַת צִיּוֹן כִּי הִנְנִי בָא וְשָׁכַנְתִּי בְּתוֹכְךָ נְאֻם ה'... הֵם כָּל בְּשָׂר מִפְּנֵי ה' כִּי נִעוֹר מִמְעוֹן קָדְשׁוֹ"

פְּרֻשַׁת הַשְּׁבוּעַ: מִקֵּץ (חֲנוּכָה)

כְּנִיסַת הַשְּׁבֻת: 16:05

ר"ת 17:36 יְצִיאַת הַשְּׁבֻת: 17:16

בְּנֵי-צִיּוֹן.com (15.12.17) תשע"ח

הַפְּטָרָה: "רְנִי וְשִׁמְחִי" (לקבלת העלון בדוא"ל שלח הודעה ל moshe45@bezeqint.net) (הזמנים לפי העיר חיפה)

"בְּנֵי צִיּוֹן"

"כִּי נַחֵשׁ יִנְחֵשׁ"

יְדוּעַ וּמְפוֹרָסִם, שְׁפָרְשֵׁת "מִקֵּץ" נוֹפְלֵת תְּמִיד בְּחֲנוּכָה, וּבִסְפָרִים הַקְּדוּשִׁים מְבוֹאָר, שֶׁהַטַּעַם לְכַךּ הוּא, כִּי פְגִישַׁת הַשְּׁבֻטִים עִם יוֹסֵף הֵיְתָה בְּחֲנוּכָה (כְּאֲשֶׁר נִפְגְּשׁוּ בַּפַּעַם הַשְּׁנִיָּה).

עֲנִין זֶה נִרְמַז בְּפִסּוּק בְּפָרְשָׁה (מג', טו'): "וַיֹּאמֶר (יוֹסֵף) לְאֲשֶׁר עַל בֵּיתוֹ, הִבֵּא אֶת הָאֲנָשִׁים הַבְּיָתָה וְטַבַּח טַבַּח וְדַבְּחַן כִּי אֲתִי יֹאכְלוּ". הִנֵּה, הֵ-ה' שֶׁל "טַבַּח" עִם "וְדַבְּחַן" הֵם אוֹתִיּוֹת "חֲנוּכָה".

יִתְכַּן לְבָאָר עֲנִין זֶה גַם עַל-פִּי מַעֲשֵׂה יוֹסֵף, שֶׁהִנִּיחַ אֶת הַגְּבִיעַ בְּאִמְתַּחַת בְּנִימִין. שֶׁהָרִי, צְרִיכִים אֲנִי לְהִבִּין, מִדּוּעַ הִנִּיחַ יוֹסֵף דוֹקָא גְבִיעַ, וְלֹא כָּלִי אַחֲרָי?

אוֹמֵר עַל-כֵּן הַ"מְגִלָּה עֲמוּקוֹת" ("וְאֶתְחַנֵּן", אוֹפֵן קַעֲב'): הִנֵּה, יְדוּעַ שִׁישְׁנָן יג'(=13) מִידוֹת הַרְחָמִים ("ה', ה', אֵל, רְחוּם, וְחַנוּן, אֲרָךְ אַפִּים..."). וְהִיּוֹת וְ-יג' מִידוֹת אֵלּוּ הֵן חֲסָדִים גְּדוּלִים, לְכֵן הֵן נִחְשָׁבוֹת לְ-יג' מִידוֹת שֶׁל חֲסֵד. וּמוֹסִיף וְאוֹמֵר הַ"מְגִלָּה עֲמוּקוֹת", שֶׁ"חֲסֵד" הוּא בְּגִמְטְרִיָּה עֵב'(=72). וְהִנֵּה, יוֹסֵף הַצַּדִּיק רָצָה לְהַמְשִׁיךְ עַל הַשְּׁבֻטִים אֶת הַנְּהֻגַת יג' מִידוֹת הַחֲסֵד וְהַרְחָמִים, כְּדֵי שִׁיתְּכַפֵּר לָהֶם חֲטָא מְכִירָתוֹ, וְלְכֵן הִנִּיחַ אֶת הַגְּבִיעַ בְּאִמְתַּחַת בְּנִימִין. שְׂכַן, "גְּבִיעַ" הוּא אוֹתִיּוֹת יג' עֵב' - כְּדֵי לְרַמֹּז לְאֶחָיו עַל יג' פְּעָמִים חֲסֵד. וְהִנֵּה, לְפִי הַמְבוֹאָר, הִיּוֹת וְהַפְּגִישָׁה שֶׁל הַשְּׁבֻטִים עִם יוֹסֵף הֵיְתָה בְּחֲנוּכָה, וּבְחֲנוּכָה מֵתְעוֹרְרִים יג' מִידוֹת הַרְחָמִים (כְּפִי שְׁבָאָרְנוּ בְּפָרְשַׁת "וַיֵּשֶׁב"). לְכֵן, הִנִּיחַ יוֹסֵף הַצַּדִּיק אֶת הַגְּבִיעַ בְּאִמְתַּחַת הַשְּׁבֻטִים, כְּדֵי לְעוֹרֵר עֲלֵיהֶם אֶת יג' מִידוֹת הַרְחָמִים, עַל שֶׁמְכָרוּ אוֹתוֹ.

לְפִי זֶה יוֹבֵן גַּם מָה שְׂאָמַר לָהֶם יוֹסֵף: "וַיֹּאמֶר לָהֶם יוֹסֵף... הֲלוֹא יָדַעְתֶּם כִּי נַחֵשׁ יִנְחֵשׁ אִישׁ אֲשֶׁר כָּמֹנִי". "נַחֵשׁ", רְאִשֵׁי תִיבוֹת: נְרוֹת חֲנוּכָה שְׂמוֹנָה. "יִנְחֵשׁ", רְאִשֵׁי תִיבוֹת: נְרוֹת חֲנוּכָה שְׂמוֹנָה יָמִים - שְׂרַמְזוּ לָהֶם יוֹסֵף, שְׂמָה שְׂנַתָּן אֶת הַגְּבִיעַ בְּאִמְתַּחַתוֹ שֶׁל בְּנִימִין, הוּא כְּדֵי לְעוֹרֵר אֶת יג' מִידוֹת הַרְחָמִים בְּשְׂמוֹנַת יָמֵי הַחֲנוּכָה. "תִּנְנוּ רֶבֶן: נֵר חֲנוּכָה - מְצוּהָ לְהִנִּיחַ עַל פֶּתַח בֵּיתוֹ מִבְּחוּץ... וּבִשְׁעַת הַסַּכָּנָה מִנִּיחָה עַל שַׁלְחָנוֹ וְדִיו"

יְדוּעַ וּמְפוֹרָסִם בִּסְפָרִים הַקְּדוּשִׁים, שִׁישׁ שְׁנֵי סוּגִים שֶׁל אֲנָשִׁים בְּיִשְׂרָאֵל: יֵשׁ אָדָם שֶׁמֵּתְבוֹדֵד בֵּינוֹ לְבֵין קוּנּוֹ, מְזַכֵּךְ אֶת עֲצָמוֹ, וְעוֹלָה מְעֻלָּה מְעֻלָּה בְּתוֹרָה וּבַעֲבוּדַת ה'. וְיֵשׁ אָדָם שְׂאִמְנֵם מְזַכֵּךְ אֶת עֲצָמוֹ, אֲךָ אֵינוֹ דוֹאֵג רַק לְעֲצָמוֹ, אֲלֹא יוֹצֵא לְחוּץ אֶל הָעָם, כְּדֵי לְהַחְזִירם בְּתִשׁוּבָה, וּלְקַרְבֵם לְעֲבוּדַת ה'.

אִם כֵּן, צְרִיכִים אֲנִי לְדַעַת, הָאֵם בְּאִמְתַּת רְאוּי לְאָדָם לְצִאת מִ-ד' אֲמוֹת שֶׁל הַלְכָה, כְּדֵי לְהַעֲלוֹת רְשָׁעִים שְׂנֵפְלוֹ לְבִירָא עֲמִיקְתָּא(=לְבָאָר עֲמוּקָה) וּלְהַחְזִירם בְּתִשׁוּבָה (כְּפִי שְׁעֵשָׂה אַבְרָהָם אַבִּינוֹ, שֶׁהַחְזִיר חוֹטְאִים בְּתִשׁוּבָה, וְעַל-כֵּן אוֹמְרַת הַתּוֹרָה (בְּרִאשִׁית יב', ה'): "וְאֵת הַנֶּפֶשׁ אֲשֶׁר עָשׂוּ בְּחַרְן". וּפְרַשׁ אוֹנְקֵלוֹס: "וְאֵת הַנֶּפֶשׁ שֶׁהִכְנִיעוּ וְשִׁעְבְּדוּ לְתוֹרָה בְּחַרְן").

אוֹ שְׂמָא יוֹתֵר טוֹב לְאָדָם לְהִתְרַחֵק וּלְכַרוֹת מִמְּקוֹם הַרְשָׁעִים, מִחֲשֵׁשׁ שְׂמָא בְּמִקּוֹם לְהַעֲלוֹת אֶת הַרְשָׁעִים מִשְׂאוּל תַּחְתִּית, הֵם יִמְשְׁכוּ אוֹתוֹ, חֲלִילָה, לְבָאָר שַׁחַת.

וּמְצִינוּ תִשׁוּבָה לְכַךּ בְּתוֹרַת הַבַּעַשׁ"ט הַקְּדוּשׁ זִיע"א, כְּפִי שֶׁכְּתַב בְּשִׁמּוֹ תְּלַמִּידוֹ הַנְּאָמָן, הָרַב יַעֲקֹב יוֹסֵף כַּ"ץ, בִּסְפָרוֹ "תּוֹלְדוֹת יַעֲקֹב יוֹסֵף" ("בְּהַעֲלוֹתְךָ"). וְהִבִּיא שֵׁם מִשָּׁל וְאָמַר, שֶׁהָאָדָם הַטּוֹבֵעַ בָּיָם, וְחִבְרוּ מִבְּקֵשׁ לְהַצִּילוֹ, צְרִיךְ שִׁיחִיָּה חִבְרוֹ/הַמְצִיל חֲזָק יוֹתֵר מֵהַטּוֹבֵעַ, כְּדֵי שִׁיּוּכַל לְהוֹצִיאֵו מִן הַמָּיִם. שְׂאֵם לֹא כֵן, הַטּוֹבֵעַ יִמְשׁוֹךְ אֶת הַמְצִיל לְתוֹךְ הַמָּיִם, וְיִטְבְּעוּ שְׁנֵיהֶם גַּם יַחַד.

עַל-כֵּן, כְּאֲשֶׁר אָדָם רוֹצֵה לְצִאת מִ-ד' אֲמוֹתָיו(=מֵתְלַמוּדוֹ) כְּדֵי לְהַחְזִיר תּוֹעִים בְּתִשׁוּבָה, עָלָיו לְבָרַר קוּדָם, הָאֵם הוּא בְּאִמְתַּת מִסְפִּיק חֲזָק בְּתוֹרָה וּבַעֲבוּדַת ה', כְּדֵי לְהוֹצִיא וּלְהַעֲלוֹת תּוֹעִים מִתּוֹךְ מִימֵי הַרְפֵּשׁ שֶׁל הָעוֹלָם הַזֶּה. שֶׁהָרִי יֵשׁ חֲשֵׁשׁ שְׁהַרְשָׁעִים עֲלוּלִים לְקַלְקֵל אוֹתוֹ, חָס וְחֲלִילָה, וְהוּא יִטְבַּע אֶתָּם בְּמַיִם הַזְּדוּנִים. וְעַל-כֵּן אָמַר רִישׁ לְקִישׁ (בְּבֹא מְצִיעָא קו', עב'): "קְשׁוּט(=תַּקֵּן) עֲצָמְךָ, וְאַחֲרָ-כֵן קְשׁוּט(=תַּקֵּן) אַחֲרָיִם!"

יסוד נפלא זה ניתן ללמוד מדברי המגיד הקדוש מקוונניץ זיע"א, אשר באר את מאמר חז"ל: "תנו רבנן: גר חנוכה – מצוה להניח על פתח ביתו מבחוץ... ובשעת הסכנה מניחה על שלחנו ודיו". דהיינו, **גר החנוכה** רומז על **אור התורה**, ולכן מצוה להניחו על פתח ביתו מבחוץ, כדי להאיר לאותם העומדים בחוץ, "בחושך", בחשיכת עונותיהם.

אולם, "בשעת סכנה" – כאשר יש סכנה, שבמקום שהוא יתקן את העומדים בחוץ, עלולים הם לקלקל אותו במעשיהם, כי אז העצה היעוצה היא – "מניחה על שלחנו ודיו". כלומר, שיעבוד את ה' יתברך בעצמו, ולא ינסה להשפיע על האחרים, כדי שלא יתקלקל, "ודיו" – ודי לו בכך.

(ויש לומר, שעל-כך רומז הכתוב: "ויעזב (יוסף) בגדו בידה וינס ויצא החוצה". כלומר, שצריך לנוס ולברוח ממקום סכנה. ועל-כך רומז הכתוב, "ויעזב בגדו בידה וינס ויצא", הנה, מהאות ה' של "בגדו", בקפיצה של שלש אותיות מתקבלת המלה "ודיו" (ב. צ.) על דבר הכסף השב באמתחתינו בתחלה אנחנו מובאים" (מג', יח')

פעם שאלו את הגאון מוילנא: הרי אמרו חז"ל: "ליכא מידי דלא רמיזא באורייתא" (= אין דבר שאינו מרומז בתורה). ילמדנו אפוא, רבנו, היכן מרומזים בתורה דברי חז"ל במסכת שבת (לא, עא), שבשעה שמכניסים את האדם לבית דין של מעלה, לאחר פטירתו, שואלים אותו בתחלה: האם נשאת ונתת באמונה? (= האם קנית ומכרת בישר? האם השתמשת בכסף בישר?) הרהר הגאון רגע קט, וענה: אכן, מאמר זה מרומז באחד הפסוקים בפרשת "מקץ": "על דבר הכסף השב באמתחתינו – בתחלה אנחנו מובאים".

הבן שהאיר את עיני ישראל

אבן יקרה היתה לו, לרבי יצחק, אביו של רש"י. רבים בקשו לקנות את האבן הטובה, והציעו לו תמורתה סכום עצום – אלף דינרי זהב! אך רבי יצחק סרב למוכרה. רק עוד שתי אבנים טובות כאלה היו באותה ארץ, אך הללו היו קבועות בשתי עיניו של פסל עבודה זרה, שהיה בארמון הקיסר.

יום אחד נפלה אחת האבנים מעינו של הפסל ונעלמה! כל החיפושים אחריה עלו בתוהו! נסה הקיסר להשיג אבן יקרה שכזו, ונדע לו כי בכל רחבי המדינה יש רק אחת כמותה, בידי היהודי רבי יצחק.

שלה, אפוא, שליח אל רבי יצחק ובקש לקנות את האבן. אך רבי יצחק, כפי שפירסם ספרנו, סרב למוכרה. אמר השליח: "אם לא תעשה את בקשתו של המלך, יגזור עליך גזרה רעה". בלית ברירה הסכים רבי יצחק. הוא לקח עמו את האבן ופנה להעלות אל הספינה שתביא אותו לארמון המלך.

מחשבות רבות של צער ועוגמה מלאו את לבו של רבי יצחק, בהיותו בדרך, צר היה לו שהוא, היהודי, עומד למכור למלך אבן טובה לצורכי עבודה זרה!

באותה ספינה נסע נוכרי אחד. החל רבי יצחק משוחח עמו, ותוך כדי דברים ספר לו על האבן היקרה שנושא הוא למלך, ואז עלה במוחו רעיון... "הראה לי את האבן הטובה!" בקש הנוכרי. "רק אם תשבוע שתזוהר ותשמור עליה מפל משמר, אראה לך", השיב רבי יצחק. נשבוע הנוכרי, ורבי יצחק הוציא מאמתחתו את האבן היקרה. והרהר האבן באור יקרות, והנוכרי בקש לאחוז אותה בידו ולהתפעל מקרוב מיופיה. "איזו אבן נפלאה!" התמוגג הנוכרי, והוסיף:

"מימי לא ראיתי כמותה!" ואז, כשרצה רבי יצחק לשוב ולקחת את האבן מידי הנוכרי, הרעיד בכונה תחילה את ידו, והאבן היקרה החליקה מטה וצנחה למעמקי הים... "אבוי לי! אבוי לי!" – החל רבי יצחק זועק וזעקות שבר, והפיל עצמו אל קרקעית הספינה. "מה עשיתי?" – זעק, והמשיך לצרוח בכאב – "את כל כספי אבדתי ברגע אחד! אלף דינרים של זהב הבטיח לי הקיסר בעבורה, וגם זכויות טובות לבני אחרי, ועתה הפסדתי הכל! ואף צפוי לי עונש מאת המלך על שאבדתי את האבן המיוחדת, שכמותה אין בכל המדינה!"

כך המשיך רבי יצחק היקר לבכות ולקונן. נוסעי הספינה ראו את צערו הרב וניסו לנחם את היהודי האומלל. כשהגיעה הספינה למחוז חפצה, הלכו נוסעי הספינה אל הקיסר, כדי לבקש רחמים על היהודי. שמע הקיסר את שבפיהם, ואמר: "מסכן הוא אותו יהודי, אילו הביא אלי את האבן, דינרים רבים הייתי מעניק לו. ועתה, מאומה לא יפול בחלקו". נכמרו רחמי המלך על היהודי, וצוה להעלותו על הספינה השבה לעיר מגוריו חיים אין כסף.

כשירד רבי יצחק מן הספינה ופנה לביתו, פגש בו אליהו הנביא, וכך אמר לו: "מפיון שאבדת בכונה תחילה את האבן היקרה, כדי לעשות רצון אלוקיך, ולא לתת אותה לעבודה זרה, תזכה בשכר גדול: כעת חיה, תלד אשתך בן, שיאיר את עיני ישראל יותר מכל אבן טובה ויקרה שבעולם!" ואכן, כעבור שנה נולד לרבי יצחק בן, ונקרא שמו שלמה – הלא הוא רש"י (רבי שלמה יצחקי), שהאיר ומאיר את עיני ישראל, בתורה הקדושה עד עצם היום הזה.

נא לשמור על קדושת הגיליון!

שבת שלום וחסד אורים שמח לכל בית ישראל!

27 "רְנִי וְשִׁמְחִי בַת צִיּוֹן כִּי הִנְנִי בָא וְשָׁכַנְתִּי בְתוֹכָךְ נְאֻם ה'... הֵם כָּל בְּשָׂר מִפְּנֵי ה' כִּי נֶעוֹר מִמְעוֹן קְדָשׁוֹ"

פְּרֻשַׁת הַשְּׁבוּעָה: מִקֵּץ (חֲנוּכָה)

כְּנִיסַת הַשַּׁבָּת: 16:05

ר"ת 17:36 יְצִיאַת הַשַּׁבָּת: 17:16

בְּנֵי-צִיּוֹן.com (15.12.17) תשע"ח

הַפְּטָרָה: "רְנִי וְשִׁמְחִי" (לקבלת העלון בדוא"ל שלח הודעה ל moshe45@bezeqint.net) (הזמנים לפי העיר חיפה)

"בְּנֵי צִיּוֹן"

"כָּל הַמִּשְׁקִין מִתְעַרְבִים זֶה בְּזֶה, וְהַשְּׁמָן אֵינוֹ מִתְעַרֵּב" (על פי "אורה של תורה" להרה"ק פִּינְחָס פְּרִידְמָן)

עַל גְּלוּת יוֹן אָמְרוּ חֲזו"ל בַּמְדָּרָשׁ (ב"ר ב', ד'): "וְחֻשְׁקָהּ – זֶה גְּלוּת יוֹן, שֶׁהַחֲשִׁיכָה עֵינֵיהֶם שֶׁל יִשְׂרָאֵל בְּגִזְרוֹתֶיהָ, שֶׁהִיטָה אוֹמְרַת לָהֶם: 'כְּתַבּוּ עַל קֶרֶן הַשּׁוֹר, שְׂאִין לָכֶם חֶלֶק בְּאַלְהֵי יִשְׂרָאֵל'."

מִבּוֹאֵר מִפְּאֵן, שֶׁהַיּוֹנִים הִתְכַּוְּנוּ לְהַחֲשִׁיךְ וּלְפַגּוֹם בְּקְדוּשַׁת עֵינֵיהֶם שֶׁל יִשְׂרָאֵל. וְאִכֵּן הָרַח"ק מִרְאפְּשִׁיץ זִיע"א כּוֹתֵב בְּסִפְרוֹ "זֶרַע קְדָשׁ" (חֲנוּכָה, לֵיל ב'), שֶׁכּוֹנֶנֶת הַיּוֹנִים הִיטָה לְפַגּוֹם בְּעֵינֵי יִשְׂרָאֵל, שֶׁלֹּא יִסְתַּכְּלוּ בַתּוֹרָה וּבַנְּפִלְאוֹת ה', בְּעֵינֵין זֶה אָנוּ לְמִדִּים יְסוּד נִפְלֵא בְּדַבְרֵי הַמַּגִּיד הַקְּדוֹשׁ מְקוֹזְנִיץ זִיע"א, הַכוֹתֵב בְּסִפְרוֹ "עֲבוֹדַת יִשְׂרָאֵל" (דְּרוֹשׁ לְחֲנוּכָה), כִּי בְּשִׁמוֹנֵת יְמֵי הַחֲנוּכָה עָלִינוּ לַעֲשׂוֹת הַכְּנָה לְקִרְאָת שְׁנֵי הַחֲדָשִׁים – טַבַּת וּשְׁבֻט – הַנוֹפְלִים תָּמִיד בְּיַמֵּי הַשּׁוֹבְבִים (=יָמִים) שֶׁל תְּשׁוּבָה עַל פְּגָם הַמַּחֲשֶׁבֶה וְקְדוּשַׁת הָעֵינַיִם, כְּמִבּוֹאֵר בְּכַתְּבֵי הָאֲרִיז"ל (שֶׁעַר רוּחַ הַקְּדָשׁ, תִּיקוּן כ"ו): "שׁוּבוּ בָנִים שׁוֹבְבִים" (יְרִמְיָהוּ ג', יד). כְּלוֹמֵר, "שׁוּבוּ בָנִים" בַּתְּשׁוּבָה, בְּיַמֵּים שְׁקוֹרְאִים בָּהֶם בַּתּוֹרָה אֶת הַפְּרֻשִׁיּוֹת שֶׁסִּימְנָן "שׁוֹבְבִים" – רֵאשִׁי תִיבוֹת: שְׁמוֹת וְאֵרָא בָּא בְּשִׁלַּח יִתְרוֹ מִשְׁפָּטִים.

וּמַגְלָה לָנוּ הַ"עֲבוֹדַת יִשְׂרָאֵל", כִּי עַל-יַדֵּי הַהִסְתַּכְּלוֹת בְּנִירוֹת הַחֲנוּכָה אָנוּ מְקַדְּשִׁים וּמְתַקְּנִים אֶת שְׁתֵּי הָעֵינַיִם, וּבִכְךָ אָנוּ עוֹשִׂים הַכְּנָה נִפְלְאָה לְקִרְאָת הַתְּשׁוּבָה בְּיַמֵּי הַ"שׁוֹבְבִים", שְׁחֲלִים, כְּאֲמוֹר, בַּחֲדָשִׁים טַבַּת וּשְׁבֻט, הַסְּמוּכִים לְחֲנוּכָה. כִּפִּי שְׁמִבּוֹאֵר גַּם בְּכַתְּבֵי הָאֲרִיז"ל (שֶׁעַר הַכּוֹנֶנֶת רֵאשׁ הַשָּׁנָה דְּרוֹשׁ א'): "הַהַכְּנָה בְּחֲנוּכָה (הִיא) עַל הַיָּמִים הַבָּאִים אַחֲרֵיהֶם, טַבַּת-שְׁבֻט, שֶׁהֵם יְמֵי "שׁוֹבְבִים", כִּי תָמִיד צָרִיךְ הָאָדָם לְהַכִּיֵּן קְדוּשָׁה מִיָּמִים טוֹבִים עַל יְמֵי הַנְּמוּכִים (=יָמֵי חוֹל)...וְהַחֲדָשִׁים הַנִּל"ל (טַבַּת וּשְׁבֻט) הֵם סוּד עֵינֵין דְּרַחֲלֵי (=עֵינֵי רַחֵל), כְּנוֹדָע. לָכֵן נַעֲשִׂית הַהַכְּנָה עַל-פִּי הַסְּתַכְּלוֹת בְּנֵר חֲנוּכָה, לְרְאוֹתָם בְּלִבָּד, לְתַקֵּן כָּל אֶחָד (אֶת) מֶה שֶׁפָּגַם מֵעוֹדוֹ בְּרֵאִית עֵין".

וְהֵנָּה, מִכִּיּוֹן שֶׁאָנוּ מְקַדְּשִׁים אֶת הָעֵינַיִם בְּחֲנוּכָה עַל-יַדֵּי הַהִסְתַּכְּלוֹת בְּנִירוֹת, מִשְׁמַע שִׁישׁ קֶשֶׁר בֵּין קְדוּשַׁת הָעֵינַיִם לְבֵין גַּם חֲנוּכָה, וְלָכֵן צָרִיכִים אָנוּ לְהַבִּין מֵהוּ קֶשֶׁר זֶה. וּבֵאֵר הָאֲדַמוֹר מֵרֵן מַהֲרִי"ד מִבְּעֻלְזָא זִיע"א וְאָמַר: הֲלֹא מְצִינוּ דְּבַר פְּלֵא בְּחֲנוּכָה, שֶׁלֹּא מְצִינוּ בְּשֵׁאר הַמְּצוֹת, כְּמִבּוֹאֵר בְּגִמְרָא (שַׁבָּת כ"ג): "...רַב יְרֵמְיָה אָמַר: הָרוּאָה גַר שֶׁל חֲנוּכָה צָרִיךְ לְבַרְךְ". דְּהֵינּוּ, שֶׁלֹּא רַק מִי שֶׁמְדַלֵּק אֶת הַחֲנוּכָה מְבַרְךְ, אֲלָא גַם הָרוּאָה גַר חֲנוּכָה מְבַרְךְ.

וְצָרִיךְ לְהַבִּין עֵנִין זֶה. שְׁכֵן, מְדוּעַ רַק עַל רֵאִית הַגַּר צָרִיךְ לְבַרְךְ? וּבֵאֵר מֵרֵן הָאֲדַמוֹר בְּדַבְרֵי קוֹדְשׁוֹ וְאָמַר, שֶׁגַם הַשְּׁמָן שֶׁהָיָה בְּמִקְדָּשׁ רוֹמֵז עַל קְדוּשַׁת יוֹסֵף הַצַּדִּיק, עַל-פִּי הַמְּבּוֹאֵר בִּירוּשָׁלַיִם (פְּלֵאִים פ"ה, ה"ו): "'אֲשַׁתְךָ כְּגַפְּן פּוֹרְיָה בִּירְכַתִּי בִּיתְךָ בְּנִיךָ כְּשִׁתִּילֵי זִיתִים סָבִיב לְשִׁלְחָנְךָ'. מֵה זִיתִים אֵין בָּהֶם הִרְכָּבָה, אִף בְּנִיךָ לֹא יְהֵא בְּהֵן פְּסוּלָת". כְּלוֹמֵר, צָרִיךְ אִישׁ יִשְׂרָאֵל לְשַׁמּוֹר עַל קְדוּשָׁתוֹ, שֶׁלֹּא לְהַתְּחַבֵּר אֶפְּילוֹ בְּמַחֲשַׁבְתּוֹ עִם דְּבָרִים שֶׁמְנוּגְדִים לְקְדוּשַׁת יִשְׂרָאֵל (לְלַכֵּת וּלְהַתְּחַבֵּר, חֲלִילָה, אֶל גִּשְׁמִים אַחֲרוֹת/נוֹכְרִיּוֹת).

וּכְפִי שְׁכַתּוּב בַּמְדָּרָשׁ (מְדָרָשׁ רַבָּה שְׁמוֹת לו', א'): "'וְאַתָּה תִּצְוֶה', הֲדָא הוּא דְכְּתִיב (=זֶהוּ שְׁכַתּוּב) (בִּירוּמֵיהָ יא) 'זִית רַעֲנָן יִפֵּה פְרִי תֵאֵר קֶרָא ה' שְׁמִךְ'... מֵה רֵאָה (הַנְּבִיא) יְרֵמְיָה לְמִשׁוֹל אַבוֹתֵינוּ כְּזִית? אֲלָא, כָּל הַמִּשְׁקִין מִתְעַרְבִים זֶה בְּזֶה, וְהַשְּׁמָן אֵינוֹ מִתְעַרֵּב, אֲלָא עוֹמֵד. כִּךָּ יִשְׂרָאֵל אֵינָם מִתְעַרְבִים עִם עוֹבְדֵי כּוֹכְבִים, שְׁנֵאֲמַר (דְּבָרִים ז'): 'וְלֹא תִתְחַתֵּן בָּם' (=בְּגוֹיִים)... (דְּהֵינּוּ, שְׁאֲסוּר לְהַתְּעַרֵּב עִם נִשׁוֹת הַגּוֹיִים).

(וְרֵאוּי לְהַבִּיא גַם אֶת דְּבָרֵי הַ"פְּרָדֵס יוֹסֵף" (נח ח', יא' בְּשֵׁם "רַבִּיד הַזֶּהב"), שֶׁשָּׂאֵל, מְדוּעַ הַיּוֹנָה שֶׁשָּׁלַח נִח לְרֵאוֹת הָאֵם "קָלוּ הַיָּמִים" הַבִּיאָה לְאַחַר הַמְּבוּל דּוֹקָא עֲלֶיהָ זִית, וְלֹא עֲלֶיהָ מֵעֵץ אַחַר? וּבֵאֵר שֶׁם עֵנִין זֶה וְאָמַר, שֶׁהֵנָּה יְדוּעַ שְׁדוּר הַמְּבוּל הִשְׁחִיתוּ בְּעוֹן הָעֲרִיּוֹת, לְדַבֵּק מִין בְּשֵׁאִינוּ מִינוּ. וְכֵן, בּוֹדָאי הִרְכִּיבוּ גַם אֵילָנוֹת בְּמִין בְּשֵׁאִינוּ מִינוּ. עַל-כֵּן נֶעְקְרוּ וְנִמְחוּ בַּמְּבוּל כָּל הָאֵילָנוֹת גַּם כֵּן. אֲבָל זִית, שְׁכָאֲמוֹר אֵינוֹ מְקַבֵּל הִרְכָּבָה, לֹא הִשְׁחִית. עַל-כֵּן לֹא נֶעְקַר וְלֹא נִמְחָה בַּמְּבוּל. וְלָכֵן הַבִּיאָה הַיּוֹנָה רַק מֵעֵץ הַזִּית, וְלֹא מֵאֵילָנוֹת אַחֲרִים, שְׁכָאֲמוֹר נִמְחוּ בַּמְּבוּל).

והנה ענין זה שצריך איש ישראל לשמור על עצמו שלא להתערב עם נשות הגויים, מצינו אצל יוסף הצדיק, כמו שמבואר במדרש (ויקרא רבה לב, ה): "יוסף ירד למצרים וגדר עצמו מן **הערצה** (=זנות, זימה), ונגדרו ישראל בזכותו. אמר ר' תיא בר אבא: כדאי (=טוב) היה גדור **ערזה** עצמו, שנגאלו ישראל על-ידו" (=בזכות יוסף נגאלו ישראל). מבואר מכאן, שיוסף הצדיק סלל בקדושתו דרך לכל ישראל, שיוכלו לעמוד בקדושתם – ובזכות זה נגאלו ממצרים.

ועל-כך שבח יעקב אבינו את יוסף הצדיק, כאשר ברח את השבטים (בראשית מט, כב): "בן פרת יוסף בן פרת עלי עין בנות צעדה עלי שור". ומבואר במדרש (בראשית רבה צח, יח): "...בשעה שיצא יוסף למלוך על מצרים, היו בנות מלכים מציצות עליו דרך התרפים, והיו משליכות עליו...נזמים וטבעות, כדי שיתלה עיניו ויביט בהן. אף-על-פי-כן לא היה מביט בהן".

ומעתה יש לומר, שגם חנוכה, שהיה פידוע וקא **בשמן** שאינו מתערב עם משקים אחרים, רומז על קדושת יוסף הצדיק, שלא התערב עם נשות הגויים, וגדר עצמו מן **הערצה** (=זנות, זימה), וגם שמר על עיניו ולא פגם בהן, להסתכל ולזון ממה שאינו שלו. על-כן תקנו לנו חז"ל, שהרואה **נר חנוכה** מברך, לרמוז שהרואה להתבדק בקדושת יוסף הצדיק, יסתכל בעיניו רק בדברי קדושה, כמו **נרות חנוכה**, שיש בהם קדושה, כפי שכתוב: "**הנרות** הללו **קדש** הם".

והנה, מאחר ושרש קדושתו של יוסף הצדיק היה בשמירת העינים, השתדלו היונים בכל כוחם **לטמא** את עיניהם של ישראל **בראיות אסורות**, ובכך **לטמא** את מחשבותיהם של ישראל, שלא יוכלו לעמוד בקדושתם. (וזהו שכתוב בגמרא (שבת כא): "כשנכנסו היונים להיכל" – כשנכנסו וחדרו בגדל **טומאתם** לתוך המזח של כלל ישראל, שהוא בבחינת היכל – "טמאו את כל השמנים שבהיכל" – דהינו, טמאו את "**השמנים**" – החכמה והמחשבות של ישראל, שנמשלו **לשמן**). על-כן, מאחר והיונים הרשעים התכוונו להחשיך ולפגום בקדושת העינים של ישראל, כמו שמוכא במדרש: "וחשך – זה גלות יון, שהחשיכה עיניהם של ישראל". התיקון לכך הוא, כמו שהבאנו שבחנוכה צריך להסתכל **בנרות חנוכה**, שעל-ידי זה יש תיקון למי **שפגם** בעינים בראיות אסורות. שכן, מאור **נרות חנוכה** נמשכת קדושת יוסף הצדיק, לעיניהם של ישראל.

יוסף, בקדושתו מבטל את קליפת יון הטמאה

אומרים חכמי ישראל "**יון**" הם אותיות "**נוי**", שפירושו יופי. שכן, כל חפצם של היונים היה ליופי הגוף ותאותיו. (היונים פידוע הם מבני בניו של יפת בן נח, ככתוב (בראשית י, ב): "בני יפת גמר ומגוג ומדי ויון..."). ו"יפת" מורה על **יופי נוי**, שכל מהותם היא רק כדי "להתאפות" (=ליופי הגוף). ואילו יוסף הצדיק, בגדל קדושתו, מבטל את קליפת **טומאת/תאות** יון. שכן, אם נוסף **צ**, הרומזת (לצדקותו של יוסף הצדיק) למלה "**יון**", נקבל "**ציון**", שהוא גמטריה של "יוסף" (=156). וכן תמצא ש"אנטיוכס" בגמטריה "יוסף". וכן "מלך יון" בגמטריה "יוסף". וזאת, כדי ללמדנו, שיוסף, בקדושתו ובשמירת העינים שלו, מבטל את קליפת יון הטמאה.

"וירא יעקב כי יש שבר במצרים"

כשנאסר רבי שניאור זלמן מלאדי, מיסד חסידות חב"ד, והובל לבית האסורים שבפטרסבורג, בקש להודיע על מצבו לצדיק הנודע רבי לוי יצחק מברדיצ'וב, המכונה: "סניגורם של ישראל". נסע חסיד אחד לברדיצ'וב וספר לרבי יצחק על מאסרו של בעל ה"תניא", כתוצאה ממלשינות שקר. נטל הצדיק מברדיצ'וב חמש "בראשית", שהיה מונח על השלחן. החמש נפתח בפרשת "מקץ", בפסוק: "וירא יעקב כי יש שבר במצרים". נעץ רבי יצחק את שתי עיניו הטובות בפסוק שלפניו, ואמר לשליח: אל תקרא "שבר" (בשי"ן ימנית), אלא – "שבר" (בשי"ן שמאלית), שפירושו: תקנה, תוחלת. לך אפוא ואמר לרבה, שבעזרת ה' יסתים הענין שלו בטוב, וכמו יוסף הצדיק, שנצל ממאסרו במצרים, גם רבי שניאור זלמן שוחרר בקרוב וישוב לביתו. ויש לי על כך רמז בכתוב: "**שבר**" בראשי תיבות מרמז לשם הרבי: **שניאור בן רבקה**... לא עברו ימים רבים, וחזונו של הצדיק מברדיצ'וב נתקיים במלואו. וב-יט' בפסלו באותה השנה שוחרר רבי שניאור זלמן ממאסרו, ומאז ועד היום חוגגים חסידי חב"ד בכל מקום את יט' בפסלו כ- "חג הגאולה" של מיסד תנועתם הרוחנית, שכפיה פרושות היום באלפי קהילות ישראל, בארץ ובתפוצות. **שבת שלום וחס אורים שמח לכל בית ישראל! נא לשמור על קדושת הגיליון!**

"רְנִי וְשִׁמְחִי בַת צִיּוֹן כִּי הִנְנִי בָּא וְשָׁכַנְתִּי בְּתוֹכָךְ נְאֻם ה'... הֵם כָּל בְּשָׂר מִפְּנֵי ה' כִּי נִעוֹר מִמְעוֹן קִדְשׁוֹ"

פְּרֻשַׁת הַשְּׁבוּעָה: מִקֵּץ (חֲנוּכָה)

כְּנִיסַת הַשְּׁבֻט: 16:05

ר"ת 17:36 יְצִיאַת הַשְּׁבֻט: 17:16

בְּנֵי-צִיּוֹן.com (15.12.17) תשע"ח

הַפְּטָרָה: "רְנִי וְשִׁמְחִי" (לקבלת העלון בדוא"ל שלח הודעה ל moshe45@bezeqint.net) (הזמנים לפי העיר חיפה)

"בְּנֵי צִיּוֹן"

"וַיְהִי מִקֵּץ שְׁנָתַיִם יָמִים" (מא', א')

על המלה "וַיְהִי", הפותחת את פרשתנו, אומר הצדיק רבי מאיר'ל מפרימישלן: אמרו חז"ל במסכת מגילה (י' עב): "כל מקום שנאמר (בו) 'וַיְהִי', אינו אלא לשון צער".

ונזכר אני, ששמעתי מפי אבי הקדוש, זכותו תגן עלינו, שפעם אחת הוא עשה עלית נשמה, ועלה לגנוזי מרומים, וראה שם שהביאו לעולם האמת איש צעיר בימים, ולאחריו השתרך אדם זקן ושבע ימים. והנה, אבי נדהם לשמוע, שבשמים כינו את האיש הצעיר – "זקן", ואילו לזקן המופלג קראו "קטן". ומיד פנה אבי לעומדים סביבו, ושאל במבוכה: הרי אנו מצויים כאן בעולם האמת! ומדוע תתלוצצו על האנשים האלה, כשאתם פונים אליהם כך?

על-כך השיבו דרי(=שוכני) מעלה לאבי בזה הלשון: האמת היא, שהאיש הצעיר פעל רבות בתורה ובמעשים טובים, בשנותיו המועטות על פני האדמה, ולכן כל יום מחייו נחשב לו כשנה. לעומת זאת, מעט הזקן ללכת בדרך התורה ובמצותיה בכל שמונים שנות חייו עלי אדמות, ולכן אינו נחשב, אלא לילד קטן ומספן...

ולכן – אמר הצדיק רבי מאיר'ל מפרימישלן – "וַיְהִי" זו צרה צרורה לאדם, ומסמלת לשון צער, אם כאשר "מקץ" – כאשר מגיע הקץ, תום חיי האדם, מתברר לו שכל שנותיו, אינן אלא "שנתיים ימים" – ימים מועטים בלבד (בהם עסק בתורה ובמצות).

"וַיְהִי מִקֵּץ שְׁנָתַיִם יָמִים וּפְרָעָה חֵלֶם וְהִנֵּה עֵמֶד עַל הַיָּאָר"

על הכתוב, "וַיְהִי מִקֵּץ שְׁנָתַיִם יָמִים", כותב ה"כסא רחמים": אמרו חז"ל במסכת מגילה (י' עב): "כל מקום שנאמר (בו) 'וַיְהִי', אינו אלא לשון צער (וי)".

וכאן, בכתוב "וַיְהִי מִקֵּץ" רומזת לנו התורה על זמן פטירתו של האדם. שכן, כאשר האדם מגיע לבית דין של מעלה, ראשית שואלים אותו על יושרו ועל תורתו ועל ציפיתו לבוא המשיח, וכפי שמוכר בגמרא (שבת לא): "לְאַחַר הַפְּטִירָה בְּשִׁעָה שֶׁמְכַנְיִסִין אָדָם לְדִין, אֹמְרִים לוֹ: נִשְׂאֵת וְנִתֵּת בְּאַמוּנָה? קִבַּעַת עֵתִים לְתוֹרָה?... צְפִית לִישׁוּעָה?"

ועל-כך רומזת התיבה "מקץ" – נוטריקון: מִשָּׂא וּמִתֵּן בְּאַמוּנָה, צְפִית לִישׁוּעָה, קִבַּעַת עֵתִים לְתוֹרָה. וְהִיא, אִם קִים הָאָדָם אֶת כָּל אֱלוֹ, מֵה טוֹב.

אך אם לא קים את אלו, אומרים לו: וַי שְׂבֵאתָ לְעוֹלָם הַזֶּה רַק לְהִנְאוֹת, לְאֲכִילָה וְלִשְׂתִיָּה, כְּמוֹ שְׂכַתוֹב (ישעיה כח, ח): "כִּי כָּל שְׂלַחְנוֹת מְלֹאוֹ קִיא צָאָה בְּלֵי מְקוֹם(=הקב"ה)": "כָּל שְׂלַחְנוֹת" רומז לְאֲכִילָה וְלִשְׂתִיָּה – שֵׁאֵם הָאָדָם דוֹאָג בְּעוֹלָם הַזֶּה רַק לְהִנְאוֹת גּוֹפוֹ, אִז מְקַבֵּל הוּא לְאַחַר פְּטִירָתוֹ, מִקֵּץ שְׁלֹשָׁה יָמִים, "מְלֹאוֹ קִיא צָאָה". כְּפִי שְׂכַתוֹב בְּזֶהֱר הקדוש (קצט', ב'): לְאַחַר שְׁלֹשָׁה יָמִים שֶׁהָאָדָם בְּקָבֵר נִבְקָעִים מֵעִיו, וְהִטְיִנוּפֵת מִתְּהַפְּכַת עַל פָּנָיו, וְאוֹמְרֵת לוֹ: "קִח מֵה שְׁנַתָּה בִּי שְׁהִי אֲכַלְתָּ וְשִׁתִּיתָ כָּל יוֹם וְיוֹם, וְלֹא נִתְּ לְעַנְיִים...!".

ולא עוד, אלא שמעפב הוא את המשיח על-ידי כך, שהרי כל מה שעשה, גרם שבגללו מתעפבת הגאולה, שהרי בבוא משיח צדקנו תתגלה אחדותו יתברך. וזהו "בְּלֵי מְקוֹם(=בְּלֵי הַקַּב"ה)". וְהִיא לְכַךְ הִיא מֵמָה שְׂכַתוֹב: "וַיְהִי מִקֵּץ שְׁנָתַיִם יָמִים וּפְרָעָה חֵלֶם" – רֵאשִׁי תִיבוֹת מְשִׁיחוֹ – שֵׁאָדָם זֶה לֹא הִרִים קֶרֶן מְשִׁיחוֹ, וְאֶדְרָבָא, נִתְעַפְּב קֶרֶן הַמְּשִׁיחַ בְּגִלְלוֹ. וְכִנְגַד זֶה שֶׁהוּא לֹא צָפָה לִישׁוּעָה, נִתְעַפְּב הַמְּשִׁיחַ עַל-יָדוֹ, מִיָּדָה כְּנִגַד מִיָּדָה.

וְהִנֵּה, בְּשִׁעָה שִׁיּוּצָא הָאָדָם מִבֶּטֶן אִמוֹ, אֹמֵר לוֹ הַיָּצֵר הָרַע: כְּפוֹף אֲצַבְעוֹתַי וְתִקְבוֹץ כָּל מְמוֹן שְׁבַע עוֹלָם, כְּמוֹ שְׂכַתוֹב: "וְקִמַּץ הַכֶּהֵן מִמֶּנָּה מְלֹא קִמְצוֹ" ("קִמַּץ" אוֹתִיוֹת "מִקֵּץ"). אִוְלָם, בְּשִׁעַת פְּטִירָתוֹ שֶׁל הָאָדָם מִן הָעוֹלָם, פּוֹשֵׁט הוּא אֶת אֲצַבְעוֹתָיו, כְּאוֹמֵר: "לֹא לְקַחְתִּי הַמְּמוֹן שֶׁל הָעוֹלָם הַזֶּה, וְעַזְבֹּתִי לְאַחֲרֵים כָּל מֵה שְׂקִבְצִיתִי".

וּשְׂוֹאֲלִים מִמֶּנּוּ שֶׁלֶשׁ שְׁאֵלוֹת, בְּסִימָן "קִמְצִי" – נוֹטְרִיקוֹן קוֹל צוֹם מְמוֹן. הָאֵם הִיא קִמְצוֹן בְּמִמוֹנוֹ, וְלֹא הִפְרִישׁ מִמֶּנּוּ לְצִדְקָה? שְׁזֵה סִימָן לְמִמוֹן. וְהָאֵם לְמַד תּוֹרָה? שְׁזֵה סִימָן לְקוֹל הַתּוֹרָה שִׁוּצָא מְגֻרוֹנוֹ. וְהָאֵם עֲזַב אֶת תַּאֲוֹת וְתַעֲנוּגֵי הָעוֹלָם הַזֶּה, וְהִתְעַנָּה בְּחֵמֶשׁ תַּעֲנוּיֹת? שְׁזֵה סִימָן צוֹם.

"חֲנוּכָה" (על פי "אֹרְחָה שֶׁל תּוֹרָה" לְהֵרָה"ק פִּינְחָס פְּרִידְמָן)

אוֹמְרִים חו"ל, שְׁעִיקָר מִצּוֹת חֲנוּכָה הִיא לְהִדְלִיק אֶת נְרוֹת הַחֲנוּכָה בְּפֶתַח הַבַּיִת, כְּדֵי שְׂכַלְם יוּכְלוּ לְרַאוֹת אֶת הַנְּרוֹת, וְעַל-יְדֵי כֵךְ יִהְיֶה פְּרִסוּם הַנֶּס. וּכְפִי שְׁשֻׁנֵינוּ בְּגִמְרָא (שֶׁבֶת כֹּא): "תָּנוּ רַבָּנָן: גֵּר חֲנוּכָה – מִצְוָה לְהַנִּיחַ עַל פֶּתַח בֵּיתוֹ מִבְּחוּץ", וּפִרֵשׁ רִש"י: "מִשׁוּם פְּרִסוּמֵי נִיסָא" (=מִשׁוּם פְּרִסוּם הַנֶּס). וְעוֹד אוֹמְרִים חו"ל, שִׁישׁ עֲנִין מִיּוֹחַד בְּהִסְתַּכְּלוֹת עַל נְרוֹת הַחֲנוּכָה, כְּפִי שְׂכַתוּב בְּגִמְרָא (שֶׁם כֹּא): "...רַב יְרֵמְיָה אָמַר: הִרְוָא גֵּר שֶׁל חֲנוּכָה צְרִיךְ לְבָרֵךְ. אָמַר רַב יְהוּדָה: (אִם רָאָה) (בַּיּוֹם) (הַרְאֵשׁוֹן) (שֶׁל הַחֵג)... מְבָרֵךְ שְׁתֵּים... (= "שְׁעֵשֶׂה נִסִּים" וְ"שִׁהְחִינוּ").

בְּעֲנִין זֶה אָנוּ לְמַדִּים יְסוּד נִפְלָא בְּדַבְרֵי הַמְּגִיד הַקְּדוֹשׁ מְקוֹנֵיץ זִי"ע, הַכּוֹתֵב בְּסִפְרוֹ "עֲבוּדַת יִשְׂרָאֵל" (דְּרוֹשׁ לַחֲנוּכָה), כִּי בְּשִׁמוּנַת יְמֵי הַחֲנוּכָה עָלִינוּ לַעֲשׂוֹת הַכְּנָה לְקִרְאֵת שְׁנֵי הַחֲדָשִׁים – טַבַּת וּשְׁבֹט – הַנוֹפְלִים תָּמִיד בְּיַמֵּי הַשּׁוֹבְבִים" (=יָמִים שֶׁל תְּשׁוּבָה עַל פְּגָם הַמַּחֲשֵׁבָה וְקְדוּשַׁת הָעֵינָיִם), כְּמַבּוֹאֵר בְּכַתְבֵי הָאֲרִיז"ל (שֶׁעַר רוּחַ הַקְּדוֹשׁ תִּיקוֹן כּו'): "שׁוּבוּ בְנֵים שׁוֹבְבִים" (ירֵמִיָּהוּ ג', יד). כְּלוּמָר, "שׁוּבוּ בְנֵים" בְּתְשׁוּבָה, בְּיָמִים שְׁקוֹרָאִים בָּהֶם בַּתּוֹרָה אֶת הַפְּרָשִׁיּוֹת שֶׁסִּימָנָן "שׁוֹבְבִים" – רֵאשִׁי תִיבוֹת: שְׁמוֹת וְאָרָא בָּא בְּשִׁלַּח יִתְרוֹ מִשְׁפָּטִים.

וּמִגְלָה לָנוּ הַ"עֲבוּדַת יִשְׂרָאֵל", כִּי עַל-יְדֵי הַהִסְתַּכְּלוֹת בְּנְרוֹת הַחֲנוּכָה אָנוּ מְקַדְּשִׁים וּמְתַקְּנִים אֶת שְׁתֵּי הָעֵינָיִם, וּבְכַךְ אָנוּ עוֹשִׂים הַכְּנָה נִפְלָאָה לְקִרְאֵת הַתְּשׁוּבָה בְּיַמֵּי הַ"שׁוֹבְבִים", שְׁחָלִים, כְּאִמּוֹר, בְּחֲדָשִׁים טַבַּת וּשְׁבֹט, הַסְּמוּכִים לַחֲנוּכָה. כְּפִי שְׁמַבּוֹאֵר גַּם בְּכַתְבֵי הָאֲרִיז"ל: "הַהַכְּנָה בְּחֲנוּכָה (הִיא) עַל הַיָּמִים הַבָּאִים אַחֲרֵיהֶם, טַבַּת-וּשְׁבֹט, שֶׁהֵם יְמֵי "שׁוֹבְבִים", כִּי תָמִיד צְרִיךְ הָאָדָם לְהַכִּין קְדוּשָׁה מִיָּמִים טוֹבִים עַל יְמֵי הַנְּמוּכִים (=יְמֵי חוֹל)... לְכֵן נַעֲשִׂית הַהַכְּנָה עַל-פִּי הַסְּתַכְּלוֹת בְּנְרֵי חֲנוּכָה, לְרַאוֹתָם בְּלִבָּד, לְתַקֵּן כָּל אֶחָד (אֶת) מֶה שֶׁפָּגַם מִעוּדוֹ בְּרֵאשִׁית עֵינָיו".

"וּקְבַעוּ שְׁמוּנַת יָמִים חֲנֻכָּה"

יְדוּעָה וּמְפֻרְסָמַת הִיא הַקּוּשִׁיָּה שֶׁל הַ"בֵּית יוֹסֵף" ("אוֹרַח חַיִּים" תַּרע'), מְדוּעַ קְבַעוּ רַבּוֹתֵינוּ לְהִדְלִיק גֵּר חֲנֻכָּה שְׁמוּנָה יָמִים? הֲרֵי הַנֶּס הִיא רַק שְׁבַעַת יָמִים, מִכֵּיוֵן שֶׁבִּפְנֵי הַשְּׁמֶן שֶׁמֶצְאוּ הִיא דֵי שְׁמֶן כְּדֵי לְהִדְלִיק יוֹם אֶחָד, וְאִם כֵּךְ, הִדְלִיקוּ מִכַּח הַנֶּס רַק שְׁבַעַת יָמִים...

קוּשִׁיָּה זֹאת מְתוֹרֶצֶת עַל-פִּי מְשֻׁלוֹ שֶׁל הַגָּאוֹן מִפְּלוּצֶק: סוּחַר עֲשִׂיר אֶחָד נָסַע לְלִיפְצִיג לְיִרֵד, וְהָיוּ עִמּוֹ שְׁמוּנָה שְׁקִים, מְלֵאִים מִטְּבַעוֹת זָהָב. בְּדֶרֶךְ הַתְּנַפְּלוֹ עָלָיו שׁוֹדְדִים, וְשִׁדְּדוּ מִמֶּנּוּ אֶת הַכֶּסֶף. וּבְדֶרֶךְ נֶס לֹא שָׁמוּ לֵב לְאֶחָד מִשְׁקֵי הַכֶּסֶף, וְזֶה נִשְׁאָר אֶצֶל הַסוּחַר. כְּשֶׁהִגִּיעַ הַסוּחַר אֶל הַיִּשׁוּב הַסְּמוּךְ, שָׂכַר מִיד בְּמִמוֹן רַב אִיכָרִים, כְּדֵי שִׁירְדְּפוּ יַחַד עִמּוֹ אַחֲרֵי הַגְּזֻלָּנִים. אוֹתָהּ שְׁעָה נָדַר הוּא נָדַר, שְׂאֵם הַשֶּׁם יִתְבָּרֵךְ יִהְיֶה בְּעֶזְרוֹ, וְיִצִּיל אֶת מִמוֹנוֹ, יִתֵּן הוּא מְעַשֵּׂר מִכֶּסֶפוֹ לְצִדְקָה לְעַנְיִים.

וְאִכּוֹן, תְּפִילָתוֹ נִשְׁמָעָה בְּמְרוֹמִים, וְהוּא בְּעֶזְרַת הַשֶּׁם הַצְּלִיחַ לְתַפּוֹס אֶת הַשׁוֹדְדִים וּלְהַחֲזִיר אֶת כֶּסֶפוֹ חֲזָרָה. כְּשֶׁבָּאוּ אֵלָיו גְּבָאֵי הַצְּדָקָה לְגַבּוֹת אֶת הַמְעַשֵּׂר שֶׁהִבְטִיחַ, נִתְעוֹרַר בֵּינֵיהֶם דִּין וּדְבָרִים: לְפִי חֲשַׁבּוֹנוֹ שֶׁל הַסוּחַר, צְרִיךְ הוּא לְתַת מְעַשֵּׂר רַק מִשְׁבַּעַת שְׁקֵי הַכֶּסֶף שֶׁנִּגְזְלוּ מִמֶּנּוּ, וְאַחֲרֵי-כֵךְ הוֹשִׁבוּ אֵלָיו בְּדֶרֶךְ נֶס. אָבֵל לֹא חָשַׁב הוּא לְתַת מְעַשֵּׂר מִהַשֶּׁק הַשְּׂמִינִי, שָׁבוּ לֹא נִגְעוּ הַשׁוֹדְדִים לְרַעַת כָּלֵל.

נִגַּד זֶה טַעֲנוּ גְבָאֵי הַצְּדָקָה, שְׁטַעוֹת בִּידוּ, וְחָיִב הוּא לְתַת מְעַשֵּׂר גַּם מִהַשֶּׁק הַשְּׂמִינִי מִשׁוּם שְׁעַל-יְדֵי שֶׁק זֶה נַעֲשֶׂה לוֹ עִיקָר הַנֶּס: אִילוֹ לֹא "הַשְּׂאִירוֹ" לוֹ הַשׁוֹדְדִים שֶׁק זֶה, בְּדֶרֶךְ נֶס, לֹא הִיא לוֹ כֶּסֶף לְשִׁכּוֹר אֲנָשִׁים כְּדֵי שִׁירְדְּפוּ אַחֲרֵי הַשׁוֹדְדִים, וְכֵךְ לֹא הִיא מְצִיל אֶפִּילוֹ פְּרוּטָה אַחַת מִכָּל מִמוֹנוֹ.

וְכֵךְ הַדְּבָר גַּם בְּפֶנֶךְ הַשְּׁמֶן שֶׁמֶצְאוּ בְּבֵית הַמְּקַדָּשׁ. אֲלֵמָּלָה הַנֶּס הַזֶּה, שֶׁהַיּוֹנִים לֹא מְצָאוּ אֶת פֶּנֶךְ הַשְּׁמֶן הַזֶּה, לֹא הִיא שְׁמֶן כָּלֵל שִׁיחוּל עָלָיו הַנֶּס וְיֵאִיר שְׁמוּנָה יָמִים בְּמִקּוֹם יוֹם אֶחָד. וְלִזְכֹּר הַנֶּס הַרְאֵשׁוֹן, שֶׁגָּרַם לְנִסִּים הָאֲחֵרִים שֶׁבָּאוּ אַחֲרָיו, אָנוּ מְדִלְקִים שְׁמוּנָה נְרוֹת שֶׁל חֲנֻכָּה. (קוּמֵץ הַמְּנַחֵה).

שְׁבַת שְׁלוֹם וְחֵג אוֹרִים שְׂמַח לְכָל בֵּית יִשְׂרָאֵל! נָא לְשִׁמּוֹר עַל קְדוּשַׁת הַגִּילְיוֹן!

31 "רְנִי וְשִׁמְחִי בַת צִיּוֹן כִּי הִנְנִי בָא וְשָׁכַנְתִּי בְתוֹכְךָ נְאֻם ה'... הֵם כָּל בְּשָׂר מִפְּנֵי ה' כִּי נִעוֹר מִמֶּעוֹן קְדָשׁוֹ"

פְּרֻשַׁת הַשְּׁבוּעַ: מִקֶּץ (חֲנוּכָה)

כְּנִיסַת הַשַּׁבָּת: 16:05

ר"ת 17:36 יְצִיאַת הַשַּׁבָּת: 17:16

בְּנֵי-צִיּוֹן.com (15.12.17) תשע"ח

הַפְּטָרָה: "רְנִי וְשִׁמְחִי" (לקבלת העלון בדוא"ל שלח הודעה ל moshe45@bezeqint.net) (הזמנים לפי העיר חיפה)

"בְּנֵי צִיּוֹן"

"שִׁמְעַתְּ יִשְׂרָאֵל יְהוָה אֱלֹהֵינוּ יְהוָה אֶחָד" (על פי "אורה של תורה" להרה"ק פינחס פרידמן)

הַתְּנָא הַקְּדוֹשׁ רַבִּי שְׁמַעוֹן בַּר יוֹחָאי מְגַלֵּה לָנוּ בְּתִיקוּנֵי הַזֶּהָר (תיקון יג, כט), שֶׁלְחַג הַחֲנוּכָה יֵשׁ קֶשֶׁר שְׂיָכוּת עִם פְּסוּק הַיַּחֲוֹד: "שִׁמְעַתְּ יִשְׂרָאֵל יְהוָה אֱלֹהֵינוּ יְהוָה אֶחָד". הִנֵּה, בְּפִסּוּק "שִׁמְעַתְּ יִשְׂרָאֵל..." "יֵשׁ כַּה־(25) אוֹתִיּוֹת, וְלִכֵּן גַּם חֲנוּכָה הִיָּה בְ-כַה־ בְּכִסּוּלוֹ. וְכֵן, "חֲנוּכָה" – אוֹתִיּוֹת "חָנוּ כַה", וְהַכּוֹנֵה שִׁישְׂרָאֵל חָנוּ מִצְרַת הַיּוֹנִים עַל-יַדֵי כַה־ הָאוֹתִיּוֹת שֶׁל הַפְּסוּק "שִׁמְעַתְּ יִשְׂרָאֵל ה' אֱלֹהֵינוּ ה' אֶחָד". וְאִם כֵּן, צְרִיכִים אָנוּ לְהַבִּין, מָהוּ הַקֶּשֶׁר בֵּין הַפְּסוּק לְבֵין גַּם הַחֲנוּכָה.

בְּפִשְׁטוּת נִרְאָה לְבָאֵר קֶשֶׁר זֶה, עַל-פִּי הַיְדוּעַ שְׂבַעַת אַמִּירַת "שִׁמְעַתְּ יִשְׂרָאֵל" צְרִיכִים לְכוֹן לְמִסוֹר אֵת הַנֶּפֶשׁ עַל קְדוּשַׁת הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ. וְהִיּוֹת וְהַחֲשׂוֹמוֹנָאִים מְסוּרוֹ אֵת נֶפֶשׁ עַל קְדוּשַׁת ה' יִתְבָּרַךְ, בְּזִמְנֵן שְׁנִלְחָמוּ מְעַטִּים נֶגַד רַבִּים, נִמְצָא שְׁנֵם חֲנוּכָה מְכוּן כְּנֶגֶד פְּסוּק הַיַּחֲוֹד "שִׁמְעַתְּ יִשְׂרָאֵל", שָׁבוּ גַם אָנוּ מְכוּנִים לְמִסוֹר אֵת נֶפְשָׁנוּ עַל קְדוּשַׁת ה' יִתְבָּרַךְ.

אוֹלָם, יֵשׁ לְבָאֵר זֹאת גַּם יוֹתֵר לְעַמְק, וְנִקְדִים לְהַבִּיא אֵת דְּבָרֵי הַצֶּל"ח עַל-פִּי הַכְּתוּב בְּגִמְרָא (פסחים נ'): "אָמַר רַבִּי אֲחָא בְ(שם) ר' חֲנִינָא: לֹא כְּעוֹלָם הַזֶּה הָעוֹלָם הַבָּא. בְּעוֹלָם הַזֶּה (מְבָרַךְ הָאָדָם) עַל בְּשׂוֹרוֹת טוֹבוֹת, וְאוֹמַר: בְּרוּךְ הַטוֹב וְהַמְטִיב, וְעַל בְּשׂוֹרוֹת רָעוֹת אוֹמַר: בְּרוּךְ דֵּין אֱמֶת. (אָבֵל) לְעוֹלָם הַבָּא – כִּלּוֹ הַטוֹב וְהַמְטִיב" (=בְּעוֹלָם הַבָּא מְבָרַךְ הָאָדָם עַל הַבְּשׂוֹרוֹת הַטוֹבוֹת וְעַל הַרָעוֹת אוֹתָהּ בְּרָכָה: "הַטוֹב וְהַמְטִיב"), לְפִי שְׁמַעְלִיּוֹן לֹא תִצְאָנָה הַרָעוֹת, וְאִין דְּבַר רַע מֵהַקַּב"ה, וְהַכֵּל הוּא לְטוֹבָה, וְאִפִּילוֹ הַפּוֹרְעַנְיוּת הַבְּאוֹת עַל הָאָדָם אִין רַעָה, אֲלֵא טוֹבָה, וְזֹאת כְּדִי לְזַכֵּךְ אוֹתוֹ וְלְהַכְנִיעַ אֵת יֶצֶר הָרַע, כְּדִי שֶׁהָאָדָם יִזְכֶּה לְחַיֵּי הָעוֹלָם הַבָּא.

נִמְצָאנוּ לְמַדִּים מִכֶּךָ, שֶׁלְאַמִּיתוֹ שֶׁל דְּבַר, הַבוֹרָא יִתְבָּרַךְ הוּא שְׂרֵשׁ הַרְחֵמִים וְהַחֲסָדִים, כְּמוֹ שְׁאָמַר דּוֹד הַמֶּלֶךְ: "טוֹב ה' לְכָל וְרַחֲמָיו עַל כָּל מְעַשְׂיוֹ". אֲלֵא, שְׂבַעוֹלָם הַזֶּה, הַחוּמְרֵי וְהַגְּשָׁמִי, טָחוּ עֵינֵינוּ הַגְּשָׁמִיּוֹת מִרְאוֹת אֵת הָאֱמֶת, שֶׁ"כָּל דְּעֵבִיד רַחֲמָנָא – לְטַב עֵבִיד" (=כָּל מַה שֶׁהַקַּב"ה עוֹשֶׂה – לְטוֹב עוֹשֶׂה). וְרַק לְעוֹלָם הַבָּא נִזְכֶּה לְרְאוֹת אֵת הַתְּמוּנָה הַמְּלֵאָה, וְנִרְאָה שֶׁהַכֵּל כָּאֵן הִיָּה לְטוֹבָה – וְנִבְרַךְ גַּם עַל הַרָעוֹת שֶׁעֲבַרְנוּ בְּעוֹלָם הַזֶּה "בְּרוּךְ הַטוֹב וְהַמְטִיב".

וְהִנֵּה, בְּפִסּוּק הַיַּחֲוֹד, "שִׁמְעַתְּ יִשְׂרָאֵל יְהוָה אֱלֹהֵינוּ יְהוָה אֶחָד", מִבִּיעִים אָנוּ בְּאַמוּנָה שְׁלֵמָה, שֶׁהֵן מִידַת הַרְחֵמִים, שְׁנִמְשַׁכְתָּ מִשֵּׁם "יְהוָה", וְהֵן מִידַת הַדִּין, הַנִּמְשַׁכְתָּ מִשֵּׁם "אֱלֹהִים" – שְׁתִּיחֵן יַחַד הֵן מִידוֹת שֶׁל רַחֲמִים גְּמוּרִים. וְזֶהוּ פְרוּשׁ הַפְּסוּק: "שִׁמְעַתְּ יִשְׂרָאֵל" – הָאֱמִינוּ יִשְׂרָאֵל בְּאַמוּנָה שְׁלֵמָה, כִּי "יְהוָה" (=שֵׁם מִידַת הַרְחֵמִים) אֱלֹהֵינוּ" (=שֵׁם מִידַת הַדִּין), הֵם לְאַמִּיתוֹ – "יְהוָה אֶחָד". שְׁתִּיחֵן, שְׁתֵּי מִידוֹתָיו שֶׁל הַקַּב"ה הֵן מִידָה אַחַת שֶׁל רַחֲמִים גְּמוּרִים. אֲלֵא שְׂפַעַת, בְּעוֹלָם הַחוּמְרֵי הַזֶּה, טָחוּ עֵינֵינוּ מִרְאוֹת בְּפוּעֵל גִּילוּי זֶה שֶׁל רַחֲמִים (וְלִכֵּן מְכַסִּים אָנוּ אֵת עֵינֵינוּ בְּ"קְרִיאַת שְׁמַע", כְּדִי לְהוֹרוֹת בְּזֶה, שֶׁלֹּא לְלַכֵּת שׁוֹלֵל אַחֲרֵי רְאִית הַעֵינִים הַגְּשָׁמִיּוֹת, כִּינֵן שְׁלַעִיתִים נִרְאָה לָנוּ שְׂדַכֵּר זֶה אוֹ אַחֵר, הוּא רַע).

וַיַּעֲתָה יִתְבָּאֵרוּ הֵיטֵב דְּבָרֵי הַתְּנָא רַשְׁב"י, שֶׁלֵּנֶם חֲנוּכָה יֵשׁ קֶשֶׁר נִפְלֵא עִם פְּסוּק הַיַּחֲוֹד "שִׁמְעַתְּ יִשְׂרָאֵל". שְׂכֵן, כְּפִי שְׂבָאֲרָנוּ, כְּשָׂאנוּ אוֹמְרִים "שִׁמְעַתְּ יִשְׂרָאֵל", אָנוּ מִבִּיעִים אֵת הָאֱמוּנָה הַשְּׁלֵמָה, שְׂכָל מַה שֶׁהַקַּב"ה עוֹשֶׂה, לְטוֹב עוֹשֶׂה, וְגַם שְׂמִידַת הַדִּין הִיא בְּעֵצֶם רַחֲמִים גְּמוּרִים שֶׁל הַקַּב"ה.

וְאִכֵּן, יִסוּד חָשׁוּב זֶה נִתְגַּלֵּה גַם בְּחֲנוּכָה, בְּמִצִּיאַת פַּח הַשְּׁמֶן הַטְּהוֹר. שְׂכֵן, כְּבָר בְּעַת הַצְּרָה הַכִּי גְדוּלָה, כְּשִׁנְכַּנְסוּ הַיּוֹנִים לְהִיכָל, וְטָמְאוּ אֵת כָּל הַשְּׂמָנִים, כְּבָר אִזְ סַבַּב הַקַּב"ה כֵּן, שְׂבִבִית הַמְקַדָּשׁ יִהְיֶה טָמוּן פַּח אֶחָד שֶׁל שְׁמֶן טְהוֹר, שְׂמָמְנוּ יִתְהוּהוּ הַנֵּם הַגְּדוֹל שֶׁל חֲנוּכָה. וּבְכֵן נִתְגַּלֵּה לְכָל בְּאֵי הָעוֹלָם גְּדֵל חֲבִיבוּת עִם יִשְׂרָאֵל לְפָנֵי הַקַּב"ה, שְׂגַם בְּעַת הַצְּרָה, כְּשֶׁהַכֵּל נִרְאָה דִּין גְּמוּר, הַקַּב"ה כְּבָר מְכִין לָהֶם אֵת הַיְשׁוּעָה בְּסִתְרָה, כִּינֵן שְׂמִפִּי עֲלִיּוֹן לֹא תִצְאָנָה הַרָעוֹת, וְאִין דְּבַר רַע מֵהַקַּב"ה, וְ"כָל דְּעֵבִיד רַחֲמָנָא לְטַב עֵבִיד" (=כָּל מַה שֶׁהַקַּב"ה עוֹשֶׂה, לְטוֹב עוֹשֶׂה).

שָׁנֵינוּ בַגְמָרָא (קידושין ע'): "אָמַר שְׁמוּאֵל: כָּל דְּאָמַר, מִדְּבֵית חֲשִׁמוֹנָאִי קָאֲתִינָא – עֲבָדָא הוּא". דְּהֵינּוּ, כָּל מִי שְׁאֹמַר שֶׁהוּא מִבֵּית חֲשִׁמוֹנָאִים – עֲבָד הוּא. וְזֹאת, כְּפִי שֶׁשָּׁנֵינוּ גַם בַּגְמָרָא (ב"ב ג', מְתוּרָגִים): "הוֹרְדוּס הִיָּה עֲבָד שֶׁל בֵּית חֲשִׁמוֹנָאִים, (ו)נָתַן עֵינָיו בְּאוֹתָהּ תִּינוּקָת (=נְעֻרָה) (מִבֵּית חֲשִׁמוֹנָאִים), (וְרֻצָּה לְקַחְתָּהּ לְאִשָּׁה). יוֹם אֶחָד שָׁמַע אוֹתוֹ בֶּן אָדָם (=הוֹרְדוּס) בַּת קוֹל, שְׁאָמְרָה: כָּל עֲבָד שֶׁיִּמְרֹד עֲכָשְׁיוּ בְּאֲדוֹנָיו יִצְלִיחַ. קָם (הוֹרְדוּס) וְהָרַג לְכָל אֲדוֹנָיו, וְהִשְׁאִיר לְאוֹתָהּ תִּינוּקָת (מִבֵּית חֲשִׁמוֹנָאִי), שֶׁהוּא רוֹצֵה שְׁתִּינְשָׂא לוֹ. (וְאוֹלָם, אוֹתָהּ תִּינוּקָת) עָלְתָה לְגַג, הַרִימָה אֶת קוֹלָהּ וְאָמְרָה: כָּל מִי שֶׁבָּא וְאֹמַר: 'מִבֵּית חֲשִׁמוֹנָאִי אָנִי בָּא – עֲבָד הוּא'... וְאוֹתָהּ תִּינוּקָת נִפְלָה מִהֶגֶג לְאַרְצָן (וּמִתָּה)".

וּמָה מְאֹד גְּדוֹל הַפְּלֵא כָּאן. שְׁכֵן, אִיךָ יִתְכַן שֶׁכָּל מִשְׁפַּחַת חֲשִׁמוֹנָאִים, הַכֹּהֲנִים הַקְּדוּשִׁים, שֶׁהָיוּ מִבְּנֵי אֶהֱרֹן, שָׁעַל-יָדָם נַעֲשֶׂה הַנֶּס שֶׁל חֲנוּכָּה, שֶׁנִּקְבַּע לְדוֹרוֹת, יַעֲלְמוּ לְגַמְרֵי כָּלִיל מִן הָעוֹלָם, וְלֹא נִשְׁאָר מֵהֶם שְׂרִיד וּפְלִיט? וְהִנֵּה, הַרמב"ן מְבַאֵר עֲנָן זֶה וְאֹמַר, שֶׁחֲשִׁמוֹנָאִים נַעֲנְשׂוּ עַל שֶׁלְּקַחוּ אֶת הַמַּלְכוּת, שֶׁשִּׁיכַת לְבֵית דָּוִד, לְעֲצָמָם. וְכִפִּי דְבָרָיו הַקְּדוּשִׁים (בְּרֵאשִׁית מ"ט', י'): "לֹא יִסּוּר שִׁבְט מִיְהוּדָה וּמַחֲקֵק מִבֵּין רִגְלָיו"... שְׁלֹא יִסּוּר שִׁבְט מִיְהוּדָה אֶל אֶחָד מֵאֲחֵיו, כִּי מַלְכוּת יִשְׂרָאֵל הַמוֹשָׁל עֲלֵיהֶם, מִמֶּנּוּ יִהְיֶה (מִשִּׁבְט יְהוּדָה)... וְזֶה הִיָּה עוֹנֵשׁ חֲשִׁמוֹנָאִים שֶׁמְלָכוּ בְּבֵית שְׁנֵי, כִּי הָיוּ חֲסִידֵי עֲלִיּוֹן, וְאֶלְמֵלָא הֵם, נִשְׁתַּכְּחוּ הַתּוֹרָה וְהַמִּצְוֹת מִיִּשְׂרָאֵל. וְאָף-עַל-פִּי-כֵן נַעֲנְשׂוּ עוֹנֵשׁ גְּדוֹל, כִּי אֲרַבְעַת בְּנֵי חֲשִׁמוֹנָאִי הִזְקִין, הַחֲסִידִים, הַמּוֹלְכִים זֶה אַחֵר זֶה, עִם כָּל גְּבוּרָתָם וְהַצְּלַחְתָּם, נִפְלוּ בְּיַד אוֹיְבֵיהֶם בַּחֲרָב, וְהִגִּיעַ הָעוֹנֵשׁ בְּסוּף, לְמָה שְׁאָמְרוּ ר"ו": 'כָּל דְּאָמַר, מִדְּבֵית חֲשִׁמוֹנָאִי קָאֲתִינָא – עֲבָדָא הוּא' – שֶׁנִּכְרְתוּ כָּלָם בְּעוֹן הַזֶּה... (ו)כָּל זֶרַע מִתְּתִיָּה חֲשִׁמוֹנָאִי הַצְּדִיק לֹא עָבְרוּ (מִן הָעוֹלָם), אֲלֵא בְּעִבּוּר זֶה שֶׁמְלָכוּ (בְּיִשְׂרָאֵל), וְלֹא הָיוּ מְזַרְעֵי יְהוּדָה וּמִבֵּית דָּוִד, וְהִסִּירוּ הַשִּׁבְט וְהַמַּחֲקֵק לְגַמְרֵי. וְהִיָּה עוֹנֵשׁ מִיָּדָה כִּנְגֵד מִיָּדָה, שֶׁהַמִּשְׁלֵל הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא עֲלֵיהֶם אֶת עֲבָדֵיהֶם וְהֵם הַכְּרִיתוּם".

"מָה אָנִי אֲגִיד לְאַבָּא (שְׁבַשְׁמִים)?"

רַבִּי לִיפָא הִיָּה גְּבַאי צְדָקָה, שֶׁהִגִּיעַ מֵאַרְצֵי יִשְׂרָאֵל לְמִילָאנוּ שְׁבַאיטְלִיָּה, כְּדִי לְאַסּוֹף תְּרוּמוֹת לְטוֹבַת מוֹסְדוֹת הַתּוֹרָה בִּירוּשָׁלַיִם. כְּשֶׁהִגִּיעַ לְמִילָאנוּ, שָׁלַח אוֹתוֹ הַקְּהִילָה הַיְהוּדִית לְהַתְאַרֵם בְּבֵיתוֹ שֶׁל אֶחָד מִהַגְּבִירִים הַחֲשׂוּבִים שְׁבַעִיר - מֶר הִילְקוּט. רַבִּי לִיפָא הִיָּה מוּפְתָע מִהַעֲשֶׂר הָרַב שֶׁבְּאַרְמוֹנוֹ שֶׁל מֶר הִילְקוּט, וּבְהַכְיָנוּסוֹ לְחַדֵּר קַבְּלַת הַפְּנִים, עָמַד וְהִתְבּוֹנֵן בְּהַתְּפַעלוֹת בְּחִפְצֵי הַנוֹי, בְּנוֹרוֹת הַקְּרִיסְטָל הַנוֹצְצוֹת וּבְכָלִי הַבְּדוּלָח הַמְּבַהִיקִים. לְפָתַע נִתְקַלוּ עֵינָיו בְּמִשְׁהוּ מוֹזֵר - לְצַד חֲנוּכָּת זֶהָב עֲנֻקִית הָיוּ מוֹנַחִים שְׁבָרִים שֶׁל בַּקְּבוּק. הַמְּרָאָה הִיָּה מְשׁוּנָה, וְרַבִּי לִיפָא לֹא הִסְתִּיר אֶת תְּמִיּהוֹתוֹ. הַגְּבִיר, שֶׁהִבְחִין בְּמַבְטֵי הַתְּמִיּהָה שֶׁל רַבִּי לִיפָא פָּנָה אֵלָיו, וְשָׁאָלוּ: "אַתָּה כְּנִרְאָה שׁוֹאֵל מָה עוֹשׂוֹת כָּאן הַזְּכוּכִיּוֹת הַיְשׁוּנוֹת". "נִכּוֹן מְאֹד" - הִשִּׁיבוּ רַבִּי לִיפָא.

"הֵם מְאֹד יְקָרֵי-עֵרֶךְ בְּעִבּוּרֵי, וְאָף יוֹתֵר מִכָּל הַזֶּהָב, הַכֶּסֶף וְהַקְּרִיסְטָל שֶׁבְּעוֹלָם! שְׁכֵן, אָנִי חָיֵב לְשַׁבְּרִים אֱלֹהִים אֶת עוֹלְמֵנוּ!". "עַד כְּדִי כֵּךְ?" שָׁאֵל רַבִּי לִיפָא. "כֵּן, רַבִּי. בָּא וְאַסְפֵּר לְךָ מְדוּעָ... לְפָנַי שְׁנַיִם רַבּוֹת לְמִדְתֵי בִישׁוּבָה בְּהוֹלְנָד, עַד לְגִיל שְׁמוֹנָה עֶשְׂרֵה, וְהִיָּיתִי בְּטוֹחַ שְׁעֵתִידִי נִמְצָא בֵּין כּוֹתְלֵי הַיְשִׁיבָה. וְהִנֵּה, יוֹם אֶחָד הִגִּיעַ מִכְּתָב מִסְבִּי, שֶׁהַתְּגוּרָר בְּאִיטְלִיָּה, וְבוּ בְקֶשׁ, שְׁאָגִיעַ לְעֹזוֹר לוֹ בְּעֶסְקִיו, הָיוֹת וְהוּא אֵינּוּ חֵשׁ בְּטוֹב. עֲשִׂיתִי כְּבִקְשָׁתוֹ, וּבְעִידוּדָם שֶׁל הוֹרֵי נְסֻעֵתִי אֵלָיו לְאִיטְלִיָּה. אוֹלָם, לְצַעֲרֵי הָרַב, מְצָבוּ שֶׁל סְבָא הַחֲמִיר, וְלְאַחַר זָמַן-מָה נִפְטָר. הוֹרֵי דְרָשׁוּ שְׁאֲחֹזוֹר לְלִמּוּד בִּישׁוּבָה, אוֹלָם אָנִי כָּבֵר הִיָּיתִי שְׁקוּעַ בְּעוֹלָם הַמְּסַחֵר. הַהַצְּלָחָה הַאִירָה לִי פְּנִים, וְעֲשִׂיתִי חֵיל בְּעֶסְקִי. כְּתַבְתִּי לְהוֹרֵי שְׁאָנִי נִשְׁאָר בְּאִיטְלִיָּה. פְּתַחְתִּי סְנִיפִים רַבִּים, וְהִיָּיתִי טְרוּד בְּעִבּוּדֵי מִבְּקָר וְעַד עֶרֶב. אוֹלָם, בְּגִלְלַת עֶסְקֵי הָרַבִּים, הַתְּחַלְתִּי לְוֹתֵר עַל תְּפִילַת עֶרְבִית, וּבְמִשְׁךְ הַזָּמָן "דְּלַגְתִּי" גַם עַל תְּפִילַת שַׁחֲרִית, וְלֵאמֹר לְאַט לְאַט הַתְּרַחֲקֵתִי מִהִיָּדוֹת. בְּעִבּוּר כְּמָה שְׁנַיִם הַתְּחַתְּנֵתִי, וְנוֹלְדוּ יְלָדִי, אֵךְ לֹא חֲנֻכָּתִי אוֹתָם בְּדֶרֶךְ שֶׁל אָבִי וְסִבִּי, בְּדֶרֶךְ הַתּוֹרָה. כָּל זֶה עַד לְאוֹתוֹ מְקָרָה... הִיָּה זֶה בִּימֵי כֶסֶל. בְּלִכְתִּי בְּרַחוּב רְאִיתִי קְבוּצָה שֶׁל יְלָדִים שֶׁמְשַׁחֲקֵת, וּלְפָתַע שְׁמַעְתִּי אֶת אֶחָד הַיְלָדִים, כְּשֶׁהוּא מְקַרֵר בְּבִכֵי קוֹרַע לֵב. חֲבָרָיו נִסּוּ לְהַרְגִיעוֹ, אוֹלָם לֹא הוֹעִיל, וְהִילְדָה כָּל הַזָּמָן חֹזֵר וְאָמַר: "מָה אָנִי אֲגִיד לְאַבָּא"? נִגְשֵׁתִי אֵלָיו, וְשָׁאֵלְתִי: 'מָה קָרָה?' בְּעֵינַיִם דּוֹמְעוֹת סִפֵּר לִי הַיְלָד, שֶׁמְשַׁחְתּוֹ עֲנִיָּה, וּבְמִשְׁךְ זָמַן רַב חֲסָכָה פְּרוּטָה לְפְרוּטָה עֲבוּר בְּקְבוּק שְׁמֹן זֵית, כְּדִי שִׁיכְלוּ לְהַדְלִיק בּוֹ גֵרוֹת חֲנוּכָה בְּהִידוּר. וְהַיּוֹם שֶׁלְּחָוּ אוֹתוֹ הַהוֹרִים לְקִנּוֹת בְּקְבוּק שְׁמֹן זֵית, וְשׁוֹב וְשׁוֹב הַזְּהִירוּ אוֹתוֹ לְבָל יִשְׁבֵר הַבְּקְבוּק. הַיְלָד קָנָה אֶת הַבְּקְבוּק, אוֹלָם כְּשֶׁפָּגַשׁ אֶת חֲבָרָיו מְשַׁחֲקִים, הַצְּטָרֵף אֵלֵיהֶם לְמִשְׁחָק, וְהַבְּקְבוּק נִשְׁבֵר לְרִסְסִים... בְּקִשְׁתִּי מִהִילְדָה לְהַתְּלוֹת אֵלָי לְחֲנוּת, וְשֶׁם קִנִּיתִי עֲבוּרוֹ בְּקְבוּק חֲדָשׁ וְגְדוֹל חֲרָבָה יוֹתֵר, וְשֶׁלְּחַתִּי אוֹתוֹ לְבֵיתוֹ כְּשֶׁהוּא מְאוּשֵׁר. בְּדֶרֶךְ הַבִּיתָה הַדְּהִדוּ בְּמוֹחֵי אוֹתָן מַלִּים שֶׁל אוֹתוֹ יְלָד: "מָה אָנִי

אֲגִיד לְאַבָּא"? וּפְתָאוּס חֲלָפָה בְּלִבִּי מִחֲשָׁבָה נּוֹקְבַת: מָה אָנִי אֲגִיד לְאַבָּא שְׁבַשְׁמִים, שֶׁהַפְּקִיד בְּיָדִי נִשְׁמָה יְקָרָה?! מָה אָנִי אֲגִיד לְאַבָּא אַחֲרֵי מוֹתִי? הָרִי הַפְּנִיתִי עוֹרֵף לַיְהוּדוֹת! חֲזַרְתִּי לְמִקּוֹם, וְאַסְפֵּתִי אֶת שְׁבָרֵי הַבְּקְבוּק, וּבְלִילָה הַזֶּה הַדְּלַקְתִּי גֵרוֹת חֲנוּכָה לְתַדְהַמַּת בְּנֵי בֵיתִי, וּמֵאֵז הַתְּחִילָה דְרָךְ הַתְּזָרָה שְׁלִי לְחִיק הַיְהוּדוֹת וּלְקִיּוֹם הַמִּצְוֹת..."

שְׁבַת שְׁלוֹם וְחַג אוּרִים שְׁמַח לְכָל בֵּית יִשְׂרָאֵל! נָא לְשִׁמּוֹר עַל קְדוּשַׁת הַגִּילְיוֹן!